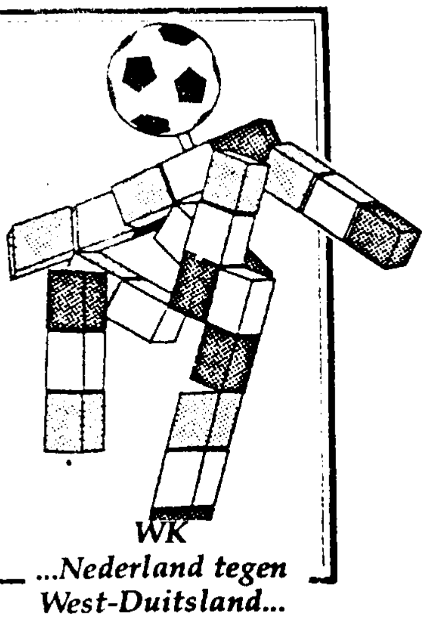
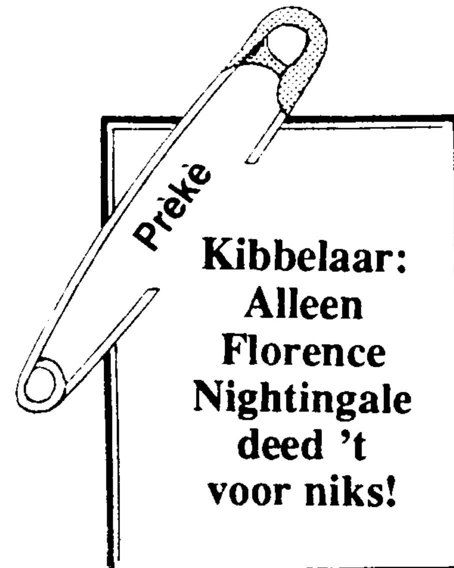
VANDAAG

WK
...Nederland tegen West-Duitsland...

107E JAARGANG — NO.: 143 ZATERDAG 23 JUNI 1990

AMIGOE

Kibbelaar: Alleen Florence Nightingale deed 't voor niks!

Teheran blij met steun maar wil geen helpers

Dodental in Iran stijgt met duizenden: 40.000

TEHERAN - Bij de aardbeving in het noorden van Iran zijn veel meer slachtoffers gevallen dan aanvankelijk werd aangenomen. Het Iraanse ministerie van Buitenlandse zaken gaat er inmiddels vanuit dat veertigduizend mensen zijn omgekomen bij de ramp in het dichtbevolkte gebied. Dit heeft de UNDRO, de organisatie van de Verenigde Naties voor hulp bij rampen, vrijdag bekendgemaakt. Ook het gewondencijfer is bijgesteld. De VN-vertegenwoordiger in Iran zei dat Buitenlandse zaken het aantal gewonden nu op ongeveer 105.000 schat. Het Iraanse nationale persbureau IRNA meldde vrijdagmiddag dat reddingsteams al meer dan twintigduizend lichamen hebben geborgen.

De Iraanse president Ali Akbar Hashemi Rafsanjani bezocht vrijdag het rampgebied. Hij verwacht dat het aantal slachtoffers nog verder zal oplopen omdat onder het puin nog honderden mensen kunnen liggen. Hij deed een oproep om zwaar materieel te sturen, met name kranen die zwaar puin kunnen verwerken. De Iraanse televisie zond beelden uit van mensen die met blote handen en schoppen groeven naar overlevenden. Volgens het persbureau Irna moet de hulpoperatie beter worden gecoördineerd.

MOEIZAAM

In de zwaarst getroffen provincies, Gilan en Zanjan, wonen in totaal ongeveer vier miljoen Iraniers. Duizenden gewonden werden met vrachtvliegtuigen en helikopters uit het gebied overgebracht naar ziekenhuizen in de rest van het land, die ook al overvol zijn. De gouverneur van Zanjan zei dat de hulpoperatie in zijn provincie moeizaam verloopt doordat de meeste van de 180 zwaar getroffen dorpen in slecht toegankelijk berggebied liggen.

Volgens de Rode halve maan, de Iraanse zusterorganisatie van het Rode Kruis, zijn vierhonderdduizend mensen dakloos geraakt.

WEIGERING

Om de internationale hulp te coordineren heeft VN-secretaris-generaal Javier Perez de Cuellar Undro-directeur M'Hamed Essaafi benoemd tot zijn speciale vertegenwoordiger in Iran. Ofschoon Teheran heeft geweigerd medische teams, technici en speurhonden uit het buitenland in het rampgebied toe te laten, hebben tal van landen deskundigen gestuurd. Uit Frankrijk is vrijdag dezelfde groep speurhonden met begeleiders naar Iran vertrokken, die ook geholpen heeft bij het zoeken naar slachtoffers van de aardbeving in Armenie in taris-generaal van de Internationale bond van het Rode Kruis en de Rode halve maan, maakte vrijdag in Geneve bekend dat de Iraanse Rode halve maan een positieve en negatieve lijst heeft gestuurd van de zaken die het nodig heeft om de slachtoffers van de ramp hulp te bieden. "Niemand krijgt toestemming om naar de door de aardbeving getroffen gebieden te reizen", waarschuwde Stenbaeck. Dit "verbod" geldt voor "artsen, technici en andere deskundigen". Personen die hulpleveranties begeleiden zullen slechts een visum voor 24 uur krijgen. Iran heeft voldoende reddingswerkers -bovendien is het leger ter plaatse ingezet- en ook aan speurhonden is geen gebrek.

Stenbaeck benadrukte dat de Iraanse Rode halve maan een "buitengewoon sterke" hulporganisatie heeft als gevolg van de Golfoorlog met Iraq en de geregeld voorkomende aardbevingen in het land. Wegens de oorlog is de Iraanse bevolking ook gaarne bereid bloed te geven en daarom is er geen behoefte aan bloed uit het buitenland. Apparatuur om bloed te bewaren is wel welkom. Hij bracht de fouten in herinnering die zijn gemaakt bij de operatie in Armenie. "De aanvoerlijnen raakten toen verstopt door zendingen van materiaal dat niet nodig was. Armenie liep verkeerd omdat mensen de verkeerde dingen stuurden", aldus Stenbaeck.

De Undro meldde vrijdag dat er nog steeds grote problemen zijn met de drinkwater- en elektriciteitsvoorziening in het rampgebied. Er is dringend behoefte aan watertanks. De VN-organisatie waarschuwde dat bij het voedsel dat naar Iran wordt gestuurd, rekening moet worden gehouden met de Islamitische voorschriften.

WASHINGTON - De producenten van duurzame goederen in de Verenigde Staten hebben in mei 3,9 procent meer orders binnengekregen dan in april, zo heeft het Amerikaanse ministerie van Handel bekend gemaakt. De toeneming is onverwacht groot, want er was gerekend op een groei van 1,9 procent. In april was er sprake van een achteruitgang van de orderontvangst met 4,2 procent. In de transportsector (onder meer auto's en vliegtuigen) groeide de orderontvangst met 9,9 procent na in april te zijn afgenomen met 13,5 procent.

Iran: hulp niet welkom uit Zuid-Afrika en Israël

LONDEN - Teheran wijst het Israelische aanbod voor hulp aan de slachtoffers van de aardbeving in het noordwesten van Iran af. Dat heeft Kamal Kharrazi, Iraans vertegenwoordiger bij de Verenigde Naties, vrijdag bekendgemaakt.

Kharrazi liet weten dat alle buitenlandse hulp welkom was "zolang die maar niet van Israel of Zuidafrika afkomstig is". De Israelische minister van Buitenlandse zaken David Levy had eerder op de dag Iran hulp aangeboden. De betrekkingen tussen Israel en Iran werden in 1979 abrupt verbroken toen ayatollah Ruhollah Khomeini de macht overnam van sjah Reza Pahlavi. De dood van Khomeini, vorig jaar, heeft niet tot een verbetering van de betrekkingen geleid.

Genereus aanbod van Cuba:

Tsjernobyl-jeugd welkom voor medische behandeling

HAVANA - Cuba richt een kindervakantiekamp in waar in totaal ongeveer tienduizend jonge Tsjernobyl-slachtoffers opgevangen zullen worden. Cubaanse artsen en verpleegkundigen staan in de startblokken om de eerste groep van duizend kinderen met bestralingsziekten binnenkort specialistische behandeling te geven.

Het gaat om kinderen tussen de zeven en vijftien jaar met kanker, leukemie en huidziekten. Ze kunnen niet alleen van de medische faciliteiten gebruik maken, maar ook van alle mogelijkheden tot ontspanning. Het vakantiecomplex, met een omvang van zeven vierkante kilometer, ligt aan zee en heeft een theater, een discotheek, sportvelden, bioscopen, een dierentuin en een vijver om te vissen en te roeien.

"De bedoeling is dat zij niet het idee hebben dat ze in een ziekenhuis zijn. Terwijl ze behandeld worden, kunnen ze ook plezier hebben", aldus Josefina Gomez, de adjunct-directeur van Young Pioneers' City, zoals het luxueuze vakantieoord in Tarara, ten oosten van Havana, in goed Spaans heet. Voor de Cubaanse revolutie was Tarara een luxe badplaats voor de rijke Cubanen.

Cuba heeft van alle landen het grootste hulpaanbod aan de Sovjetunie gedaan voor de tienduizenden mensen die het slachtoffer waren van de ramp met de kerncentrale bij Tsjernobyl in 1986. In maart kwam de eerste groep van 130 jonge tsjernobyl-slachtoffers naar Cuba voor medische behandeling.

Protest bij AIDS-conferentie

■ *SAN FRANCISCO - Op een druk kruispunt in San Francisco hebben honderden betogers tegen het Amerikaanse AIDS-beleid het verkeer volkomen lam gelegd door op straat te gaan liggen. De betoging houdt verband met de internationale AIDS-conferentie welke in San Francisco wordt gehouden in aanwezigheid van duizenden deskundigen uit de hele wereld. Tijdens de conferentie werden in totaal tweehonderd arrestaties verricht onder de demonstranten.*

Brunswijk: wil geen asiel in Nederland

PARIJS - De ex-leider van het Junglecommando, Ronnie Brunswijk, die in Parijs verblijft, heeft verklaard geen politiek asiel te zullen aanvragen in Frankrijk, maar ook niet in Nederland. Hij zei slechts een visum voor enkele dagen voor Nederland te willen hebben om de situatie in Suriname aan de Nederlandse regering uit te leggen. Daarna zou hij weer naar Suriname terug willen. Zoals bekend liet Buitenlandse zaken al weten dat hij niet welkom is in Nederland en ook Parijs schijnt niets te voelen voor Brunswijk

Brandt bij 'Charlie'

■ *BERLIJN - De man die bij het oprichten van de Berlijnse muur burgemeester was van Oost Berlijn, Willy Brandt (midden), was aanwezig bij het verwijderen van Checkpont Charlie op de grens tussen Oost en West Berlijn. Hij stond daarbij tussen de Britse geallieerde commandant Robert S. Corbett (links) en diens Amerikaanse collega Raymond G. Haddock. (AFP-satellietfoto)*

Overleg over Duitsland

■ *BERLIJN - De meningen tussen Oost en West over de Duitse hereniging mogen dan wel verdeeld blijven, de ministers van Buitenlandse zaken Edoeard Sjevardnadze (links) van de Sovjetunie en Hans-Dietrich Genscher van de Duitse Bondsrepubliek (midden) hebben nog wel plezier met elkaar tijdens een persconferentie aan het einde van de zogenaamde Vier plus twee conferentie: namelijk van de ministers van Buitenlandse Zaken van de vier geallieerden van de Tweede Wereldoorlog en de twee Duitslanden. Men nam wel een besluit: namelijk om het tempo van het overleg op te voeren om tot besluiten te kunnen komen. (AFP-satellietfoto)*

Vier Wereldoorlog-geallieerden:

Voor 1991 akkoord Duitse hereniging

OOST-BERLIJN - De beide Duitslanden en de vier geallieerden uit de Tweede Wereldoorlog zijn vrijdag overeengekomen nog voor december een definitief akkoord te tekenen over de externe aspecten van de Duitse eenwording. Dit hebben de ministers van Buitenlandse zaken van de Bondsrepubliek, de DDR, de Verenigde Staten, de Sovjetunie, Groot-Brittannie en Frankrijk na afloop van het "twee-plus-vier"-overleg bekendgemaakt.

De gesprekspartners willen vaart zetten achter de werkzaamheden, zodat er een akkoord is voor de Conferentie over Vrede en samenwerking in Europa (CVSE) die in november in Parijs plaatsvindt, zo verklaarde de Oostduitse minister van Buitenlandse zaken, Markus Meckel. Dit streven strookt dan aardig met de wens van de Westduitse bondskanselier Helmut Kohl om op 9 december in de beide Duitslanden gezamenlijke algemene verkiezingen te houden.

De Sovjet-minister van Buitenlandse zaken, Edoeard Sjevardnadze, die eerder op de dag enkele verrassende voorstellen had gedaan, verklaarde na afloop van het overleg dat het weliswaar niet makkelijk zal zijn, maar dat de zes landen zeker tot een oplossing van de problemen zullen komen.

Sjevardnadze verklaarde dat overeenstemming over Duitse kwesties in grote mate afhankelijk is van de reactie van de NAVO op de democratische veranderingen in Oost-Europa. De Sovjetunie wil dat het Westen de strategie van militaire agressie laat vallen. De NAVO komt volgende maand in Londen bijeen en zal naar verwachting haar strategie bijstellen.

Quebec zal eigen weg gaan in toekomst

Newfoundland niet bereid aparte status te erkennen

OTTAWA - Llowell Murray, adviseur Grondwetszaken voor de Canadese premier Brian Mulroney, heeft geen hoop meer dat al de tien Canadese provincies voor vandaag (zaterdag) middernacht het "Lake Meech-akkoord" zullen ondertekenen. Daarmee is de mogelijkheid om de Franstalige provincie Quebec de Canadese grondwet van 1982 te laten erkennen verkeken.

Murray deed zijn uitspraak nadat bekend was geworden dat het provinciale parlement van Newfoundland niet wilde stemmen over het akkoord. De Engelstalige provincies Manitoba en in het bijzonder Newfoundland hebben bezwaren tegen de eis van Quebec om de Franstalige provincie te erkennen als "aparte samenleving".

DOODSTEEK

Nadat de federale regering van Canada in de hoofdstad Ottawa voor een spoedzitting bijeen was gekomen verklaarde Murray dat "het besluit van Newfoundland de doodsteek betekent voor het Lake Meech-akkoord". Hij maakte verder bekend dat premier Mulroney zaterdag het falen van het Lake Meech-akkoord in een "toespraak tot het Canadese volk" zal toelichten.

Premier Robert Bourassa van Quebec maakte in het parlement van de provincie het falen van het Lake Meech-akkoord bekend. "Namens alle inwoners van Quebec wil ik mijn teleurstelling uitspreken", zo zei de premier. Bourassa gaf niet in concreto aan hoe de toekomst voor de provincie eruit ging zien maar stelde wel "dat quebec vanaf vandaag voor altijd een "aparte samenleving" is die goed in staat is zijn eigen ontwikkeling en toekomst te bepalen". De premier zegde zijn gehoor toe dat hij zaterdag met een verklaring over de toekomst van Quebec komt.

Het Lake Meech-akkoord werd in 1987 opgesteld om tegemoet te komen aan de toenemende druk van Quebec dat zijn eigen identiteit binnen de Canadese federatie gehandhaafd wil zien. Voor Quebec is aanvaarding van het akkoord voorwaarde voor de erkenning van de Canadese grondwet van 1982. De Franstalige provincie heeft die grondwet altijd verworpen omdat hij het erfgoed van Quebec niet voldoende zou beschermen. Quebec dreigt met afscheiding mocht het Lake Meech-akkoord niet worden aanvaard.

Kwestie Surinaamse vluchtelingen bepraat

PARAMARIBO - De relatie tussen Frankrijk en Suriname en de terugkeer van Surinaamse vluchtelingen uit Frans-Guyana zijn donderdag onderwerp van gesprek geweest tussen legerleider Desi Bouterse en de prefect van Frans-Guyana, Jean Pierre Lacroix. Dit heeft het kabinet van het Militair gezag vrijdag in Paramaribo gemeld.

Lacroix, die in Suriname was op uitnodiging van de regering, sprak ook met burgerautoriteiten. Hierover zijn echter geen mededelingen gedaan. Bouterse heeft aangegeven op welke manier Suriname en Frankrijk het vredesproces in het Surinaamse binnenland tot een goed einde kunnen brengen. Frankrijk heeft belang bij rust in met name oost-Suriname, zodat de ongeveer 6.600 Surinaamse vluchtelingen uit Frans-Guyana naar het eigen land terug kunnen. Frankrijk ziet de vluchtelingen, die in vier kampen in de buurt van Saint-Laurent zijn ondergebracht, het liefst zo gauw mogelijk vertrekken.

AGENDA CURAÇAO

MEDISCHE DIENSTEN

ARTSEN

NACHTDIENST ARTSEN
Patiënten van de artsen van Bandabao (3e district) kunnen in spoedgevallen telefoon 641658 bellen en dan het antwoordapparaat afluisteren. De patiënten van de andere medische districten kunnen voor spoedgevallen de artsenpraktijk van hun eigen huisarts bellen; het antwoordapparaat zal dan mededelen wie de dienstdoende arts is.

....

VERENIGING VAN TANDARTSEN
voor de dienstdoende arts gedurende het weekeinde en op feestdagen gelieve tel.: 82222 op te bellen.

....

WIJKVERPLEGING

WIT GELE KRUIS
voor wijkverpleging 'Prinses Margriet': consultatiebureaus te Sta Maria: tel.: 82344, 82412 en 82947; Montagne Abao: tel.: 673711 en Kaya Fensu (Koraal Specht): tel.: 618577; hoofdkantoor te Sta Maria 17, kantooruren van 07.00-12.30/13.00-17.00 uur. Na 17.00 uur bereikbaar zuster Leito, tel.: 641217.

NEUTRALE WIJKVERPLEGING
kantoor Gosieweg 15, tel.: 44231/44232; geopend van 07.00-17.00 uur; de wacht heeft zuster Pietersz, tel.: 671147, pageboy 027 055 b.g.g. 43838.
kantoor Bandabao, Groot Sta Martha 141, tel.: 642555; geopend van 14.00-17.00 uur; de wacht heeft zuster Pietersz, tel.: 671147.

KRAAMKLINIEK RIO CANARIO
Schottegatweg Noord 43, tel.: 43838/44510: voor informatie over prenatale zorg en zorg gedurende en na de bevalling.
Consultatiebureau zuigelingen: iedere woensdagmiddag van 13.30-16.00 uur.
Consultatiebureau peuters: iedere dinsdagmiddag van 12.30-14.45 uur.

STICHTING WIJKVERPLEGING BANDABAO
(Fontein 35, tel.: 648077): open van maandag t/m vrijdag van 07.00-17.00 uur; na 17.00 uur bereikbaar: zuster Willems, tel.: 641327 b.g.g. 601760.

....

GENEESK. DIENST

STADS- EN 2DE DISTRICT OOST
23 juni 1990 vanaf 08.00 uur tot 25 juni 1990 om 07.00 uur:
Dokter Dunker, Sentro Mediko Montaña Abao, tel.: 673355; spreekuren: 11.00-12.00/17.00-18.00 uur; spoedgevallen: tel.: 371463 b.g.g. 89266/89337.
(dit geldt voor patiënten van de volgende artsen: Wilsoe, Da Costa Gomez, Nassy-Tseng, Nassy Tseng, Winklaar, Braakman, Doran en Guerrero-Bakmeyer)

STADS- EN 2DE DISTRICT WEST
22 juni 1990 vanaf 17.00 uur tot 25 juni 1990 om 07.00 uur
Dokter Swart, Spreekkamer: Van Leeuwenhoekstraat, tel.: 624443/624113; spreekuren: 11.00-12.00/17.00-18.00 uur; spoedgevallen: tel.: 82367 b.g.g. 89266/89337.
(dit geldt voor patiënten van de volgende artsen: Swart, Goilo-Henry, Roose, Braakman-Bonder, Gerstenbluth, Davelaar, Illidge, Arabio, Heerenveen, Nivillac en [illegible] [illegible] ssion)

DERDE DISTRICT BANDABAO
22 juni 1990 vanaf 17.00 uur tot 25 juni 1990 om 07.00 uur.
Dokter Schellens, Sentro Mediko Barber, tel.: 641996, spreekuren: 10.00-11.00/17.00-18.00 uur, spoedgevallen: tel.: 641784 b.g.g. 89266/89337.
(dit geldt voor patiënten van de volgende artsen: Schellens, Sommer, Lucacius, Spong en Tweed).

■ **Patiënten van hier niet genoemde artsen wordt aangeraden in spoedgevallen de eigen arts te bellen en te informeren wie voor deze de dienst waarneemt. Het verdient te allen tijde aanbeveling een huisarts te kiezen die in avonden en weekeinden bereikbaarheid geregeld heeft. Vraag er naar bij uw eerstvolgend bezoek!**

....

APOTHEKEN

WEEKEINDEDIENST

zaterdag
Otrobanda
del Pueblo, Breedestraat 82, tel.: 625333/625444
Punda
Banda Ariba, Herst 31, tel.: 676822.
zondag
Otrobanda
Otrabanda, Winkelcentrum Colon, tel.: 625633/625634/625635.
Punda
Dominguito, Caracasbaaiweg 127, tel.: 617988.

....

DIVERSEN

VERLOF BEGRAFENIS

23 juni: H.R. Andrade, Vesuviusstraat 19.
24 juni: S. Jennie-Kleinmoedig, Angolaweg 76.

....

HEEFT U hulp nodig bel SOS-lijn 127.

....

LUCHTPOSTSLUITING
(Postkantoor Groot Kwartier)
Nederland: voor gewone stukken: maandag, dinsdag, donderdag en vrijdag om 11.30 uur woensdag om 10.15 uur. Voor aangetekende stukken één uur van tevoren.
Suriname: voor gewone stukken: dinsdag en vrijdag om 17.30 uur en zaterdag om 10.45 en 17.00 uur.

....

THORAX CENTRUM
(Jan Noorduynweg naast UNA, tel.: 85544): openingstijden van maandag t/m vrijdag van 08.00-17.00 uur; op zon- en feestdagen alsmede op werkdagen na 17.00 uur voor spoedgevallen tel.: 85917.

....

ZONDAG

AKADEMIA DI ARTE KORSOU
10.00 uur opening expositie Fotografie en grafische tekeningen van de cursisten - expositieruimte Roodeweg.

AMNESTY INTERNATIONAL CURAÇAO
10.30 uur schrijfmorgen - Jeugdhuis De Tamarijn.

....

MAANDAG

TOERISTENSCHIP
09.00-18.00 uur 'Carla Costa' (SJU).

....

KERKDIENSTEN

KLOOSTER ALVERNA (Gouv. van Lansbergeweg): zon.: 10.00 uur hoogmis (Ned) en 16.00 uur Papiamentu.
BARBER (H. Joseph): zat.: 19.00 uur; zond.: 06.00 en 09.00 uur.
BRIEVENGAT: zat.: 18.30 uur; zon.: 10.00 en 18.00 uur.
BUENA VISTA (Birgen Milagrosa): zat.: 18.30 uur; zon.: 09.00 en 11.30 uur.
CHARO (O.L. Vrouw van Coromoto): zat.: 19.00 uur; zon.: 08.00, 11.00, 17.00 (Spaans) en 19.00 uur.
GROOT KWARTIER (O.L. Vrouw van Berg Carmel): zat.: 19.30 uur; zon.: 09.00 (Ned) en 18.00 uur.
JANDORET (O.L. Vrouw van Goede Raad): zon.: 10.00 en 19.00 uur.
HULPKERK BOCA SAMI: zat.: 18.00 uur; zon.: 08.00 uur.
HULPKERK LAGOEN (H. Johannes); zon.: 10.00 uur.
JANWE (H. Hart van Jesus): zat.: 19.00 uur; zon.: 08.30, 12.00 en 19.00 uur (Ned).
KORAAL SPECHT (Goede Herder): zat.: 19.00 uur; zon.: 11.00 en 18.00 uur.
MONTAÑA (H. Dominicus): zon.: 05.15, 08.30 en 19.00 uur.
OTROBANDA:
Santa Ana: zon.: 08.00 en 19.00 uur.
Santa Famia: zon.: 06.00, 09.00, 11.00 (Engels) en 19.00 uur.
PIETERMAAI (kathedraal): zat.: 19.00 uur; zon.: 06.00, 09.00 en 19.00 uur.
SANTA MARIA: zat.: 18.30 uur; zon.: 07.00, 09.00 en 18.30 uur.
SANTA ROSA: zat.: 18.30 uur; zon.: 07.30. 09.00 en 18.30 uur.
SAN WILLIBRORDO: zat.: 19.00 uur; zon.: 10.00 uur.
SERU GRANDI (Fuik): zon.: 17.00 uur.
SOTO; zat.: 19.00 uur; zon.: 09.00 uur.
STEENRIJK (O.L. Vrouw van Altagracia): zat.: 07.00 en 19.00 uur; zon.: 08.00, 10.00 (chrismatica) en 18.00 uur.
SUFFISANT (O.L. Vrouw van Fatima): zat.: 18.00 uur; zon.: 09.00 en 18.00 uur.
TERA CORA: ZON.: 18.00 UUR.
WESTPUNT (H. Petrus): zat.: 19.00 uur; zon.: 08.30 uur.
WISHI (H. Teresita): zat.: 19.00 uur; zon.: 06.00 en 18.00 uur.
ZUID BONAM (H. Judas Thadeus): zat.: 18.30 uur; zon.: 08.30 en 17.30 uur.

....

EVANGELISCHE BROEDERGEMEENTE

MORAVIAN CHURCH
(Goeroeboeroeweg, Mundo Nobo)
zaterdagavond 19.00 uur zangdienst.
zondagmorgen 09.30 uur preekdienst.
(Emmy Berthold kleuterschool, Suffisant)
zondagavond 18.00 uur Papiamentse dienst.

....

Orco Bank komt met goudcertificaat

WILLEMSTAD — Orco Bank brengt per 1 augustus een nieuw beleggingsinstrument op de markt, het goudcertificaat. De bank is van mening dat er onder de 'gewone' bevolking de behoefte bestaat aan sparen, dit nieuwe produkt wordt gezien als een nuttig instrument om aan deze behoefte tegemoet te komen.

Het goudcertificaat is te verkrijgen door minimaal 1 troy ounce aan goud aan te kopen. Momenteel is één troy ounce 348 dollar waard. Voor dat bedrag of meer kan men dus een goudcertificaat aankopen, welke daadwerkelijk in goud opeisbaar is. De certificaten zijn nu al te bestellen, maar pas per 1 augustus verkrijgbaar. Aankoop van het goudcertificaat houdt in dat Orco op één van de goudbeursen goud aankoopt en deze veilig stelt voor de certificaathouder.

De bank ziet verschillende voordelen voor de spaarder. Een van de voordelen is dat het een extra handelspapier betreft. Het goudcertificaat wordt namelijk uitbetaald aan toonder. Met andere woorden het kan als betaling, onderpand of cadeau gebruikt worden. Een ander voordeel is dat goud niet zo vatbaar is voor ontwaarding. 'Bovendien kan het bijdragen in de stabilisatie van de kapitaalmarkt in de regio', aldus Orco-directeur Gomes Casseres.

'De certificaathouder kan verdienen op het handelspapier door de stijging van de prijs van het goud, de devaluatie van de dollar en het feit dat hij gespaard heeft en daardoor kapitaal heeft veilig gesteld. Op het moment dat de certificaathouder naar de bank gaat, krijgt hij dat bedrag uitbetaald wat het goud op dat moment waard is. Tevens kan de toonder de waarde in goud opeisen. Bij de uitbetaling rekent de bank één procent provisie. Voor ingezetene geldt een aankooplimiet van 50.000 dollar in goud, dit komt overeen met de normale aankoop in buitenlandse valuta. Deze limiet is niet van toepassing op niet ingezetene van Curaçao', verduidelijkt Casseres.

ZORGVULDIG

De Orco-directeur wees erop dat het systeem niet anders werkt dan het normale kapitaalverkeer dat bijvoorbeeld met dollars plaatsvindt. 'Wij hebben ons achter het verdrag van Basel gesteld in verband met het witwassen van geld. Als een onbekende met een grote hoeveelheid geld komt aanzetten, dan trekken we deze persoon en zijn kapitaal zo zorgvuldig mogelijk na. Wat er echter plaats vindt met stromannen en dergelijke, daar hebben wij geen greep op', aldus Casseres.

Aangezien het goudcertificaat wordt uitbetaald aan toonder, is het zaak de handelsbrief zorgvuldig te bewaren. De mogelijkheid tot blokkeren bij diefstal bestaat niet. De registratie van de bank komt neer op het vastleggen wanneer en door wie het certificaat werd gekocht, en wanneer en aan wie het certificaat werd uitbetaald.

De opmerking dat geld tegenwoordig niet meer door goud wordt gedekt en dat dit door Orcos gelanceerde produkt lijkt op een soort herintroductie van dit jarenlang geleden afgeschafte systeem, beantwoordde Casseres met een zelfovertuigde glimlach: 'Kijk naar ons jaarverslag. Met vertrouwen in de bank en in goud hoeft er geen twijfel te bestaan.'

De op Curaçao gevestigde Orco Bank heeft in 1989 een nettowinst behaald van 26,3 miljoen tegen 33,4 miljoen Nederlandse gulden het jaar daarvoor. Het eigen vermogen nam toe met 2,6 miljoen tot 354 miljoen. Het balanstotaal bedroeg 531 miljoen tegen 543,4 miljoen in 1988.

De bank hoopt dit jaar de Australische hypotheken die het beginkapitaal van de bank vormden, dit jaar tot nul af te bouwen. Dit vanwege de minder sterke positie van de Australische dollar. De afdekking valutarisico op de Australische hypothecaire vorderingen, die ongeveer 77 procent van de debiteurenportefeuille vertegenwoordigen, hebben het resultaat en de vermogensgroei in het voorbije boekjaar negatief beïnvloed.

Het afgelopen boekjaar kenmerkte zich door een uitbreiding van voornamelijk de lokale bancaire activiteiten. Dankzij ondermeer de veel gevraagde rentespaarbiljetten werd voldoende geld aangetrokken om de uitbreiding van het hypotheekbedrijf te financieren.

■ *De aanwezige functionarissen van de Orco Bank, om het jaarverslag te presenteren en het nieuwe produkt 'goudcertificaat' te introduceren.*

■ *WILLEMSTAD — Onlangs heeft een werkgroep van SEDUKAL gedeputeerde Mendes de Gouveia een rapport overhandigd dat een voorstel bevat voor de behandeling van het volwassenonderwijs. Het voorstel staat in relatie met de internationale Dag van de Volwasseneducatie die op 4 juni valt en die de regering van Curaçao tevens heeft uitgeroepen tot dag van de 'uitstraling van Curaçao'.*

Gedeputeerde De Gouveia bedankte de commissie voor het verzette werk en beloofde dat bij het begin van het volgende schooljaar (augustus 1990) de Curaçaose overheid een proces in werking zal stellen die tot een structurele lijn in het volwassenonderwijs moet leiden.

Missen op visite bij de Wilsoes

■ *WILLEMSTAD — Gezaghebber drs Elmer Wilsoe en zijn echtgenote Marlene ontvingen donderdag op landhuis Sorsaka de kandidaten die dingen naar de titel van Miss Curaçao 1990.*

HET WEER

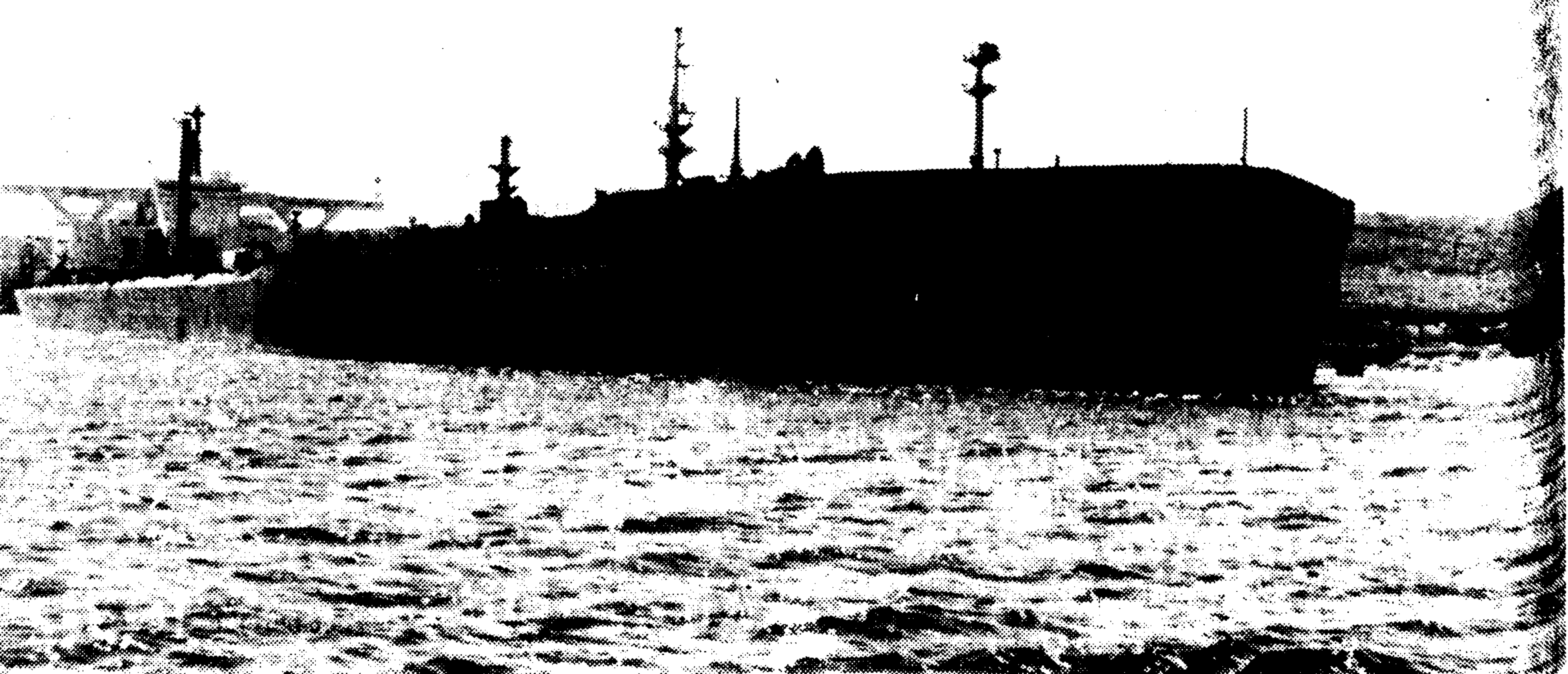
WEEROVERZICHT:
In de komende 24 uur zal de aangevoerde lucht vrij vochtig en onstabiel zijn. De sterke wind boven de Benedenwindse eilanden zal echter de ontwikkeling van buien flink beperken waardoor de heidige droogte onverminderd zal voortduren.

OVERZICHT WEERSGESTELDHEID

Vanmorgen 08.00 L.T.		Afgelopen 24 uur		
Station	Het weer	Max	Min	Neerslag mm
Aruba	half bewolkt	32	27	0.0
Bonaire	licht bewolkt	-.-	-.-	0.6
Curaçao	licht bewolkt	32	26	sp
St Eustatius	half bewolkt	29	27	0 0
St Maarten	licht bewolkt	32	26	0.0
Amsterdam	zwaar bewolkt	17	13	3.8
Boston	mist	31	19	0.0
Caracas	zwaar bewolkt	28	20	8.0
Chicago	geheel bewolkt	23	15	17.5
Detroit	regenbui	23	15	16.0
Kingston	licht bewolkt	34	26	0 0
Miami	zwaar bewolkt	34	25	5.3
New York	zwaar bewolkt	32	21	0.0
Paramaribo	zwr bwlkt	30	21	11.0

'Esso Atlantic' lost 16 miljoen dollar aan olie

Zesde grootste olietanker ter wereld bezoekt Curaçao

■ *Op de foto de mamoettanker 'Esso Atlantic' die gisteren een meer dan zestien miljoen dollar kostende olielading in Curaçao achterliet.*

WILLEMSTAD — 'Esso Atlantic', een van de grootste olietankers ter wereld, legde gistermorgen aan de steiger van Isla Oil Terminal aan de Bullenbaai, met een lading van meer dan drie miljoen olievaten. De 'Esso Atlantic' zal één miljoen barrels 'Bashra light crude' (afkomstig uit Irak) op Curaçao achterlaten, die later naar de Isla-raffinaderij gepompt zal worden.

De zesde grootste tanker ter wereld, de 'Esso Atlantic', eigendom van de Exxon Tanker & Co, heeft een lengte van 444 meter, een breedte van 71 meter en een diepgang van meer dan 28 meter. Het door de Hitachi Shipyard gebouwde schip meet meer dan 508.000 metrieke ton.

Het is niet de eerste keer dat een ULCC (Ultra Large Crude Carrier) aan het olieoverslagstation te Bullenbaai aanlegt. Jose Manuel de Castro, head operations van het overslagstation, vertelde gisteren dat in 1977 de 'Batilus', van meer dan 549.000 metrieke ton aanlegde. In 1982 kreeg het overslagstation visitie van de 'Seawise Giant' van 555.000 metrieke ton, de tot nu toe grootste olietanker die Curaçao heeft aangedaan.

Meer dan zestien miljoen Amerikaanse dollars aan olie zal de 'Esso Atlantic' achterlaten, die door middel van het buizennet van het overslagstation naar de Isla-raffinaderij gepompt zal worden. De 'Bashra light crude' is een lichte ruwe olie van zeer hoge kwaliteit, die bij raffinage van 'witte' brandstof gebruikt wordt.

Daar de PDVSA zich aan de door de OPEC gestelde produktiequota moet houden, importeert de Venezolaanse oliemaatschappij deze van een zeer hoge kwaliteit ruwe olie uit Irak om haar cliënten van brandstof met een laag gehalte aan zwavel te voorzien.

Jose Manuel de Castro verklaarde gisteren dat het olieoverslagstation niet is voorzien van pompen di zware ruwe olie naar de raffinaderij kunnen pompen. Dit type ruwe olie wordt meestal direkt aan het overslagstation van de Isla-raffinadrij in Emmastad geleverd.

Momenteel telt het overslagstation te Bullenbaai 49 man personeel, van welke veertig de dagelijkse werkzaamheden verrichten en negen verantwoordelijk zijn voor bijzonder onderhoud. Het vergde elf werklieden om de 'Esso Atlantic' aan te meren. Inmiddels is de mamoettanker naar Aruba gevaren, waar zij de rest van haar meer dan 3 miljoen vaten olie zal lossen.

DIERENASIEL
kantooruren maandag t/m vrijdag 10.00-12.00/14.00-18.00 uur; zaterdag van 10.00-13.00/16.00-18.00 uur, zondag gesloten.

....

DIERENARTS
voor spoedgevallen gelieve te bellen: 614000 (Veterinaire Dienst) voor de dienstdoende arts

....

PROJECT KOST 100.000 DOLLAR

CBS, NBC Arts & Entertainment 24 uur

TDS gaat uitbreiden met drie nieuwe TV-kanalen

WILLEMSTAD — Het aantal TV-kanalen dat Television Distribution Systems (TDS) middels het zogenaamde MMDS-systeem (de benaming 'black box' wordt liever niet gebruikt, RED.) aan abonnees op de buis brengt, wordt op korte termijn met drie en zelfs mogelijk vier of vijf uitgebreid. Met de leveranciers van de hiervoor noodzakelijke apparatuur, zoals zenders, worden momenteel afrondende besprekingen gevoerd.

Dat verklaarde gisteren TDS- directeur Roderich Pietersz aan de Amigoe. Het gaat om de Arts & Entertainment Network (A&E), NBC, CBS en een 'pay-per- view' kanaal. Overwogen wordt daar nog een nieuw kanaal aan toe te voegen: dat wordt hetzij een kanaal met speciale muziek-evenementen of een kanaal dat met name religieuze organisaties aan het woord laat. Als alles goed loopt komt daar begin volgend jaar de Latijnsamerikaanse versie van de TNT van CNN-oprichter Ted Turner bij.

Dit project, dat eind augustus rond moet zijn, vergt een investering van circa 100.000 dollar. Dat bedrag leent TDS bij een aantal lokale financiële instituten. TDS heeft op dit moment 3600 abonnees.

Pietersz is zonder meer te spreken over de ontwikkelingen bij TDS, waar het na enige stormachtige tijden weer rustig is geworden. Die moeilijke tijden hadden vooral te maken met de onzekerheid over het lot van deze dochter van de Antilliaanse Televisie Maatschappij (ATM). ATM is een NV van de landsoverheid.

Op een gegeven moment werd in kringen van de centrale overheid bekend gemaakt dat ATM - of in elk geval TDS - geprivatiseerd zou worden. Een groot aantal potentiële kopers hadden zich reeds aangemeld, onder wie de Flamingo-groep, die zich op Bonaire bezig houdt met kabel TV en ook spoedig een lokaal station zal opzetten.

Daarna veranderde de koers van het politieke denken blijkbaar. Pietersz verklaarde gisteren "allang niets meer daarover gehoord te hebben." Hij gaat er in principe van uit dat de opzet van TDS niet zal veranderen. "We kunnen nu in alle rust werken."

Goed nieuws voor TDS- directeur Pietersz was de definitieve goedkeuring, begin deze maand, door de ATM-top van het TDS- uitbreidingsproject. Dat fiat was belangrijk omdat TDS, die niet zo lang geleden maar weinig vertrouwen genoot van crediteuren, een aanzienlijke lening moet aangaan om het project te financieren. Die besprekingen met de financieringsinstituten verliepen, zei Pietersz, heel redelijk, hetgeen voor hem een positief teken aan de wand is.

De voorgenomen decentralisatie van de ATM (en dus ook dochter TDS) naar Curaçao baart de TDS-directeur geen zorgen. Hij verwacht niet dat de nieuwe eigenaar "dramatische veranderingen" zal doorvoeren.

Echt rustig is het niet bij TDS: het aantal aanvragen van nieuwe abonnees blijft erg groot, de wachtlijst is lang (momenteel circa 400).

Pietersz is optimistisch gestemd dat TDS die binnen enkele maanden zal kunnen wegwerken tot een 'aanvaardbaar aantal' van 100. De wachttijd zal daarmee teruggebracht kunnen worden tot ongeveer een maand. Het bedrijf beschikt nu immers weer over de nodige apparatuur. Het aantal nieuwe TDS-aansluitingen bedraagt gemiddeld 12 per dag.

Pietersz verwacht dat het uitbreidingsproject zal inhouden dat nog meer mensen zich opgeven als abonnee. TDS biedt nu het nieuwskanaal CNN, het sportkanaal ESPN, de filmkanaal HBO, TBS (vooral oude films en series) en Arts en Entertainment/NBC, die samen één zender "delen." Na de installatie van de nieuwe zenders zal A&E 24 uur lang in de lucht zijn. Dat geldt ook voor **de NBC, die nu slechts zo nu en dan te zien is.** Daar komt CBS bij. Het pay- per-view kanaal zal zich richten op bijzondere evenementen waarvoor de abonnee iedere keer apart moet betalen. Vóór een en ander rond is zal dit kanaal vooral met muziek (MTV) en country music specials gevuld worden. Het vierde nieuwe kanaal wordt hetzij een muziekkanaal of één die religieuze uitzendingen (Christian Broadcasting Company) gaat verzorgen.

Pietersz zei gisteren dat TDS als eerste firma in de regio begin volgend jaar ook met de TNT van Ted Turner komt. Tuner kondigde onlangs tijdens de National Cable Trade Association- conferentie aan met een "Latino versie" van TNT te zullen komen, waarbij ook enige Spaanstalige films en programma's uitgezonden zullen worden. Het meerendeel van de programma's zal in grote lijnen gelijk zijn aan de Amerikaanse TNT. Dat betekent dat TDS nóg een zender zal moeten installeren op Seru Ararat, waar nu al de rest van de zenders en de TDS apparatuur staat.

De NBC "feed" die op Curaçao ontvangen wordt, zal afkomstig zijn van de oostkust-programmering van dat grootste nationale Amerikaanse station, terwijl de CBS programma's ontvangen worden uit Denver. ABC zal niet ingevoerd worden omdat de signalen hier niet goed te ontvangen zijn.

De kosten voor de (nieuwe) abonnees zullen niet of nauwelijks toenemen. Dat hangt vooral af van de verdere financiële groei van het bedrijf. Abonnementsprijs bedraagt momenteel 45 gulden per maand plus drie gulden voor degenen die ook TBS ontvangen.

Behalve het uitbreidingsproject werkt TDS ook hard om de ontvangst van TDS-uitzendingen mogelijk te maken in 'ver' gelegen gebieden die nu vanwege hun geografische ligging niet bereikt worden. Het gaat met name om het gebied na Tera Cora op Banda 'bou en bepaalde gebieden in Banda Riba. Daar wordt het signaal niet ontvangen, dus zal TDS in samenwerking met de Amerikaanse firma Emcee uit Pennsylvania daar iets aan willen doen.

De international marketing manager van die firma, William Betts, is momenteel voor de tweede maal op Curaçao voor het voeren van besprekingen met Pietersz. Met hem wordt onder meer gesproken over de levering van zenders.

Betts verklaarde gisteren aan de Amigoe het TDS-project een 'zeer optimistische stap' te vinden. Emcee heeft verschillende klanten in het Caribisch gebied en is gespecialiseerd in de Multipoint Multichannel Distribution System zoals die bij TDS van toepassing is. Anders dan het kabelsysteem wordt hierbij niet met kabels gewerkt waardoor met name de onderhoudskosten en reparatiekosten tot een minimum beperkt blijven.

Verplegersvakbond kwart eeuw

■ *WILLEMSTAD — De vakbond van werknemers in de verpleging (CBV) bestaat een kwart eeuw. Zoiets kan niet ongemerkt voorbij gaan. Dat zal ook zeker niet gebeuren, want de vakbond heeft een jubileumjaar voor de boeg. Dat ging gisteren van start met enkele activiteiten. 's Morgens werden bij het het vakbondsgebouw de vlaggen gehezen, terwijl 's avonds de feestverlichting aanging. Hierna volgde een happy hour. De CBV was toen gastheer van verschillende gasten. Op de foto (vlnr): CBV-voorzitter Daphne Kibbelaar, directeur dr Martis van het Sint Elisabeth Hospitaal en de 'mannen van het eerste uur', CBV-mede-oprichters Cundo Narvaez en Ronnie Stein.*

Gezondheidszorg centraal

CBV vergadert met minister Pietersz

WILLEMSTAD — Volgens de CBV, de vakbond van verplegend personeel, verhindert de overheid een positieve ontwikkeling van een algemene arbeidsovereenkomst voor het personeel van de door de overheid gesubsidieerde medische instellingen. Directies van medische instellingen keren geen vakantietoelage, indexering en periodieke verhoging uit, omdat de overheid deze aan haar personeel ook niet uitkeert. Zeer controversieel vindt de CBV het feit dat toen de overheid de zogenaamde 'goodwill gratificatie' uitkeerde, het personeel van de door de overheid gesubsidieerde medische instellingen daarvoor niet in aanmerking kwam.

Recentelijk heeft de CBV met de minister van Arbeid en Sociale zaken, Eithel Pietersz vergaderd. Onder andere werd gesproken over een nationale arbeidsovereenkomst voor al het in de volksgezondheid werkende personeel. Dit, volgens de CBV, kan de onderlinge concurrentie tussen medische instellingen elimineren.

Menigmaal hebben bewindvoerders gezegd de uitgaven in de gezondheidssector te willen verminderen. De CBV vindt dat Curaçao op dit moment een gezondheidszorg met een zeer hoog niveau bezit. Dit kost geld, volgens de CBV. Aan de andere kant hoort men de bewindvoerders nooit klagen dat elektriciteits-, gasoline- en watertarieven te hoog zijn.

Nadrukkelijk wees de CBV de minister op het feit dat salariëring in de gezondheidssector zeer slecht is. De vakbond vindt dat een betere salariëring mogelijk is in deze sector. Temeer daar een betere salariëring beter personeel aantrekt, waardoor de kwaliteit van de gezondheidszorg op peil blijft.

De overheid moet, volgens de CBV, wel één ding in het oog houden: dat commercialisatie van de gezondheidszorg niet leidt tot een duurdere zorg voor de gemeenschap.

Spantenbier Kadushi Cliffs

WILLEMSTAD —Het is morgen weer een grote dag voor het eerste Curacaose time sharing toeristisch project Kadushi Cliffs. Dit project op Westpunt belooft mooi te worden. Morgen wordt, met de spantenbierceremonie in verband met het bereiken van de top van het eerste condominium, een tip van de sluier gelicht. Een en ander vindt plaats tijdens een kleine happaning bij de lokatie waar het project gebouwd wordt, aldus een bekendmaking van Cadushi Cliffs- managing director George Curiel.

Jongen (14) wilde ritje maken met vrachtwagen

WILLEMSTAD — Een jongen van veertien jaar is naar de Kinder- en Zedenpolitie overgebracht omdat hij de eigenaar van een auto met een schroevedraaier heeft gedreigd te zullen doodsteken.

De knaap kon het niet laten een vrachtwagen zonder toestemming van de rechtmatige bezitter te nemen om er enkele rondjes mee te rijden. De protesterende eigenaar kreeg de belofte dat hij op nare wijze kennis zou maken met het gereedschap waar de jongen kennelijk over beschikte.

De politie van Montagne greep in, pakte de jongen op en verwees de auto-eigenaar naar de KZP voor het doen van aangifte. Het politiebulletin stelt niet wanneer en waar het incident plaats vond.

Doodsoorzaak arrestant nog niet vastgesteld

WILLEMSTAD —Hoofdofficier van Justitie mr Dick Piar beschikt nog niet over de officiële uitslag van de sectie op het lichaam van de deze week in een politiewagen overleden man. Over de voorlopige, officeuze uitslag van het patholoog-anatomisch onderzoek kan de openbare aanklager ook niets zeggen. Wel stelt hij dat er zo snel mogelijk duidelijkheid verschaft moet en zal worden om het incident uit de speculatieve sfeer te halen.

Piar was niet aanwezig bij de sectie vrijdagochtend. Officier van Justitie mr Oscar Kraal wel. Die was vanochtend niet bereikbaar. Piar zei vernomen te hebben dat er geen uiterlijk waarneembare verwondingen aan het lichaam van de overleden Every (34) zijn gevonden, maar kon geenszins meegaan in speculaties over de vraag of de feitelijke oorzaak van de dood van de arrestant gezocht moet worden in lichaamsklachten met hartstilstand tot gevolg, of het oplopen van fatale klappen op het hoofd tijdens de arrestatie. Media en informanten noemden onder meer deze mogelijke verklaringen.

Het enige wat echter officieel vaststaat is dat de ruziemakende man in de Elmesstraat met man en macht door de politie onder bedwang moest worden gehouden. De gummieknuppel moest er aan te pas komen om de verzetbiedende druggebruiker de boeien om te doen en de politiewagen in te krijgen.

Piar verontschuldigt zich voor het niet kunnen geven van details. Hij kan evenmin ingaan op de vraag of de politieleiding na de verhoren van de betrokken agenten nu meer gerustgesteld is over de wijze van optreden tegen de weerspannige man.

■ *WILLEMSTAD — Op 24 juni promoveert Las Palmas de Curaçaose keuken. Gedurende deze gehele dag zijn er stands met gerechten. Zes typisch Curaçaose gerechten (plato krioyo) vormen het middelpunt.*

De zes personen die bekend staan om hun lekkere 'keuken' zijn: Chez Suzenne 'Susanita', zus van de oude markt Frida Vrutaal van Banda Abou, Nana Leito van Boca Sami, Sidney Josefina van Trupial Inn en Frank Ricardo en Kees Navarro van hotel Las Palmas.

De dag duurt van elf uur 's morgens tot zeven uur 's avonds en zal opgeluisterd worden door optredens van folkloristische groepen, 'kaha di orgel', lintendans, kinderspelen, dans- en zwemwedstrijden.

Korsou-week in Toko Zuikertuintje

WILLEMSTAD — Om op te warmen voor de Dag van de Vlag en in verband met haar vijftig-jarig bestaan, organiseert Toko Zuikertuintje volgende week 'Kòrsou den Toko Zuikertuintje'. Bolo pretu, seiku, tentalaria, pan seiku, letter, tèrt, panlefi etc. zullen alle deze week verkrijgbaar zijn, terwijl de rekken goed gevuld zullen zijn met onder andere groenten van eigen bodem, karnisá, rabu etc.

Bovendien zijn er gedurende deze week demonstraties en exposities van lokale kunstenaars, terwijl er op vrijdag en zaterdag tastings zijn van lokaal bereide dranken en gerechten. Live-muziek van draaiorgel op vrijdagmiddag en soirée met St Vincentius Harmonie op zaterdag 30 juni 's ochtends van tien uur tot half één.

Aanhouding

WILLEMSTAD — Een politiepatrouille heeft vrijdag in Otrobanda ter hoogte van de Naniestraat de 28-jarige M.F. aangehouden op verdenking van diefstal. Hij liep rond met een in doeken gewikkeld vier-pits gasstel. Die had hij vermoedelijk gestolen.

■ *DEN HAAG — Op dezelfde dag dat de beroemde Nederlandse violiste Emmy Verhey 's avonds in de Anton Philipszaal in Den Haag moest optreden, bracht zij tussen de bedrijven door een bezoek aan de gevolmachtigde minister van de Nederlandse Antillen en mevrouw Jesurun in de ambtswoning van de minister. Zij was vergezeld van mr Maarten van der Gaag, ambassaderaad en hoofd van de consulaire afdeling van de koninkrijksambassade in Caracas.*

Emma Verhey wordt algemeen beschouwd als de beste violiste die Nederland ooit heeft voortgebracht. Een tournee in de Nederlandse Antillen staat op het programma van deze begaafde virtuose.

Nicolaas weer op luchthaven

ORANJESTAD — Nadat de rechter vonnis had gewezen en duidelijk had gesteld dat de directeur van de luchthaven direct zijn werkzaamheden mocht hervatten, werd Mike Nicolaas desondanks de toegang tot zijn werk geweigerd. Dit was voor zijn advocaat mr Joe Maduro aanleiding om een nieuw kort geding aan te spannen en de regering op dwangsom te bevelen dat Nicolaas niets in de weg wordt gelegd om zijn werk te doen.

Deze zaak dient aanstaande maandag. Inmiddels had Nicolaas ook een brief aan de gouverneur gezonden over de gang van zaken, waarbij het vonnis van de rechter niet gerespecteerd werd.

ONBEGRIJPELIJK

Gistermorgen kreeg advocaat mr Maduro een telefoontje van de secretaris van de Raad van Ministers waarin deze liet weten dat afgelopen woensdag de ministerraad besloten had - op basis van het rechterlijk vonnis - dat Nicolaas zijn werkzaamheden kon hervatten. Uit het gesprek bleek dat de secretaris van de ministerraad niet kon begrijpen hoe men Nicolaas had verhinderd aan het werk te gaan.

De advocaat, die niet alleen op woorden wilde afgaan, verzocht een en ander schriftelijk vast te leggen, welke brief ruim anderhalf uur later werd bezorgd. Onder meer zal nu uitgezocht moeten worden hoe het mogelijk was dat ondanks het vonnis van de rechter Nicolaas de toegang tot zijn werk in eerste instantie geweigerd werd, hetgeen duidelijk de indruk wekte van gebrek aan respect voor het rechterlijk vonnis.

Jazz and Latin Music festival:

Grupo 4-40 brengt duizenden op been

ORANJESTAD — De organisatie van het Aruba Jazz & Latin Music Festival kan nu ook gerust ademhalen ná de optredens in de zogenaamde Mid-week. Donderdag, de laatste avond van de door-deweekse optredens, was een ware Arubaanse klapper.

Vanwege het optreden van Grupo 440, een merengue-band, werd voor deze avond een speciaal tarief. In plaats van de twintig dollar voor een tribuneplaats en veertig dollar voor het veld, betaalde elke toeschouwer 25 florin. Het resultaat: een bomvol Don Elias Mansur Ballpark met maar liefst achtduizend mensen, geen stoelen, geen toegangsversperringen of dranghekken en een grote enthousiaste dansende menigte. 'Zo zou het eigenlijk iedere avond moeten zijn', aldus een Arubaans meisje.

De twee zangeressen, drie zangers en grote achtergrondband van Grupo 440 zette na het eerste nummer het hele stadion op zijn kop. De een na de andere hit werd luidkeels meegezongen en bandleider Juan Luis Guerra genoot daar zichtbaar van. Hij schreef alle teksten die door het stadion schalden: over immigratie, moeilijke tijden, lust en liefde, klassenstrijd en discriminatie. Gezien de inhoud van de songs kan deze tekstschrijver eerder getypeerd worden met romanticus dan politicus.

'Juan Luis Guerra's melodies linger on the tongue like the aftertaste of a slot of fine rum', is dan ook in het programmaboekje te lezen. Een opmerking die, gezien het enthousiaste publiek, op waarheid berust. Want het moet worden toegegeven: wereldberoemde sterren als Natalie Cole en Sheila E konden bij het publiek lang niet zoveel emotie losmaken als Grupo 440 dat deed. 'Listen closely to these songs and you'll hear the heartbeat of merengue'. De duizenden Arubanen voelden dit feilloos aan.

ORANJESTAD — IDEFRE organiseert volgende week internationale kinderbaseballwedstrijden in de categorie van negen en tien jaar tussen een Amerikaans team en drie lokale teams.

Uit Pompano Beach, Florida, wordt Pompano Sharks verwacht om de strijd aan te binden tegen Oranjestad Bumpers, onder leiding van Nunun Cardoze en Amador Oduber, Rockets onder leiding van Armando Chacon en Kenneth Bikker en Sluggers van Juan Maduro en Edward Jones. De wedstrijden worden in het Caribe Ballpark gespeeld. Het programma is als volgt:

Dinsdag 26 juni: Oranjestad Bumpers - Rockets (5 uur), Sluggers - Pompano Sharks (7 uur); woensdag 27 juni: Pompano Sharks - Oranjestad Bumpers (7 uur); donderdag 28 juni: Oranjestad Bumpers - Sluggers (5 uur), Pompano Sharks - Rockets (7 uur); vrijdag 29 juni: Rockets - Sluggers (4.30 uur).

CAIRO - Bij een botsing tussen een bus en een vrachtwagen zijn vrijdag 22 Egyptische bedevaartgangers die op weg waren naar Mecca, omgekomen. Vijftien anderen liepen verwondingen op. Het ongeluk gebeurde zeventig kilometer ten zuiden van de hoofdstad Cairo.

AGENDA ARUBA

KANTOORUREN AMIGOE: 08.00-12.00/ 14.00-17.30 uur; zaterdag gesloten.

TELEFOON: 24333. Voor spoedgevallen na kantoortijd: 21639, 22316 en 24508. Pageboy 127-743.

TELEFAX: 22368.

BANKREK. nr 10.815.445 Banco di Caribe.

POLITIE: 100

ALARMCENTRALE: 115.

ZOEKERTJES verschijnen op dinsdag en vrijdag en kunnen iedere dag tussen 08.00-12.00/14.00-17.00 uur worden opgegeven; behalve op zaterdag. Alleen zoekertjes, die op maandag en donderdag vóór 10.00 uur binnen zijn, kunnen de dag daarop (dus dinsdag en vrijdag) verschijnen.

BIOSCOPEN
PRINCIPAL: 20.30 uur **Black Rain** (thriller, 18 jr).
DRIVE-IN: 20.30+24.00 uur **Always** (roman-tic fantasy, 14 jr).

* * * * * *

BOTICA'S (nachtdienst)
Paleo brug: Santa Cruz, tel.: 28028.
Porfiba brug: San Nicolas, tel.: 45119.

* * * * * *

WACHTREGELING DOKTOREN
(van 18.00-07.00 uur):
Oranjestad, Madiki, Tanki Flip, Noord, Tanki Leendert, Paradera en Sta Cruz: dokter D.S. Bermudez, Herman Gorterstraat 15, tel.: 24411.
Pos Chiquito, Savaneta en San Nicolas: dokter M. Cheung via Centro Medico San Nicolas, tel.: 48833.

* * * * * *

CENTRO MEDICO CARABOBO (Engelandstraat 7, tel.: 21777): de wacht heeft dra L.G. Beke-Martínez, tel.: 24696.

* * * * * *

NARCOTICS ANONYMOUS HELPLINE: tel.: 38989 (24 uur per dag).

* * * * * *

VOOR BRANDGEVALLEN, ongelukken of een of ander ongeluk gelieve Alarmcentrale op te bellen, **tel.: 115)**

* * * * * *

FADA (Van Walbeeckstraat 25, tel.: 32999): voor inlichtingen omtrent preventie alcohol/drugsmisbruik.

* * * * * *

KERKDIENSTEN
BRAZIL: zon.: 09.00 en 19.00 uur.
DAKOTA: zat. 19.00 uur; zon.: 08.00 uur.
EMANUELKAPEL: zat.: 19.00 uur.
NOORD: zat.: 19.00 uur; zon.: 07.30 en 18.00 uur.
ORANJESTAD: zat.: 19.00 uur; zon.: 06.30, 10.00 en 19.00 uur.
PARADERA: zat.: 19.00 uur; zon.: 10.00 en 17.30 uur.
POS CHIQUITO: zon.: 08.00 uur.
SAN NICOLAS: zon.: 08.30 en 18.30 uur.
SANTA CRUZ: zat.: 19.00 uur; zon.: 06.30, 09.00 en 18 30 uur.
SAVANETA: zat.: 19.00 uur; zon.: 17.30 uur.
TANKI LEENDERT: zon.: 09.00 uur.

* * * * * *

PROTESTANTSE KERKDIENSTEN
ORANJESTAD: 10.00 uur ds A. van den Doel (crèche en zondagsschool).
SEROE COLORADO: 08.30 uur ds A. van den Doel.
PIEDRA PLAT: 10.30 uur ds Hessen; zondagsschool in het Jeugdcentrum.
SAN NICOLAS: 09.00 uur ds Hessen.

* * * * * *

TELEARUBA
ZATERDAG: 17.00 Siske en Wiske: 'De windbrekers' (ceel 1); 17.22 Puppy's new adventure; 17.44 Scheme of things: 'Ear'n Shake'; 18.11 Special: 'The hidden land'; 18.57 How things work: 'Food fron plants'; 19.11 Life most embarrassing moments; 20.00 Nos ku nos; 21.00 CNN international news; 21.30 The Redd Foxx show: 'Prodigal son'; 21.53 Estreno: 'Fantasias'; 23.30 Sports tonight; 24.00 Sluiting.

ZONDAG: 10.30 WK-wedstrijd: Brazilië vs Argentinië; 13.00 Movie special: 'Fighting choice'; 14.30 WK-voetbal: Nederland vs de Bondsrepubliek; 17.00 Sunday movie: '2½ Dad'; 17.47 Matinee: 'Brigadoon'; 19.30 Showtime; 20.30 Quo Vadis; 21.30 CNN international news; 22.00 Sunday night movie: 'Spring-fair'; 23.30 Sports tonight; 24.00 Sluiting.

MAANDAG: 10.30 WK-voetbal: Ierland vs Roemenië; 13.00 Documentary; 14.00 Special: 'Dances of the world'; 14.30 WK-wedstrijd: Italië vs Uruguay.

* * * * * *

'ONGELOFFLIJK, DIE FANTASTISCHE MEDEWERKING'

Corrie van Gorp en Gerard Verschoor op 'droomeiland'

Fabriek voor waterscooters en Hoovercrafts op Aruba

ORANJESTAD — Corrie van Gorp, die in Nederland grote bekendheid geniet als ballet- en show-danseres, als comedienne en filmster en als cabaretière, heeft zich enkele weken geleden samen met haar levenspartner Gerard Verschoor op Aruba gevestigd, waar beiden - zoals zij zeggen - 'een nieuw leven' zijn begonnen. Corrie van Gorp had genoeg van het jachtige theater- en televisie-leven (vijf jaar geleden maakte zij een abrupt einde aan haar artiestenbestaan na 25 jaar noeste arbeid) en Verschoor wilde niet meer langer 'voortbestaan' in een land, waar 'de vissen enge bulten hebben, waar zesduizend gifbelten liggen en de lucht bevuild is. Waar kilometerslange files zijn en waar het smogalarm almaar vaker klinkt'. De nieuwe plek werd Aruba.

Gerard Verschoor begint binnen afzienbare tijd op Aruba met de produktie van waterscooters, die hij zelf heeft ontworpen. Op tal van plassen in Nederland zoeven zijn watermachines (zij maken nagenoeg geen lawaai) over het water. Langs de kust van de Middellandse Zee skieën duizenden mensen achter de apparaten - want dát kan ook; de scooters hebben voldoende snelheid en kracht.

'Ik heb de waterscooters zo ontworpen, dat er ook een glazen bodem in gebouwd kan worden. Als je dus op de scooters zit, kun je zo naar de bodem kijken; lekker rondtuffen...dat moet toch prachtig zijn voor de toeristen?', vertelt Verschoor.

MEDEWERKING

De eerste twaalf scooters zijn vanuit Nederland overgebracht naar Aruba. 'Ik moest natuurlijk meteen kunnen beginnen met wat geld verdienen. Het zou te lang hebben geduurd om eerst de scooters te bouwen en ze dan pas te verhuren. Wat ik geweldig vind is het feit, dat de vergunningen zo snel rond kwamen. Ik heb vooral te danken aan Eddy Briesen, de minister. Trouwens, ik krijg van iedereen medewerking, dat is wel heel anders dan in Nederland', aldus Gerard Verschoor.

Hij verwacht dat in de nabije toekomst ongeveer acht mensen in zijn fabriekje zullen werken: 'De mallen worden overgevaren en dan kunnen we beginnen. Ik heb hier al nieuwe ideeën opgedaan. Ik verwacht zeker de waterscooters te kunnen exporteren naar andere vakantie-oorden. De prijs? Ongeveer drie- tot vierduizend gulden; inclusief de motor, ja'.

Daarnaast gaat Verschoor Hoovercrafts (luchtkussenboten) bouwen, die geschikt zijn voor het vervoer van zes passagiers. Hij heeft al tientallen Hoovercrafts verkocht aan onder meer Indonesië, waar de schepen onder andere gebruikt worden door de waterpolitie en de douane. Verschoor: 'Ik heb bij Fokker in Amsterdam een nieuw type motor laten ontwikkelen, waardoor het mogelijk is geworden om zes passagiers te kunnen herbergen. Ik wil ook de Hoovercrafts gaan verhuren. Het lijkt me toch een enorme kick voor een vakantieganger om eens met je gezin of met je vrienden te kunnen rondvaren in een snelle Hoovercraft'.

Voor het opzetten van de fabriek van de Hoovercrafts is hij nog op zoek naar een medefinancier. 'Daarnaast zoek ik enkele technici voor het onderhoud. Neen, ze behoeven geen ingenieur te zijn. De motoren zijn zo eenvoudig, dat een automonteur de klussen al kan opknappen. Dat is het voordeel van mijn apparaten: er is lang over nagedacht - daarom zijn ze zo eenvoudig'.

Waarom hebben Corrie van Gorp en Gerard Verschoor zich juist op Aruba gevestigd en niet, bijvoorbeeld, op Curaçao?

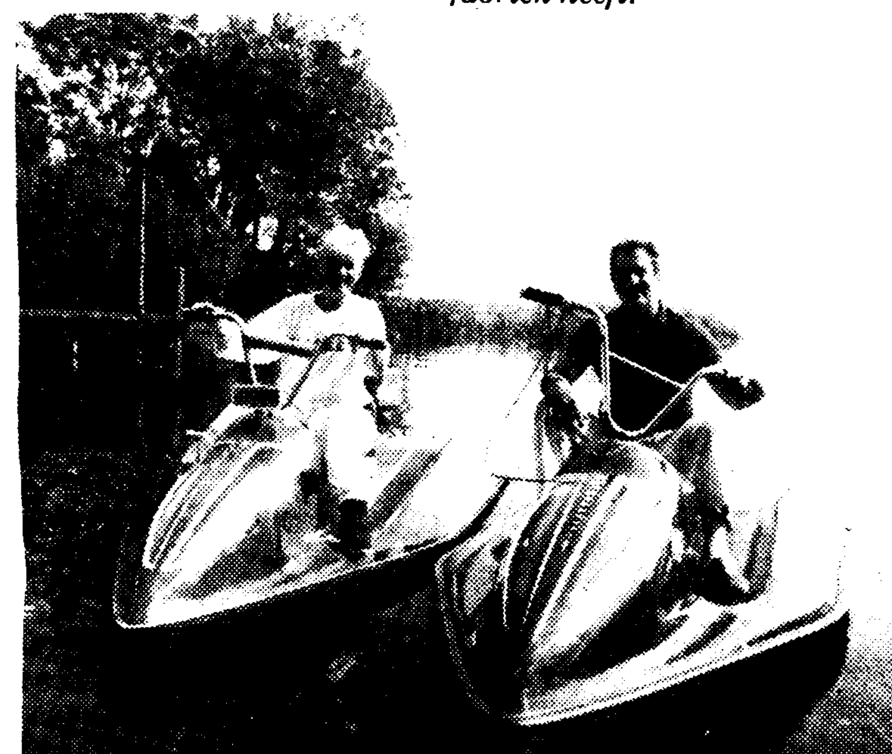
Corrie van Gorp trad in Nederland jarenlang op samen met de bekende komiek (radio, televisie, film, tijdschriften) André van Duin. Laatstgenoemde was een keer op bezoek geweest op Aruba; de Amigoe berichtte daar uitvoerig over. Corrie van Gorp: 'Hij was zo waanzinnig enthousiast over dit eiland. Toen hij een keer werd uitgenodigd op het Aruba Huis in Den Haag heeft hij ons meegenomen. Wij werden toen weer door de Arubanen uitgenodigd om hun eiland eens te bekijken. Dat gebeurde in november vorig jaar. We waren meteen helemaal gék van Aruba. Er zijn snel besprekingen gevoerd. En nu wonen we op Aruba'.

Beiden gelóven in 'hun' eiland. Gerard Verschoor: 'Dit is een van de mooiste en heerlijkste plekken ter wereld voor toeristen. U moet eens kijken hoe dit gaat bloeien. Binnen enkele jaren. Daar wil ik bij zijn, dat wil ik meemaken'.

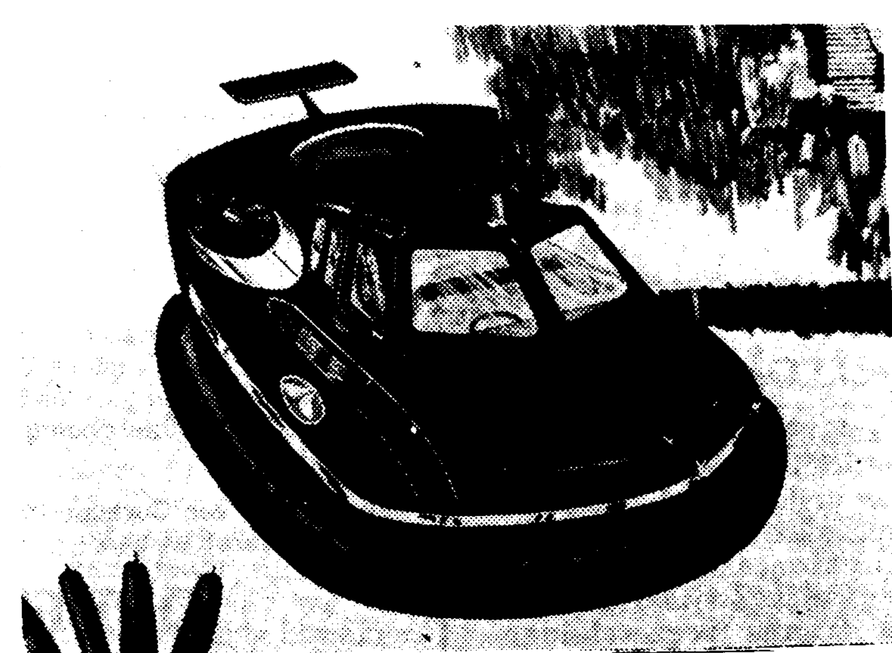
Ze hebben inmiddels ook een huis gekocht. Vlakbij de plek waar Gerard Verschoor met zijn waterscooters begint.

■ *Gerard Verschoor (links) en Corrie van Gorp (midden) samen met minister Eddy Briesen, aan wie zij het te danken hebben dat zij zo snel op Aruba hun plannen konden verwezenlijken. Gerard en Corrie: 'Een man, die meteen doet wat hij zegt! Die vind je niet zo snel meer op de wereld'*

■ *Corrie van Gorp (links) en Gerard Verschoor op de waterscooters, die binnen afzienbare tijd zullen worden verhuurd op het strand bij het Divi Hotel (Tamarijn). Verschoor heeft toestemming gekregen om daar op een schitterend stuk strand zijn 'handel te drijven'.*
Tevens is hij van plan de waterscooters op Aruba te gaan bouwen. Exportplannen naar de Verenigde Staten en andere Caribische (ei)landen zijn in een vergevorderd stadium.
Deze foto werd in Loosdrecht (Nederland) genomen, waar Verschoor eveneens een fabriek heeft.

■ *De Hoovercraft, die Gerard Verschoor ook wil gaan bouwen op Aruba. Het schip kan zes personen vervoeren. Bovendien is het vanaf het strand inzetbaar; er zijn vele doeleinden waarvoor de Hoovercraft kan worden gebruikt.*

NOOIT STEMADVES GEGEVEN

Voorzitter van Arubaanse Politiebond Maduro:

Minister Croes moet les eindelijk leren

ORANJESTAD — Uit een reactie van de Politiebond op de verklaring van minister Croes voor TeleAruba in het programma Gobierno ta informa wordt gesteld dat niet de Politiebond een lesje moet leren, maar dat het tijd wordt dat de minister zelf zijn les leert. Zoals bekend, wilde de bewindsman voor de tv goed praten waarom de actie tegen de geldautomaten werd gestopt nadat eerst was aangekondigd dat hiertegen zou worden opgetreden.

De voorzitter van de bond wees op de uitlating van de minister, dat hij de Politiebond weer een lesje heeft gegeven. De minister behoeft de Politiebond geen les te geven, maar het wordt tijd dat hijzelf zijn les leert. Het wordt tijd dat hij voor de televisie de waarheid spreekt. De voorzitter van de bond meent dat de minister bevreesd is om het bestuur van de bond te ontmoeten en daarom maar naar de televisie gaat.

VOORBEELDEN

'Laat mij met rust', aldus voorzitter Chidó Maduro, 'er staat nergens in onze constitutie die iemand verhindert om vakbondsleider of politicus te zijn;. Wat politiek betreft, merkte Maduro op dat in Nederland de voorzitter van de Politiebond lid van het parlement is. Maduro haalde nog enige andere voorbeelden aan.

Hij merkte tenslotte: 'Wanneer mijn superieuren vertrouwen in mij hebben, wat kan de minister dan komen zeggen?' Wat het bezwaar van de minister betreft dat hij op een politieke lijst stond, deed Maduro opmerken het vreemd te vinden dat de minister geen rekening houdt met andere ambtenaren die op een lijst staan en politiek doenm, terwijl hij (Maduro) nimmer om een stemadvies noch om een stem van een politieman heeft gevraagd. Er zijn echter wel vakbondsleiders die stemadvies hebben gegeven en daardoor meer politicus waren dan hij die op een lijst stond.

Met nadruk stelde Maduro dat hij onder geen beding zal accepteren dat de minister hem op deze wijze in discrediet wil brengen.

WAARSCHUWING

De commandant van de marinierskazerne Savaneta maakt bekend dat op donderdag 28 juni 1990 van 07.00 uur tot 13.00 uur een schoolschietoefening gehouden zal worden op het terrein Anabui.
Er zal geschoten worden met scherpe munitie.
Het onveilig gebied aan landzijde zal afgebakend worden met rode vlaggen en waarschuwingsborden.

Klacht Italiaanse Cegos-werknemers:

Loon voor gepresteerd werk pas laat betaald

ORANJESTAD — Italiaanse gastarbeiders in dienst van Gecos Impianti SRL, een onderaannemer van Beico Sicel die de bouw van het Fisherman Hotel uitvoert, zijn helemaal niet te spreken over het te laat ontvangen van hun salaris. Men is er beu van aan het lijntje te worden gehouden met mooie woorden als 'Nog even geduld' en 'Zodra de zaken weer goed lopen'.

Eén van de arbeiders, wiens werkcontract voor tien maanden op de vijfde van deze maand was verlopen, vertelde aan de Amigoe dat de cheque voor zijn salaris over de maand april twintig dagen geleden bij zijn gezin in Italië aankwam. Deze cheque bleek op de koop toe ongedekt te zijn. 'Mijn gezin in Italië zit nu al drie maanden, april, mei en juni, zonder inkomen. Ik zelf zit ook platzak op Aruba en kan niet eens een dokter betalen in geval ik ziek word', zo gaf hij te kennen. Ook deze arbeider is het wachten en de mooie woorden moe en besloot niet meer te blijven werken zonder een nieuw contract op papier.

Via de Amigoe doet deze arbeider een beroep op de Vreemdelingendienst om de bedrijfsmanager van Gecos niet van Aruba te laten vertrekken zolang hij het achterstallige salaris niet betaald heeft aan een groep van twintig van de zestig Italiaanse arbeiders die bij dit bedrijf werkzaam zijn.

Dingemanse, Meyer en Klinkenberg onder indruk:

Organisatoren Jazz and Latin Music festival echte zwoegers

ORANJESTAD — Tijdens de Aruba Hi-Winds kwam je ze al overal tegen en nu met het Aruba Jazz & Latin Music Festival zijn ze ook weer van de partij: Michel Dingemanse, Paul Meyer en Remco Klinkenberg. Drie Nederlandse jongens die tijdens hun vakantie op Aruba niet alleen op het strand te vinden zijn, maar ook zogenaamde 'nuttige dingen' willen doen. Een tijdje geleden meldden ze zich bij de organisatie als vrijwilligers aan en werden met open armen ontvangen. Nu zijn ze al een week bezig met de public relations voor dit grootse jazz-spektakel. 'En we hebben het druk. We leven nu al acht dagen op hamburgers, dat zegt toch genoeg'.

Hun taak: overdag in Oranjestad folders uitdelen, informatie over de bands geven, tickets en T-shirts verkopen. 'En heel af en toe mogen we zelfs mee naar het vliegveld en de artiesten met twee van die grote limousines ophalen'.

Paul Meyer had 'de eer' om Natalie Cole, Sheila E en de groep Sonora Matancera in levende lijve te aanschouwen en door de douane te loodsen. Hij kan er maar niet over uit dat de meeste artiesten zoveel sterallures hebben. 'Soms vraag ik me af of al die poeha eromheen wel nodig is. Als Sheila E in een gewone auto wordt opgehaald en zich als toersite gedraagt, zal ze vrijwel niet herkend worden. Zoals het nu gebeurt, trekt het veel aandacht, maar dat zal er allemaal wel bijhoren. Misschien is dat juist wel de bedoeling'.

FANTASTISCH

Anders ligt dat bij de Sonora Matancera. Een band bestaande uit acht mannen, opgericht in 1924 te Matanzas, Cuba. Rogelio Martínez en Carlos Alonso zijn nog de enige twee 'originele' bandleden, de overige zes zijn zonen van de voormalige artiesten.

Michel Lingemanse: 'Ik vind dit echt een unieke band. Bij hun optreden afgelopen zondag stond het hele stadion te trillen. Ik heb gehoord dat deze mannen vroeger 'de Beatles van het Caribisch gebied' werden genoemd. Maar ook nu zijn ze nog populair. Fantastisch, vooral als je nagaat dat de gemiddelde leeftijd van de hand op 75 jaar ligt'.

De drie enthousiaste vrijwilligers zijn ook zeer te spreken over de twee Nederlandse bandleden van Sheila E, de gebroeders Van Wageningen (drums en gitaar) uit Amsterdam. 'In tegenstelling tot andere muzikanten zijn ze heel gewoon en gedragen zich heel normaal. We raakten onmiddellijk met ze in gesprek en hebben naar de voetbalwedstrijd Nederland - Engeland samen met hen in café de Paddock gekeken.

Vonden ze hartstikke leuk en gezellig', aldus Remco Klinkenberg.

Het drietal heeft dus twee leerzame weken achter de rug.

'We hebben veel mensen met de Hi-Winds en de jazz ontmoet, veel geleerd en nieuwe ervaringen opgedaan. We willen Tim Werleman en voorzitter Leo Tromp van de jazz-organisatie bedanken voor de goede begeleiding die we hebben gehad. De organisatoren werken ontzettend hard en hebben nauwelijks tijd voor andere dingen.

Soul train in San Nicolas

ORANJESTAD — Sue Chaloner's Soul Train, die morgen in het Aruba Jazz and Latin Music Festival in het Elias Mansur Ballpark optreedt, zal maandag een extra voorstelling geven in Club Bonaire in San Nicolas. De aanvang is om half acht en de entreeprijs komt ten goede aan het Muziekstudiefonds van het Jazz and Latin Music Committee. Het comité stelt in een communiqué dat het optreden van deze groep in San Nicolas een voorwaarde is voor de bijdrage van Coastal Aruba Refinery Company aan het Jazz and Latin Music Festival.

MOSKOU - De secretaris generaal van de Communistische partij van Leningrad, Boris Gidaspov, die tot de leidende conservatieven behoort heeft tijdens een persconferentie uitgelegd dat wat hem betreft de kop van partijleider Michail Gorbatsjov echt niet behoeft te rollen. Hij verdedigde zelfs het beleid van Gorbatsjov. Dit gebeurde op een ogenblik dat vanuit andere conservatieve geledereu in de partij wel om het aftreden van Gorbatsjov wordt gevraagd. (AFP-satellietfoto)

Bern: Iran bij moord betrokken

LAUSANNE - Zwitserse justitiële autoriteiten hebben vrijdag de beschuldiging geuit dat Iraanse regeringsinstellingen de moord in Zwitserland op de Iraans verzetsleider Kazem Radjavi direct hebben voorbereid en uitgevoerd.

De 56-jarige Radjavi werd op 24 april in het stadje Coppet aan het Meer van Geneve door twee gemaskerde mannen doodgeschoten. Als broer van Massoud Radjavi, de leider van de in Baghdad gevestigde verzetsbeweging Khalq, trad Kazem tijdens bijeenkomsten van de Verenigde Naties over mensenrechten op als lobbyist tegen het fundamentalistische regime in Teheran. Volgens de Zwitserse onderzoeksrechters werd vrijdag gezegd dat er bewijs is dat in totaal dertien personen hebben deelgenomen aan de reeds in januari "minutieus voorbereide moord", waarbij een of meer officiële Iraanse instanties direct waren betrokken bij deze moord.

MOSKOU - De autoriteiten van twaalf van de vijftien Sovjetrepublieken zijn in Moskou bijeenkaar gekomen om te praten over een herziening van het Unie-verdrag, zo meldt de regeringskrant "Pravda".

Sport-Agenda

SENTRO DEPORTIVO KORSOU (zwembad)
open van 09.00-12.00/14.00-17.00 uur; dinsdag- en donderdagmorgen gesloten.

PISINA BENNIE LEITO (Rif)
geopend op woensdag van 14.00-16.45 uur; vrijdag van 20.00-22.00 uur; zaterdag van 13.00-17.00 uur en zondag van 09.30-12.30/14.00-17.00 uur.

BOWLEN
(Damacor Bowling Club, Chuchubiweg)
openingstijden: maandag t/m donderdag van 17.00-02.00 uur; vrijdag en zaterdag van 16.00 uur tot na 02.00 uur; zondag vanaf 13.00 uur.

SCHAAKVERENIGING CURAÇAO
(Rust & Burgh)
iedere maandagavond om 20.00 uur gelegenheid tot schaken.

SCHAAKVERENIGING JANWE
(Sentro di Bario Janwé)
elke zaterdag van 09.00-13.00 uur schaakles en -training voor de jeugd vanaf 7 tot 23 jaar.

BASEBALL
(AA-klasse)
20.00 uur Groot Kwartier Stars vs Wild Cats - Sentro Deportivo Kòrsou.

* * * * * *

ZONDAG
BASEBALL
(Liga Hubenil)
10.00 uur Miro's Video vs Contupo;
13.00 uur AGC vs Wild Cats;
16.00 uur Mr Baseball vs Blue Hawks -terrein Hoffi Agustin.

DAMMEN
(Curaçaose Dambond)
14.00 uur start persoonlijke sneldamkampioenschap;
18.30 uur prijsuitreiking kampioenschap Curaçao - kantine Kodela, Pater Euwensweg 1.

ATLETIEK
(Road Runners Club Kòrsou)
06.30 uur start 17-km Schottegatloop ter hoogte van Financiën (Pietermaai) naar de finish in het Rifstadion.

ZEILEN
(Curaçao Sunfish Sailing Association)
11.00+14.00 uur races in 3 klassen - Watersportcentrum Jan Sofat, Spaanse Water.

HONDENCLUB CURAÇAO
vanaf 08.00 uur examens - Hòfi Rust & Burgh, Emmastad.

VOETBAL
(Federashon Futbòl Kòrsou)
16.00 uur (eerste divisie) Centro Hubenil Mahuma vs Scott Special;
18.00 uur (eredivisie) Sithoc vs Jong Colombia - Stadion Antoine Maduro.

* * * * * *

'Banaan-schot'

■ *De Braziliaan Mozer tijdens een training in Asti. Mozer wil zich ontwikkelen tot een specialist in het schoppen van zogenaamde 'bananeballen': in een kromme lijn recht op het doel af...*
Brazilië bereidt zich serieus voor op de belangrijke wedstrijd tegen Argentinië die morgen wordt gespeeld.

●De Ierse minister-president **Charles Haughey** zal het eerstvolgende duel van zijn land moeten missen. Haughey is op dat moment gastheer van een topconferentie van de EG.

●De wereldtitelstrijd is voor het Milanese hotelwezen een waar fiasco. Uit vrijdag bekend gemaakte cijfers bleek dat dit jaar zo'n acht procent minder overnachtingen waren geboekt. In totaal scheelde het de Lombardijnse hoofdstad ongeveer 40.000 personen.

●De Braziliaanse aanvaller Muller krijgt voor het duel in de achtste finales tegen Argentinië zijn plaats in de basis terug. **Romario** moet wijken voor de maker van het enige doelpunt in de groepswedstrijd tegen Schotland.

●Jack Charlton verwacht dat Italië de **wereldtitel** pakt. De bondscoach: "Italië is een van de weinige landen die een goede indruk op me maakt." Als Ierland ten koste van Roemenië de kwartfinales haalt, is Italië waarschijnlijk de volgende tegenstander.

BEENHAKKER VOELT ZICH ZWAAR MISKEND

Geen hoofdrol in drama gespeeld

"Ik ben met mijn vak bezig, daar leef ik als prof van"

MILAAN - Met het gezicht op onweer heeft bondscoach Leo Beenhakker Palermo verruild voor Milaan. De oefenmeester voelt zich zwaar miskend. Voorzichtig liet hij vrijdag echter doorschemeren, dat hij niet de enige schuldige is in het drama dat Oranje tot nu toe opvoert.

"Maar zelfs als een speler van dichtbij naast schiet", beet hij zijn kritische volgers toe, "heb ik het nog gedaan." De bondscoach ontkende daarentegen kwaad te zijn. Hij voerde een act op in de trant van "Papa is niet boos, wel verdrietig."

"Op het fenomeen vorm heeft een coach weinig grip. Dat is ontastbaar", zei Beenhakker. "Natuurlijk is het slecht dat we nu nog bezig zijn om spelers in vorm te krijgen." Hij liet net na er bij te roepen: "Maar kan ik er wat aan doen....."

Beenhakker: "Het is echter wel zo, dat de coach onmiddellijk de rekening krijgt gepresenteerd als een speler niet draait. Dat de Ieren zo gemakkelijk voetballen, komt omdat die jongens precies hetzelfde doen als bij hun club. Bij ons ligt dat wat gecompliceerder. Wij hadden te maken met AC Milan dat nog de finale van de Europa Cup speelde, met veel "buitenlanders" in de groep."

"Van de eerste dag dat ik aan deze zaligmakende klus begon, heb ik gezegd dat de ploeg nog niet aan alle voorwaarden voldeed. De basis moet zijn dat iedereen in vorm is, daarna moet er een elftal ontstaan. Wil je wereldkampioen worden, dan zullen er ook nog eens extra krachten moeten worden vrijgemaakt. Onze voorbereiding was door tal van factoren te kort om dat alles te realiseren. We zijn nog steeds bezig dat proces te voltooien."

Heeft Beenhakker spijt dat hij aan de klus begon? "Als je me vraagt of ik veel heb gelachen de laatste tijd, nee. In dat opzicht beleef ik weinig genoegen. Maar als prof heb ik het naar m'n zin. Ik ben met m'n vak bezig. Daar leef ik van."

Slechts met de randverschijnselen, waar hij normaal toch zo goed mee weet om te gaan, heeft Beenhakker problemen. "De Beenhakker op de persconferentie is een andere dan de Beenhakker die voor de groep staat. Sommige mensen maken mij hier per dag een uurtje mee.

Op basis daarvan concluderen ze dat ik alles fout doe, m'n werk niet aankan en vreselijk nerveus ben. Ik geloof dat men dat verkeerd ziet. Maar nogmaals, ik veroordeel het niet, ik beoordeel het alleen maar."

Wellicht dat Beenhakker met een klinkend resultaat tegen de Bondsrepubliek de 'kenners' van hun ongelijk kan overtuigen. Sinds de historische overwinning in Hamburg in de halve finales van de strijd om het Europese Kampioenschap (2-1) troffen de aartsrivalen elkaar nog twee keer.

ONBESLIST

Zowel in München (0-0) als in Rotterdam (1-1) eindigden deze WK-kwalificatieduels onbeslist. In beide gevallen was de formatie van teamchef Beckenbauer aanmerkelijk beter. Om onduidelijk redenen leeft er in de Bondsrepubliek desondanks angst voor de moe geworden helden van Oranje. Andersom is daarvan geen sprake. De spelers van het Nederlands elftal schijnen nog steeds voor niemand bang te zijn.

Beenhakker realiseert zich echter dat zijn selectie aan een extreme situatie toe is. Daarom is de bondscoach blij met het cruciale duel. "Ik ben niet ongelukkig met deze tegenstander. De spelers verheugen zich op Milaan en op de Duitsers. Dit is precies wat we nodig hebben."

"De Bondsrepubliek zorgt voor extra inspiratie. Voor wat meer druk van buitenaf. Dat is een welkome aanvulling op wat tot nu toe is gebeurd. Verder kan ik me er niet zo druk over maken. De wedstrijd staat er, daar is niets meer aan te doen. Bovendien, als we iets willen bereiken op dit toernooi zullen we ook sterke ploegen moeten uitschakelen."

Beenhakker heeft scout Jan Rab de laatste wedstrijd van het Westduitse elftal laten analyseren. De bondscoach zelf zal de komende dagen de video-banden gaan bestuderen.

GOED BEGIN

"Ik heb de Westduitsers heel goed zien beginnen tegen de Joegoslaven. Dat baseer ik niet op hun overwinning, wel op hun spel. Ze hebben negentig minuten voor druk gezorgd, hetgeen op dit niveau erg knap is. De twee andere wedstrijden vond ik minder. Ik wil daar echter geen conclusies aan verbinden. Ook voor de Bondsrepubliek is het duel van zondag iets speciaals. Net als voor ons. Ik denk dat het toernooi echt gaat beginnen."

Cayasso als vedette

■ *Juan Cayasso, een va de voetballers van Costa Ri die zich tijdens het WK heb ben ontwikkeld tot wereld sterren, groet als een vedett supporters alvorens in de bu te stappen op weg naar h vliegveld van Asti. Vanda speelt Costa Rica in Gen tegen Tsjechoslowakije.*

Zelf een strafschop benutten

Rene Higuita wil nog eenmaal schitteren op WK

BOLOGNA - De opvallendste doelman van de wereldtitelstrijd wil nog een van zijn specialiteiten laten zien. Rene Higuita van Colombia is vast van plan tenminste een strafschop onberispelijk in de touwen te schieten.

Misschien zaterdag al, met Cameroun in Napels als tegenstander. Vanaf de achtste finales brengen strafschoppen de beslissing als de stand na 120 minuten gelijk is.

Higuita, bijgenaamd El Loco (De Gek), is een van de beste, in ieder geval de spectaculairste doelman van het toernooi. Hij verlaat zijn doel als hij dat nodig acht, dribbelt en passeert. Hij is een "vliegende keep", zoals jongeren op straat zeggen.

Maar, ondanks zijn toegenomen populariteit vindt Higuita zijn opwinding in Italië nog niet helemaal af. "Ik ben de eerste strafschoppennemer van Colombia", zegt hij. "Het schieten van penalties is nuttig voor iemand die ze ook moet stoppen. Ik ken alle geheimen."

De kans is aanwezig dat Higuita van de stip mag aanleggen. Immers: vanaf de tweede ronde wordt elke wedstrijd beslist, eventueel met strafschoppen. Bij het WK in Mexico bijvoorbeeld brachten strafschoppen de beslissing in drie van de vier kwartfinales.

Higuita vindt zijn bijnaam terecht. "Je moet een beetje gek zijn om doelman te worden. Maar als ik mijn doel uitkom weet ik precies wat ik doe."

POPULAIR

De 24-jarige doelman, die tijdens de wereldbekerfinale met zijn club Nacional Medellin tegen AC Milan voor het eerst internationale roem vergaarde, is populair in Italië. Niet alleen vanwege zijn spel. Higuita doet niet chagrijnig als hem gevraagd wordt om een handtekening.

Hij won de harten van het Italiaanse publiek, toen hij de 15-jarige fan Ivan Dall'oglio bezocht. De jongen liep vorig jaar ernstige brandwonden op, toen hij bij rellen werd geraakt door een brandbom. Higuita beloofde de jongen een trui.

De Colombiaan werd doelman bij toeval. "Zoals alle kinderen, begon ik als veldspeler", vertelt hij. "Op een dag tijdens een jeugdtoernooi raakte de doelman geblesseerd en nam ik zijn plaats in. Toen realiseerde ik me dat ik een goede keeper kon zijn, maar niet zo'n statische. Ik nam me voor het hele gebied te bewaken."

Jong Holland gelijk tegen Victory Boys

WILLEMSTAD — Ook bij Jong Holland - Victory Boys viel gisteravond geen beslissing zodat thans van de tien tot nu toe gespeelde wedstrijden er zeven in een puntendeling eindigden. Zowel Victory Boys als Jong Holland hebben nu vier punten in drie wedstrijden en delen de eerste plaats met Undeba.

Het duurde vrij lang voordat de beide ploegen een voor de eredivisie acceptabel niveau bereikten. Het eerste half uur werd de bal ongecontroleerd heen en weer getrapt en werd de 'strijd' voornamelijk in het midden van het veld geleverd. Tot verbazing van de negentig toeschouwers kregen zij toch nog voor de pauze een doelpunt te zien. Twee minuten voor het verstrijken van de eerste helft verraste Rignald Petronilia vriend en vijand met een treffer. Jong Hollandkeeper Gino Costino verkeek zich op het schot, dat met enig effect gelost werd en door het effect van de straffe wind van hem weg boog.

Het spel werd beter in de tweede helft. Met name van Jong Holland dat zich extra inzette voor de gelijkmaker en goed gebruik maakte van het terrein dat Victory Boys prijs gaf door het aantal spitsen terug te brengen tot twee. De Tricoloren maakten gelijk en forceerden bovendien drie hoekschoppen tegen nul van Victory Boys. Richinel Maduro tekende in de 58ste minuut voor de gelijkmaker met een kopbal.

De eerste wedstrijd van de avond tussen de eerste divisieploegen Eleven Brothers en Deportivo Sta Rosa vond geen doorgang. Eleven Brothers bleef namelijk weg.

Voor morgen staan de volgende wedstrijden op het programma: Centro Hubenil Mahuma - Scott Special en Sithoc - Jong Colombia. De mogelijkheid bestaat echter dat deze wedstrijden alsnog door de Federashon Futbòl Kòrsou (FFK) zullen worden afgelast om spelers en publiek in staat te stellen naar de uitzending van het WK-voetbal te kijken.

Geen voetbal op Curaçao

WILLEMSTAD — De voetbalorganisatie FFK heeft bekend gemaakt dat alle wedstrijden voor dit weekeinde zijn afgelast. Dit in verband met de televisie-uitzendingen van de wedstrijden, die in Italië worden gespeeld in verband met het WK.

Steun Oranje

Tienduizend naar Milaan

PALERMO - Het Nederlands elftal krijgt zondag in Milaan tijdens de wedstrijd tussen Duitsland de steun van ruim tienduizend Oranje-supporters

Woordvoerder Mellink van de Nederlandse politiedelegatie sprak die verwachting vrijdagochtend uit tijdens een persconferentie.

"De Nederlandse reiswereld heeft 6.000 kaartjes ingekocht. Daarnaast zullen via de vrije handel nog enkele duizenden toegangsbewijzen in Nederlandse handen komen", aldus Mellink.

Italiaanse non is gek op voetballen

FLORENCE - Het voetbalgekke Italië heeft een voetballende non ontdekt.

De 50-jarige zuster Cristiana Ecca leert de jongens van de Sacre Cuore-basisschool in Ruffina bij Florence niet alleen het voetballen, zij trapt ook zelf graag tegen de bal. Uiteraard wel in vol habijt.

In het schoollokaal hangt een foto van het Italiaanse elftal. Of er in haar cel in het klooster ook een afbeelding van een voetballer te vinden is, wil zuster Cristiana niet zeggen.

Voetballen werd haar met de paplepel ingegoten. Als klein meisje kon Cristiana, afkomstig uit de buurt van Cagliari, niks met poppen beginnen. Met haar broertjes en buurjongetjes speelde zij op straat voetbal. Zelfs de hond deed mee. Althans hij beet de bal niet kapot.

Toen ze in het klooster tegen het bruine monster trapte, keken haar medezusters eerst behoorlijk sceptisch. "Voetbal is een mannensport. Dat doen we niet in een vrouwenorde" bronde moeder-overste.

Maar de nonnen hebben inmiddels ontdekt dat er tussen kerk en voetbal, behalve de wekelijkse verplichting, nog meer overeenkomsten zijn. "Zowel hier als daar heersen strenge regels en worden overtredingen bestraft" zegt zuster Cristiana.

Voetballen houdt ook loyaliteit, wederzijds respect, vriendschap en teamgeest in, zo leert ze haar jongens. Over de Westduitse en Engelse raddraaiers heeft ze een duidelijke mening: "Vernielzucht is niet te verenigen met de liefde voor het voetbalspel."

Chaos verwacht in Milaan

Kaarten voor zondag allang uitverkocht

MILAAN - Reisbureau's in Nederland zijn wanhopig op jacht naar kaartjes voor de WK-wedstrijd tussen Oranje en de Westduitsers. De beschikbare voorraad was vrijdag bliksemsnel uitverkocht.

"Het is een gekkenhuis", zegt een woordvoerder van het in supportersreizen gespecialiseerde reisbureau Roever. "De lauwe stemming is plotseling omgedraaid. Iedereen wil naar Milaan. We proberen nog via handelaren in Italië hele partijen kaarten op te kopen, maar eenvoudig is dat niet. Ook vanuit de Bondsrepubliek is de belangstelling immers gigantisch".

Het centraal informatiepunt voetbalvandalisme (CIV) heeft geïnventariseerd op hoeveel kaartjes kan worden gerekend. "Zo'n tienduizend", zegt Peter van Essen, delegatieleider van de Nederlandse politie-afvaardiging die inmiddels met zijn groep ook in Milaan is aangekomen.

"Dat is althans een redelijke schatting. Via de reisbureau's weten we wat er op de markt is. We hebben ook een goed beeld over het aantal dat via de losse handel in Nederlandse handen is gekomen. Moeilijker valt te bepalen hoeveel supporters individueel een kaartje hebben geritseld".

GROOTSTE ZORG

Grootste zorg voor de politie is dat Nederlandse supporters besluiten met de auto op goed geluk naar Milaan te rijden om daar nog te proberen aan een kaartje te komen. "Dan is de chaos compleet", zucht woordvoerder Lex Mellink. "Die mensen komen echt niet meer aan een geldig toegangsbewijs. Heel misschien valt via de zwarte handel nog wat te regelen, maar de prijs van die kaartjes zal in de honderden guldens lopen".

De politie adviseert dan ook niet zonder kaartje naar Milaan te vertrekken. "Dat is echt zinloos en kan alleen maar tot problemen leiden", aldus Mellink. De KNVB sluit zich aan bij dat advies. In een verklaring raadt de voetbalbond de supporters aan gewoon thuis te blijven.

"Er komen nauwelijks losse kaarten op de markt. Die zijn allemaal in Duitse handen omdat al langer bekend was dat de Bondsrepubliek in München zou spelen". In totaal worden minimaal 30.000 Duitse supporters verwacht.

De KNVB zelf heeft de beschikking over tweeduizend kaartjes. De toegangsbewijzen gaan naar supporters die al weken geleden kaartjes voor de achtste finale hebben besteld zonder op dat moment te weten of Nederland zich al dan niet zou plaatsen.

●De Belgische international **Enzo Scifo** kan ieder moment vader worden. Bondscoach Guy Thijs heeft Scifo beloofd dat hij na de geboorte een dag zijn familie mag bezoeken.

Fans en politie

LONDEN - Ruim driehonderd Engelse voetballiefhebbers hebben donderdagavond in Bedford (Eng) een kleine veldslag geleverd met de politie.

Een agent raakte zwaar gewond aan het hoofd, vier supporters werden gearresteerd.

De ongeregeldheden begonnen toen de groep, na het door Engeland gewonnen duel tegen Egypte, een café wegens sluitingstijd moest verlaten. De fans besloten daarop een mars door de stad te houden.

Vrij snel liep de massale optocht uit de hand.

"Feestende" supporters sloegen winkelruiten in en raakten daarna slaags met de politie. Twee uur later, nadat er versterking was gekomen, hadden de agenten de orde hersteld.

●Ondanks de uitschakeling in de voorronde heeft de Oostenrijkse voetbalbond bondscoach Josef Hickersberger een **nieuw contract** aangeboden. De 42-jarige Oostenrijker kan voor vier jaar bijtekenen.

'Joker Art' in ITC
Interessant werk van Baroud

MARUEN BAROUD opende gisteravond in het International Trade Center op zeer informele wijze zijn 'Joker Art' expositie. Een opening die voor het op één hand tellende publiek niet meer dan symbolisch was. Vanaf het moment dat de belangstellenden het ITC binnenstapten, straalde de 'Joker Art' hen tegemoet. Het geringe aantal aanwezigen stelde de artiest in de gelegenheid om geïnteresseerden - lang voordat de officiële opening plaats vond - persoonlijk langs zijn schilderijen te leiden. Niet dat het geëxposeerde werk uitleg nodig heeft, want de verbeelding van de kijker bepaalt de dimensie van het werk van Baroud.

Een blik naar een lucht met voorbij trekkende wolken brengt de meest uiteenlopende associaties met zich mee. Een beer wordt een aantrekkelijk gevormde vrouw, wordt een paraplu, wordt een roos. 'Joker Art' vloeit ook. Vastheid en onveranderlijkheid zijn niet terug te vinden in Barouds 'tabula's'. De kunstschepper prefereert deze term boven het woord 'schilderij' voor zijn objecten. Dit omdat de artiest van mening is dat de 'Joker Art' naast de abstract expressionistische karaktertrekken ook een taal spreekt die hem doet denken aan 'de leer van de tabula rasa j.', zoals Baroud zelf zegt in een voor de niet ingewijde geheime taal. 'Dus een prima tafereel voor gemoedsstemmingen', aldus Baroud, die zijn levensvisie als inspiratiebron gebruikt.

In het ITC worden tien werken vertoond, zeven tabula's en drie objecten die met ander materiaal tot stand kwamen. In de tabula's ontmoeten lijmgips en water elkaar. Omdat de artiest beide materialen hun eigen rol laat spelen, kan hij nooit van tevoren bepalen wat het eindresultaat zal zijn. Hij volgt de eigenschappen van gips en water, laat hen hun gang gaan en speelt daar op in. Het is aan de beschouwer om medeschepper te zijn van elk kunstwerk door mee te gaan in de wisselende stroom en aan elk kunstwerk een eigen betekenis te geven.

Naast de zeven lijmgipswerken staan er drie 'suikerwerken'. Natuurmaterialen afkomstig van Curaçao (schelpen, stenen, koraal, boomschors) vloeien samen door het gebruik van gedroogd suikerwatersiroop. Hoe lang de kunstwerken tijd van leven hebben op een met mieren bedekt eiland blijft (voorlopig) de vraag. Tijdens de expositie leken enkele van deze nijvere beesten, ondanks de lak en het hars, de weg naar deze 'feestmaalkunstwerken' te hebben gevonden. De driedimensionale suikerwerken zetten wederom de verbeelding aan het werk, hoewel de aanwijzingen aanwezig waren: een boot met aankomende beesten (Ark van Noach), een kunukuhuis met leven in de brouwerij, de zee, danwel het landschap.

Opmerkelijk zijn de kleuren die zich tijdens de expositie manifesteren. 'Vergeten' kleuren? Kleuren die wij niet meer opvangen in het dagelijks leven omdat ons netvlies te veel moet verwerken? Ook hier is sprake van beweging en het in elkaar overvloeien. Geen enkele kleur is af te bakenen, ze stromen in elkaar over alsof zij afzonderlijk niet kunnen bestaan. Het gebruikte materiaal levert zijn eigen bijdrage.

Vorig jaar besteedde 'Nobo' al enige aandacht aan deze 'yu di Kòrsou' die in Nederland niet onopgemerkt bleef. Verscheidene exposities staan al op zijn naam en de kunstenaar wordt genoemd als een van de personen die van belang zal blijken voor de nieuwe ontwikkelingen in de maatschappij en in de kunst. 'Maruen Baroud is met zijn werk een pionier, een voorloper in de kunst, van wat vooral bezig is zich te ontwikkelen', aldus drs Jaqueline van Ommeren tijdens de opening van een tentoonstelling in het stadskantoor te Dordrecht.

De artiest zelf noemt zijn kunst 'Joker Art, naar de naam van het gips dat hij gebruikt. Een naam die overeenkomt met de vraag die Maruen Baroud bezig houdt: wat waar en werkelijk is, of dat niet is. De Joker-figuur speelt met dit probleem en geeft een geestige verbeelding van wat het ene moment waar, het andere niet waar is, het veranderlijke. Je kunt zelf de Joker inzeten waar je wilt. De Joker symboliseert de wereld en het leven dat we zelf scheppen en betekenis geven.

'ANDERS'

Opvallend en jammer was het geringe aantal aanwezigen bij de opening van de expositie. Wellicht dat er tevoren niet voldoende aandacht aan was geschonken om de tentoonstelling onder de aandacht van het publiek te brengen; wellicht hadden andere media interessantere afspraken; wellicht dat hier gaat om iemand 'anders' dan de doorsnee kunstenaar; wellicht heeft de artiest niet de juiste connecties om publiciteit te krijgen.

Feit blijft dat de expositie de komende week en misschien de eerste julidagen nog te bezoeken is; feit blijft dat het een bijzonder opmerkelijke tentoonstelling betreft, die geen beschouwer onbewogen kan laten; feit blijft dat degenen ('kunstliefhebbers') die niet gaan kijken (wederom) een talent van eigen bodem met een negatieve mentaliteit tegemoet treden, een mentaliteit die geen uitweg biedt aan de Antilliaanse kunst.

C.C.

Nieuwe leider partij Oekraine

KIEV - De 54-jarige Stanislav Goerenko is vrijdag op het congres van de Communistische partij van de Oekraine gekozen tot nieuwe partijvoorzitter. Hij behoort tot de behoudende richting in de partij.

Goerenko volgt Vladimir Tvasjko op, die zich - naar eigen zeggen - had teruggetrokken om zich in de toekomst meer te wijden aan zijn functie als voorzitter van de Oekraiense Opperste Sovjet. Waarnemers zijn van mening dat Tvasjko heeft moeten aftreden als gevolg van de ernstige economische crisis waarin de Oekraine verkeert. Tevens wordt het Tvasjko aangerekend dat onder zijn leiding de Communistische partij veel van haar aanzien onder de bevolking van de Sovjetdeelrepubliek heeft verloren. Goerenko wist door zijn benoeming zijn voornaamste concurrent Tvan Salij achter zich te laten. Salij staat bekend als hervormingsgezind communist en is lid van het Democratische platform binnen de Communistische partij.

Westelijke landen wijzen voorstel van hand

SU: fasegewijze terugtrekking geallieerden uit Duitslanden

OOST-BERLIJN - De Sovjetunie heeft vrijdag tijdens het "twee-plus-vier"-overleg voorgesteld dat de vier geallieerden (de Verenigde Staten, de Sovjetunie, Frankrijk en Groot-Brittannie) gefaseerd hun troepen terugtrekken uit Duitsland na de hereniging van de DDR en de Bondsrepubliek.

De eerste drie jaar na de eenwording zouden de troepen met de helft moeten worden verminderd, zo legde Sovjetminister Edoeard Sjevardnadze van Buitenlandse zaken zijn partners tijdens het overleg voor. Aan de besprekingen in het Oost-duitse Niederschonhausen doen de ministers van Buitenlandse zaken van beide Duitslanden en de vier geallieerden mee.

In de tekst van Sjevardnadzes voorstel, die werd voorgelezen aan journalisten, is een overgangsperiode van drie jaar voorzien waarin de vier geallieerden "hun troepen moeten verminderen ... Eerst met vijftig procent en later tot een niveau van symbolische contingenten of een volledige terugtrekking uit Duitsland". Sjevardnadze had eerder vrijdag voorgesteld alle geallieerde troepen binnen zes maanden na de Duitse hereniging uit Berlijn terug te trekken. Die aftocht zou al in juni volgend jaar zijn beslag kunnen krijgen daar de Westduitse bondskanselier Helmut Kohl in december gezamenlijke Duitse verkiezingen wil houden.

In de overgangsperiode van drie jaar zou volgens Moskou het leger van het verenigd Duitsland teruggebracht moeten worden tot een "bepaald, speciaal vastgesteld topniveau" en zodanig gestructureerd moeten worden dat het ongeschikt is voor offensieve operaties. In een ontwerpvoorstel voor de definitieve, legale, internationale status van Duitsland stelt Sjevardnadze dat Duitsland "geen nucleaire, chemische of biologische wapens op zijn grondgebied mag produceren, bezitten of stationeren". Daarmee lijkt de SU de Amerikaanse kernwapens uit Duitsland weg te willen krijgen.

Mandela spreekt VN toe

■ VERENIGDE NATIES - *De Zuidafrikaanse leider Nelson Mandela heeft vrijdag de Verenigde Naties toegesproken. Ook bij deze gelegenheid benadrukte hij dat men de sancties niet moet verslappen welke getroffen werden tegen de apartheid. Mandela kreeg een hartelijk welkom in het hoofdkwartier van de VN.* (AFP-satellietfoto)

DEPARTEMENT VAN HANDEL EN INDUSTRIE EN WERKGELEGENHEID AFD. BONAIRE

Hoogst toelaatbare prijzen voor het Eilandgebied Bonaire ingaande 22 juni 1990.

	verpakking	kleinhandel	consument	
THEE				
PICKWICK				
ceylon	24/20x4 gr.	f. 52,83	f. 2,44	+0,17
ceylon	24/20x2 gr.	f. 38,45	f. 1,79	+0,12
china blossom	12/20x2 gr.	f. 21,25	f. 1,96	+0,11
tea for one	24/20x1.5 gr.	f. 35,43	f. 1,64	+0,24
BABYVOEDING				
NURSOY	24/400 gr.	f. 175,84	f. 8,42	+0,47
S-26	12/1 kg.	f. 150,68	f. 14,43	+0,01
MELK IN BLIK				
FRIESCHE VLAG				
gesuikerd	120x78 gr.	f. 38,76	f. 0,36	-0,01
	48 x397 gr.	f. 56,11	f. 1,30	-0,02
ongesuikerd	48x170 gr.	f. 24,39	f. 0,56	-0,01
	24x410 gr.	f. 24,39	f. 1,13	-0,01
halvamel	12/410 gr.	f. 14,52	f. 1,34	+0,09
	12/170 gr.	f. 10,56	f. 0,98	+0,07
CARNATION				
condens	48/397 gr.	f. 55,02	f. 1,27	+0,04
MARGARINE				
GOUDA'S GLORIE	24/500 gr.	f. 44,44	f. 2,05	+0,40
BECEL	40/250 gr.	f. 64,53	f. 1,79	+0,03
	24/500 gr.	f. 71,44	f. 3,30	-0,07
	6/2 kg.	f. 67,30	f. 12,44	+0,02
SPIJSOLIE				
SUNLIGHT SOYOIL	12/24 oz.	f. 40,27	f. 3,62	+0,18
	8/48 oz.	f. 44,50	f. 6,00	+0,26
	6/112 oz.	f. 63,15	f. 11,37	+0,78
	2/17,5 lbs.	f. 44,75	f. 24,17	N
GEZOUTEN VIS				
GAVIOTA	60/450 gr.	f. 327,60	f. 6,28	+0,41

Voor informatie betreffende hoogst toelaatbare prijzen u gelieve telf. 8960 op te bellen.

De Minister van Handel, Industrie en Werkgelegenheid.

EILANDGEBIED CURACAO

Het Hoofd van de Dienst Onderwijs, a.i. maakt hierbij namens het Bestuurscollege bekend dat bij voldoende deelname er in de maand augustus 1990 met de volgende cursussen aangevangen zal worden aan de Eilandelijke Technische Avondleergang ondergebracht op het T.C. St. Paulus te Salinja Abou A79.

Opleiding Basis Electronicus.
Toelatingseisen : L.T.S. E of Mavo met wiskunde
Cursusduur : 2 jaar.

Opleiding Radio- en Televisie Technicus.
Toelatingseisen : vooropleiding Basis Electronicus of M.T.S. E
Cursusduur : 1 jaar

Opleiding V.E.V. Technicus.
Toelatingseisen : diploma Assistent Technicus
Cursusduur : 2 jaar

Opleiding Assistent Technicus
Toelatingseisen : L.T.S. E
Cursusduur : 1 jaar

Opleiding Koelmonteur:
Toelatingseisen : L.T.S. E of Installatietechniek of daaraan te stellen vooropleiding
Cursusduur : 1 jaar.

Opleiding Koelmonteur A.
Toelatingseisen : diploma Koelmonteur
Cursusduur : 1 jaar

Opleiding Elektrisch Booglassen Beginner.
Toelatingseisen : L.T.S. metaal of daaraan gelijk te stellen opleiding
Cursusduur : 6 maanden

Inschrijvingen:
Op dinsdag 26 en woensdag 27 juni 1990 tussen 18.30 en 21.00 uur in één der lokalen van bovengenoemde school.
Bij aanmelding gelieve mee te brengen:

a) legitimatiebewijs
b) diploma's en/of getuigschriften
c) 1 resente pasfoto

De cursusgeld bedraagt f. 10,-- per maand.
De cursusgeld voor lassen is f. 150,-- per kursus van 6 maanden.

Het Hoofd van de Dienst Onderwijs, a.i.
drs. A.A. Jean Pierre

DEPARTEMENT VAN HANDEL INDUSTRIE EN WERKGELEGENHEID

Maximum prijzen eilandgebied CURACAO ingaande 22 juni 1990

	verpakking	groothandel	consument	
BABYVOEDING				
Beechnut				
(strained food)	24/4 1/2 oz.	f. 18,01	f. 0,83	+0,02
(strained fruit supreme)	24/4 1/2 oz.	f. 19,70	f. 0,91	-0,05
(strained food)	24/6 oz.	f. 21,27	f. 0,98	+0,09
(strained juices)	24/4.2 oz.	f. 18,01	f. 0,83	+0,02
(strained juices)	24/8 oz.	f. 26,46	f. 1,22	+0,03
(cereals)	12/8 oz.	f. 20,54	f. 1,90	-0,03
KOFFIE				
Maxwell House				
(colombian supreme)	12/4 oz.	f. 82,91	f. 7,67	N
(filter packs)	12/8.3 oz.	f. 84,24	f. 7,79	+0,01
(decaf filter packs)	12/8.3 oz.	f. 101,78	f. 9,41	+0,01
ROOMBOTER				
Victoria (ongezouten)	60/227 gr.	f. 107,20	f. 1,98	N
MARGARINE				
Mrs. Filberts				
(gold quarters)	30/4 x 1/4 lbs.	f. 50,17	f. 1,86	+0,14
(spread 25)	12/2 lbs.	f. 33,69	f. 3,12	-0,39
(family spread)	6/3 lbs.	f. 26,85	f. 4,97	+0,12
(soft mug)	36/8 oz.	f. 37,79	f. 1,16	+0,14
Becel	40/250 gr.	f. 61,20	f. 1,70	-0,01
	24/500 gr.	f. 68,01	f. 3,14	-0,03
MELK IN BLIK				
Carnation (ongesuikerd)	24/410 gr.	f. 23,12	f. 1,07	+0,07
(ongesuikerd)	48/170 gr.	f. 22,92	f. 0,53	+0,03
Friesche vlag (ongesuikerd)	48/170 gr.	f. 24,30	f. 0,56	-
(ongesuikerd)	24/410 gr.	f. 24,30	f. 1,12	-
Nestle (gesuikerd)	48/397 gr.	f. 53,67	f. 1,24	+0,04
GEZOUTEN VIS				
Grytten (met graat)	60/450 gr.	f. 295,85	f. 5,67	+0,19
Fox River (zonder graat)	24/1 lbs.	f. 179,70	f. 8,61	N
GEZOUTEN VLEES				
ALLE MERKEN			1/2 kg.	
(gezouten varkensstaart)	35 lbs.	f. 71,03	f. 2,75	+0,09
(gezouten varkensribben)	35 lbs.	f. 68,45	f. 2,65	+0,07
(gezouten varkensoren)	35 lbs.	f. 63,27	f. 2,45	+0,08

Maximum prijzen eilandgebieden BONAIRE en CURACAO ingaande

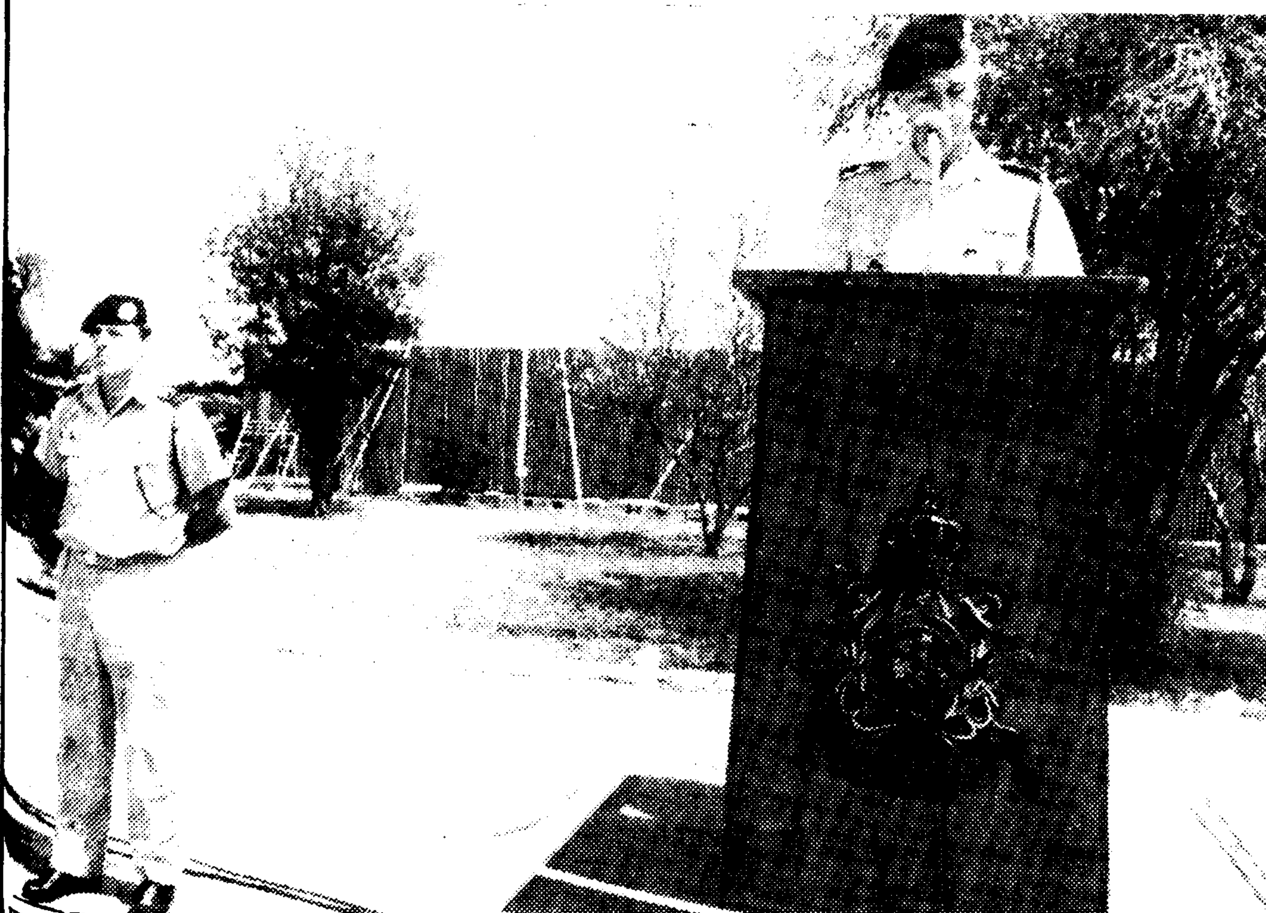
	fab./merk	kleinhandel	consument
Anticonceptiva			
Nordiol tabs. 1 x 21	WYETH	f. 2,68	f. 3,46
Nordette tabs. 1 x 21	WYETH	f. 2,76	f. 3,59
Ovral tabs. 1 x 21	WYETH	f. 2,59	f. 3,37
Trinordiol tabs. 1 x 21	WYETH	f. 3,56	f. 4,63
Anti diabetica			
Insulin Monotard HM U-100 10cc	NOVO/NORDISK	f. 24,90	f. 31,13
Insulin Actrapid HM U-100 10cc	NOVO/NORDISK	f. 24,90	f. 31,13
Insulin Actraphane HM U-100 10cc	NOVO/NORDISK	f. 24,90	f. 31,13
Insulin Actrapid U-100 10cc	NOVO/NORDISK	f. 15,40	f. 19,25
Insulin Lente U-100 10cc	NOVO/NORDISK	f. 15,40	f. 19,25
Insulin Protophane U-100 10 cc	NOVO/NORDISK	f. 15,40	f. 19,25
Insulin Neutral U-100 10cc	NOVO/NORDISK	f15,40	f. 19,25

Voor informatie betreffende hoogst toelaatbare prijzen gelieve tel. 626400 toestel 21 op te bellen.

De eerstvolgende publikatie geschiedt op: 13 juli 1990.
Prijsaanpassingen dienen uiterlijk op 9 juli 1990 voor 12.00 uur 's middags aangevraagd te worden.

De Minister van Handel, Industrie en Werkgelegenheid.

Commando-overdracht Suffisant

WILLEMSTAD — Vrijdagochtend vond de overdracht plaats van het commando over het detachement Suffisant. De kazerne vormt het opleidingscentrum voor de Antilliaanse Militie. Majoor der Mariniers Joh. Strengholt (op de foto aan het woord) gaf het bevel over aan majoor der Mariniers J.M. Blommenstijn die (links) zijn voorganger toe[...]rt.

JAPANSE handelsbalans vertoont over mei een overschot van 3,13 miljard dollar tegen 3,54 miljard dollar in april en 3,76 miljard dollar in mei van het afgelopen jaar. Het gaat om cijfers op basis van douanegegevens die niet zijn gecorrigeerd voor seizoensinvloeden.

***

[...]n Arabieren:

[...]merikanen [...]waarschuwd [...]or acties

[...]ASHINGTON - De Ver[...]igde Staten hebben [...]erikanen in het bui[...]land en vooral in het [...]den-Oosten aangera[...] voorzichtig te zijn [...] de recente vijandige [...]abische verklaringen.

[...]ze werden gedaan nadat [...]shington had besloten [...] contacten met de Pale[...]ijnse Bevrijdingsorganisa[...], de PLO, te verbreken. [...] gesprekken met de PLO [...]erden opgeschort omdat [...] organisatie zich volgens [...]sident Bush niet genoeg [...] gedistantieerd van de [...]val op Israel, onlangs [...]pleegd door een van de [...]icale PLO-afdelingen. De [...]ste medewerker van [...]O-leider Arafat meldde [...]erdag een golf van [...]eld te verwachten na de [...]chorting van de gesprek[...] met de VS.

Tamiltijgers nemen bloedig wraak:

Tientallen mensen uit dorp vermoord

COLOMBO - Tamiltijgers hebben zeker 62 inwoners vermoord van het dorpje Nintavur aan de oostkust van Sri Lanka, zo deelde het regeringsleger vrijdag in Colombo mee.

De Tamiltijgers beschuldigden de Islamitische inwoners van het kustplaatsje in het district Amparai ervan het Srilankaanse leger informatie te hebben doorgespeeld over hun posities. Volgens de zegslieden gebruikten de Tijgers alleen messen om de bewoners te doden en geen geweren om niet de aandacht te trekken van het leger dat zich in de nabijheid ophield.

Militairen zetten afgelopen week een offensief in tegen de Bevrijdingstijgers van Tamil Eelam (LTTE) die de oostelijke en noordelijke provincies onder controle hadden. Donderdag meldde Colombo dat de regeringstroepen de belangrijkste steden in de oostelijke provincies Batticaloa, Amparai en Trincomalee hebben heroverd en dat de Tamiltijgers zich hebben teruggetrokken in het oerwoud. Maar dorpelingen zeiden dat de Tijgers, die over onafhankelijkheid vechten, zich inmiddels aan het hergroeperen zijn. De LTTE lanceerde op 11 juni een grootscheepse aanval op politieposten en legerbases, waarbij achthonderd politieagenten werden gepakt. Er mislukten twee pogingen om een staakt-het-vuren tot stand te brengen.

Vrijdag voerden de Bevrijdingstijgers in de noordelijke stad Jaffna zware aanvallen uit op vesting waarin sinds een week ongeveer honderd militairen en vijftig politieagenten verblijven zonder voldoende water en voedselvoorraden. De luchtmacht is er pas vrijdag in geslaagd voedselpaketten te droppen.

Zaire wil geen hulp

BRUSSEL/GOMA - De Zairese regering heeft vrijdag besloten de ontwikkelingssamenwerking met Belgie op te zeggen wegens de Belgische inmenging in de binnenlandse aangelegenheden van Zaire en het aannemen van een provocerende houding. Dit heeft het officiele Zairese persbureau AZAP bekend gemaakt.

Aanleiding voor de Zairese stap is de Belgische opstelling na het vermeende bloedbad in Lubumbashi in het zuiden van Zaire. Tientallen studenten zouden daar op 12 mei door Zairese troepen zijn vermoord. Belgie eiste daarop een internationaal onderzoek. In afwachting daarvan schortte Brussel het verstrekken van leningen aan Zaire op en staakte zijn medewerking aan de gemengde Belgisch-Zairese commissie. AZAP zegt dat Zaire deze commissie, die deze maand zou bijeenkomen om over een nieuw samenwerkingsakkoord te praten, eenzijdig heeft opgeheven. Verder worden alle zevenhonderd Belgische ontwikkelingswerkers naar huis gestuurd en moet Belgie drie van zijn vier consulaten in Zaire sluiten, waaronder die in Lubumbashi. Zaire heeft nog een aantal andere maatregelen getroffen tegen Belgie.

Wisseling van de wacht Cuzufa

WILLEMSTAD — Wisseling van de wacht bij de Curacaose Zuurstoffabriek (Cuzufa) en NV Verus. Na twee- en een half jaar houdt scheidende directeur Jos Bakker (rechts met echtgenote) er mee op. Hij gaat terug naar Nederland, waar hij bij Hoek Loos Amsterdam gaat werken. Bakker wordt begin volgende maand opgevolgd door P. van der Valk (links met vrouw), die jarenlang bij de Kodela heeft gewerkt. Ter gelegenheid van deze wijzigingen in de top van de bedrijven werd gisteravond een ontvangst gehouden bij Landhuis Zeelandia.

***

PRESIDENT Bush heeft het Amerikaanse congres gevraagd om driehonderd miljoen dollar aan speciale hulp voor Oost-Europa om het omschakelen naar een vrijemarkteconomie mogelijk te maken. Van het bedrag is 230 miljoen dollar bestemd voor bilaterale steun en zeventig miljoen dollar voor de Amerikaanse bijdrage aan het gestorte kapitaal van de onlangs opgerichte ontwikkelingsbank voor Oost-Europa.

***

DE VERENIGDE Arabische Emiraten hebben de import van Brits rundvlees verboden uit vrees voor de "gekkekoeienziekte". Saudi-Arabie en Qatar kondigden al eerder een importverbod af. Soortgelijke maatregelen van Frankrijk, de Bondsrepubliek Duitsland en Italië werden ondertussen opgeheven nadat de Europese Gemeenschap het eens was geworden over een verscherping van de importbepalingen voor Brits rundvlees.

***

Pabien Parabirsing

WILLEMSTAD — Hij [...]k een beetje ernstig, maar [...] had niets te maken met [...]e gemoedstoestand van [...]rits Parabirsing, de nieuwe [...]as bij Sede Antia. Voor [...]arabirsing werd gistermid[...]ag in het kantoor van Sede [...]ntia een suprise partij georganiseerd in verband met zijn benoeming als Sede Antia-directeur. Hij volgt Tirso Sprockel op. De nieuwe directeur kon gisteren tijdens de feestelijke bijeenkomst officieel kennis maken met de besturen van de stichtingen waarmee Sede Antia samenwerkt!

MENSEN

Op de Shetlands: Visserij bedreigt vogelbestand

Evenals vorig jaar zullen er ook dit jaar op de Shetlands ten noorden van Schotland geen of nauwelijks jonge noordse sterns, drieteenmeeuwen en klein jagers (meeuwachtigen) uitvliegen. Dat heeft de Nederlandse Vereniging tot bescherming van **vogels** donderdag bekendgemaakt.

Voor hun voedsel zijn deze vogels afhankelijk van grote aan de oppervlakte zwemmende scholen zandspiering, maar de industriële visserij vangt deze vissoort er op grote schaal weg. Hierdoor bestaat er voor deze vogels een voedselgebrek, waardoor zij helemaal niet of laat eieren leggen. Wanneer er al jongen uitkomen, sterven deze meestal al na enkele dagen wegens verhongering, aldus de vogelbescherming.

Andere op de Shetlands voorkomende vogelsoorten, zoals jan-van-gent en zeekoet, kunnen dieper duiken en hebben meer mogelijkheden om voedsel te bemachtigen, waardoor zij wel kunnen beschikken over voldoende eten. Volgens vogelbescherming zijn de aantallen noordse sterns, drieteenmeeuwen en kleine jagers sinds 1980 met zeventig procent verminderd.

De vangst van zandspiering in de wateren rondom de Shetlands op grote schaal gaat nog steeds door. De visserijwereld heeft niet gereageerd op de alarmerende berichten, aldus vogelbescherming.

Artsen zijn bang voor AIDS

De meeste **artsen zijn bang** dat patiënten hen besmetten met het AIDS-virus. Dat heeft een grote en negatieve invloed op hun houding ten aanzien van AIDS. Tot deze slotsom komen acht artsen en psychologen die hier een onderzoek naar hebben gedaan.

In het blad medisch contact noemen ze de conclusie dat de attitude van artsen niet erg lijkt af te wijken van een aantal vooroordelen in de bevolking "wellicht het schokkendst". Kennis en feitelijke informatie alleen blijken niet voldoende om overmatige bezorgdheid weg te nemen. De onderzoekers vinden daarom dat bij voorlichting en onderwijs behalve aan feitelijke informatie ook aandacht moet worden gegeven aan bezorgdheid en andere emotionele aspecten.

De acht hebben een enquete gehouden onder de artsen in drie ziekenhuizen in regio's waar relatief veel, minder en weinig AIDS voorkomt: het academisch medisch centrum in Amsterdam, het ziekenhuis Leyenburg in Den Haag en het St. Lambertusziekenhuis in Helmond. Er namen ongeveer 600 artsen aan deel.

Het risico op besmetting met AIDS wordt voor een chirurg in Nederland geschat op 0,0015 gedurende zijn hele beroepsleven, voor een chirurg in Amsterdam op 0,015 en na een "prikongeluk" bij een seropositieve patiënt op 0,5 procent.

■ *Het luchtruim van Scheveningen was onlangs gevuld met vliegers in alle soorten en maten. Op het dertiende internationale vliegerfeest viel te genieten van een zelfportret van Van gogh, een compositie van Mondriaan, Batman, maar ook van zogenoemde treinvliegers: regenbogen van zich eindeloos repeterende stukjes plastic. Bijgaande foto laat zien dat vliegeren en kunst onafscheidelijk zijn.*

Binnenhof schenkt geen borrels meer

Ministers, staatssecretarissen en hun ambtenaren moeten het tijdens openbare vergaderingen in de Tweede Kamer voortaan bij koffie, thee of fris houden. Het presidium van de Kamer heeft besloten dat er met onmiddellijke ingang **geen alcohol** meer mag worden geschonken. Voor kamerleden en hun medewerkers gold dit drankverbod al langer. Vandaar de maatregel onder het motto gelijke monniken, gelijke kappen.

Een regel zou evenwel geen regel zijn als er niet ook een uitzondering was. De leiding van de Tweede Kamer heeft derhalve bepaald dat de kurk wel van de fles mag in vergaderingen achter gesloten deuren die in de avonduren worden gehouden.

Het Binnenhof overweegt om het schenken van een borrel, een biertje of een glas wijn tijdens de lunch eveneens te verbieden. Personeel van de Tweede Kamer mag sinds eind 1988 al niet meer voor vijf uur 's middags drinken, maar de lunch was daarvan tot nu toe uitgesloten omdat dat formeel geen werktijd is. Door de lunch wel als werktijd aan te merken, kan het alcoholverbod worden uitgebreid.

Voor oorlogsslachtoffers: Na de oorlog even erg als oorlog zelf

De **na-oorlogse tijd** kan voor oorlogsslachtoffers bijna net zo traumatiserend hebben gewerkt als hun oorlogservaringen zelf. Zij dienden zich immers in te zetten voor herrijzend Nederland en vonden niet of nauwelijks begrip voor hun ervaringen. Hadden zij wel gehoor gevonden, dan waren de gevolgen waarschijnlijk minder geweest of helemaal niet voorgekomen. Preventie van dit soort gevolgen moet de uitdaging van de Nederlandse psychotraumatologie zijn.

Dat zei dr. H. Van der Ploeg vrijdag in Leiden tijdens de aanvaarding van zijn ambt als bijzonder hoogleraar in de psychotraumatologie van slachtoffers van oorlog en geweld. Van der Ploeg wees ook op het grote nut van de vele herdenkingen van de laatste tijd. De slachtoffers kunnen hun ervaringen eindelijk delen.

De leerstoel psychotraumatologie van oorlogs- en geweldsslachtoffers is mogelijk gemaakt door de internationale stichting slachtoffers oorlog en geweld, die daarvoor erkend moest worden door de medische faculteit van de Leidse universiteit.

De leeropdracht van de professor betreft alle mensen die geestelijke schade hebben opgelopen door oorlog of geweld, dus ook vluchtelingen en asielzoekers en de (500) slachtoffers van de gijzelingen van de jaren zeventig. Volgens Van der Ploeg zal deze hele groep voorlopig nog niet afnemen: door vergrijzing en vereenzaming nemen de problemen juist toe. In 1985 waren er 14.000 verzoeken om immateriële hulp, maar volgens Van der Ploeg is dat een ondergrens. Volgens hem valt er op de juistheid van en de normen bij de tellingen wel het een en ander af te dingen.

Extra onderwijs in de behandeling van genoemde groepen is nodig.

AMIGOE Fax: 674524 Tel: 672000

UITGEVERIJ AMIGOE N.V.
Scherpenheuvel z/n of P.O.B. 577
Curaçao N.A.
Giro 440.000
Bankrek. nr.: 11-07-313
Algemene Bank N.V.
Bankrek. nr.: [illegible]
Maduro & Curiel's Bank N.V.

CURAÇAO
Centrale (alle afdelingen)
672000

Directie:
Ingrid de Maayer-Hollander
Leeward News Holding

Hoofdredactie:
Ard Horvers (hoofdredacteur)
A. van Leeuwen(adjunct-hoofdredactrice)

Overige leden Redactie:
Toon van Dongen, Joel Labadie, Sheila Rhodes (secretaresse), Chris van Grol (sportmedewerker), Solange Isselt (opmaak) en Ken Wong (fotograaf)

ADVERTENTIE-AFDELING
Acquisitie:
Viola Bernardus en Janny Naaldijk
Aanname advertenties:
Maandag t/m vrijdag van 07.30-15.30 uur
Alle advertenties voor de komende dag moeten 1 dag van tevoren vóór 15.30 binnen zijn.

ZOEKERTJES verschijnen op dindag en vrijdag en kunnen iedere dag tussen 07.30-15.30 uur worden opgegeven, behalve op zaterdag.

Alleen zoekertjes die op maandag en donderdag vóór twaalf uur binnen zijn, kunnen de dag daarop (dus dinsdag en vrijdag) verschijnen.

UITGEVERIJ AMIGOE ARUBA
Caya G.F. Betico Croes 110
Tel: 24333 (drie lijnen)

Directeur-Hoofdredacteur:
Jos van der Schoot
Redactie: Ramiro Tromp, Anna Tromp-Van der Schoot, Djisbie Franken (fotograaf)
Advertentie-afdeling: Jos van der Schoot en Etleen Landsmark

BONAIRE
Correspondent:
Hubert Linkels, Kaya Gobernador N. Debrot 154 tel: 8627

SINT MAARTEN
Correspondent:
Eddie Williams, P.O Box 366, tel: 22580 / 22764
Faxnummer: 25868

Abonnementen en advertenties::
The Chronicle, Grounddove Road, Pointe Blanche, tel: 23919.

SABA:
Correspondente:
Esther Mommers, tel: 2265

ST. EUSTATIUS:
Vertegenwoordigster / Correspondente::
Mevrouw Peggy van de Horde, Whitewallweg 1

HILVERSUM
correspondenten:
B. Jos de Roo en Victor Hafkamp: Radio Nederland Wereldomroep (tel: 035-16151, toestel 319)

Persagentschappen: ANP en AP
Samenwerkingsovereenkomst met The Miami Herald, De Haagsche Courant, De Brabantse Pers

DRUKKERIJ: Rotaprint N.V.

DISTRIBUTIE (abonnementen):
Curaçao: Districo N.V. Tel: 370503, 370504 en 370304

Voor klachten gelieve deze nummers op te bellen. Het abonnementsgeld kan ook betaald worden via Giro rek. nr: 208.000, Maduro Bank rek. nr: 286.330.08 en ABN rek. nr: 11.15.626
Aruba: Nassaustraat 110, tel: 24333
Bonaire (abonnementen en incasso): mv. A. Wong-Loi-Sing, Kaya Cacique 4

Losse nummers 60 cent:
Abonnementsprijs op alle eilanden van de Nederlandse Antillen **vijftien gulden per maand**

Buiten Antillen (Nederland):
NAf. 80,15 per maand (luchtpost) of NAf. 24,-- per maand (zeepost); jaarlijks vooruit te betalen

Tom Poes en de verdwenen heer

Door Martin Toonder

6489 — Joost staarde enige ogenblikken naar het verlichte venster, terwijl allerlei nare voorgevoelens hem bekropen.

De wind huilde om de torens en rammelde aan de luiken. De regen striemde hem in het gelaat zodat de moed hem in de doorweekte schoenen zakte.

'Hier is iets helemaal niet pluis', prevelde hij met bleke lippen. 'Dat briefje en die gesloten ramen en toch is er iemand thuis! Het is nu wel zeker dat heer Olivier is ingestort, als men mij toestaat. Hij zit daar natuurlijk heel vreemd en betreurenswaardig in zijn kamer en misschien is hij wel gevaarlijk. Maar ik voel dat het mijn plicht is om hem bij te staan, wanneer men mij niet euvel duidt. Juist nu, in deze kommervolle omstandigheden.'

Met deze gedachten beklom hij de stoeptreden en schelde aan zonder op Tom Poes te wachten.

Lange tijd was het fluiten van de storm het enige geluid, doch toen rinkelde er een ketting en werden er grendels weggeschoven. De dappere knecht rechtte de rug om op alles voorbereid te zijn. Doch tot zijn verbazing was het niet zijn werkgever die overspannen op de drempel verscheen.

In plaats daarvan zag hij een gehandschoende hand, die de deur onder luid gepiep opende en daarop stond hij tegenover een korte, gedrongen gedaante, die in een soort livrei gekleed was en die hem knorrig opnam.

'Wat moet je?' vroeg deze. 'We kopen niet aan de deur. En we zijn niet gesteld op visite. Als je wat wilt, kun je netjes opbellen. Zo hoort het'.

Na deze woorden begon hij de zware deur weer te sluiten, maar Joost zette haastig zijn voet op de drempel.......

TELECURAÇAO

ZATERDAG
17.00 Telefiesta met tante Irma;
19.00 Kòktel Turístiko met captain Sterling;
20.00 Notisiero Tele-8;
20.30 Miniserie: 'Wings of an eagle';
21.30 Estreno: 'My lover's son';
22.00 Wega di Number Kòrsou;
22.07 vervolg Estreno;
23.30 Sluiting.

ZONDAG
10.30 WK-voetbal: Brazilië vs Argentinië;
13.00 Movie special;
14.30 WK-wedstrijd: Nederland vs de Bondsrepubliek;
17.00 Sena di Señor;
17.50 Wega di Number Kòrsou;
18.00 Bingo-show;
19.00 Oloshi;
19.30 Moda ku Mylène;
20.00 Notisiero Tele-8;
20.30 Shete dia;
21.00 Best seller: 'Mistral's Daughter' (deel 4);
22.00 Starting from scratch;
22.30 Santo Domingo invita;
23.30 Sluiting.

MAANDAG
10.30 WK-wedstrijd: Ierland vs Roemenië;
13.00 Movie special;
14.30 WK-voetbal: Italië vs Uruguay.
(wijzigingen voorbehouden)

* * * * * *

HBO

ZATERDAG
16.30 Encyclopedia Brown: Boy Detective - Case of the flaming queen
17.00 Starman (PG)
19.00 Stand & Deliver (PG)
21.00 Gung Ho (PG13)
23.00 Tales from the crypt: Punishment
23.30 Pink Cadillac (PG13)
01.35 Grandmother's House (R)
03.05 Hell Raiser II (R)
04.40 Stand by Me (R).

ZONDAG
12.15 Breakin' 2 Electric Boogaloo (PG)
14.00 High Road to China (PG)
16.00 My Mom's a werewolf (PG)
17.30 Ghostbusters II (PG)
19.30 Great Outdoors (PG)
21.00 Framed
22.30 Cobra (R)
24.00 Dead Aim (R)
01.35 CHUD II (R)
03.05 The Fury (R)
05.05 Imagine: John Lennon (R)

TBS

ZATERDAG
17.05 Fishing with Roland Martin
17.35 Fishin' with Orlando Wilson
18.05 World championship wrestling
19.05 Baseball: Atlanta Braves vs San Diego Padres
21.50 US Olympic Gold
22.50 Night Tracks - Chartbusters
23.50 Movie: 'Joyride' (1979, Desi Arnaz Jr)
01.50 Night Tracks
04.50 Night Tracks.

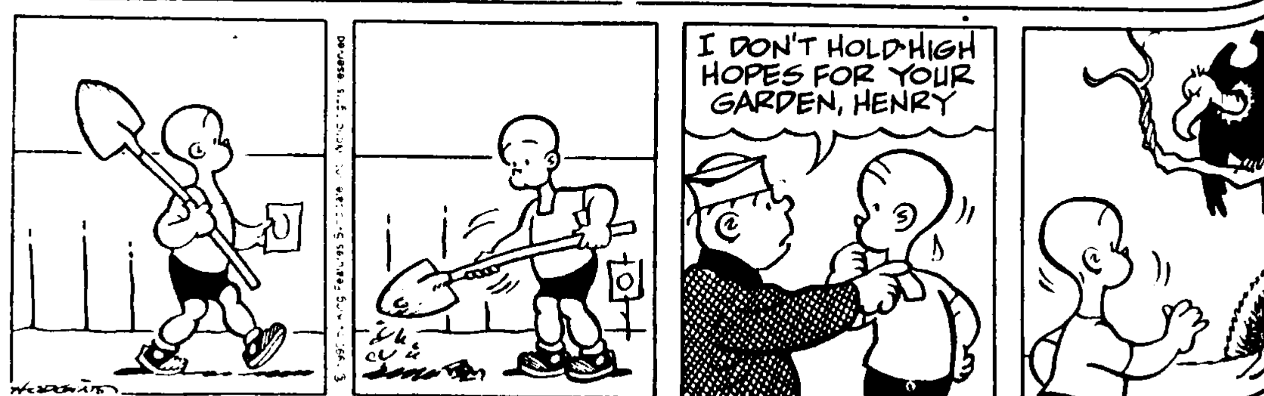
ZONDAG
13.05 Andy Griffith
13.35 Beverly Hillbillies
14.05 Baseball: Atlana Braves vs San Diego Padres
16.50 Wrestling
17.05 Good times
17.35 The Jefferson
18.05 NWA main event
19.00 Movie: 'Wilderness Family', part II (1978)
21.00 Nat'l Geo. Explorer
22.00 Cousteau: Rediscovery of the world
23.00 Future watch
23.30 Please help me lose weight
24.00 Beauty Breakthrough.

Wega di Number Kòrsou

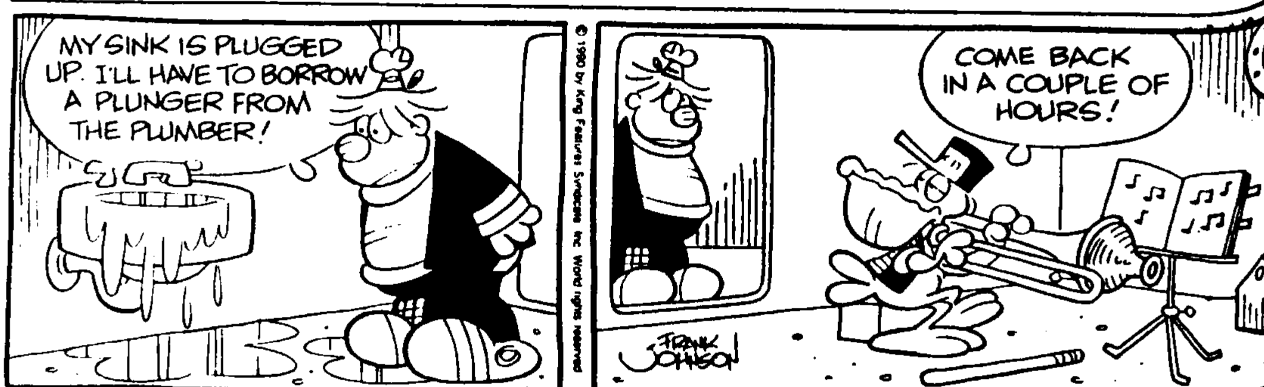
8 5 3 9 6 10 4 2

4177
8036
5376

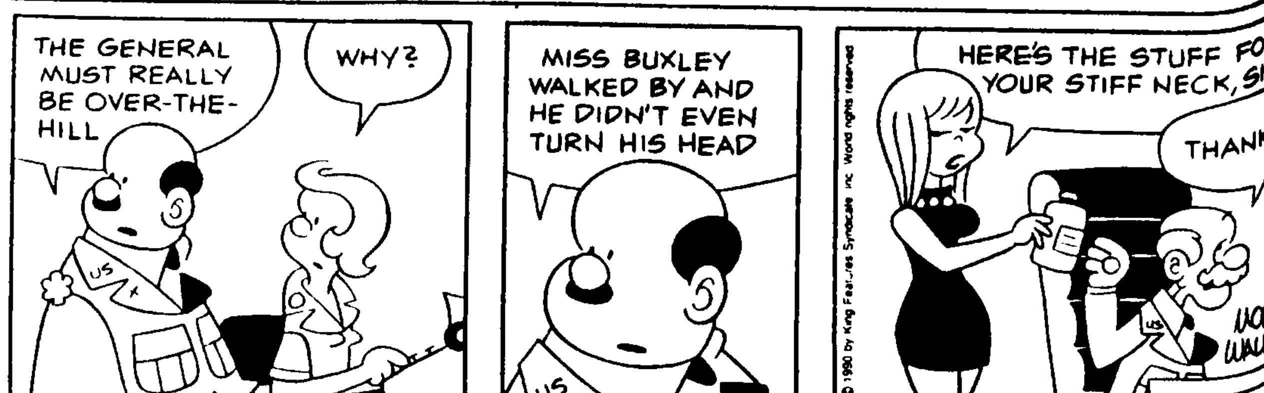
HENRY ® **By Dick Hodgins**

BONER'S ARK ® **By Addison & Frank Johnson**

BEETLE BAILEY ® **By Mort Walker**

REDEYE ® **By Bill Yates & Mel Casson**

AGENDA BONAIRE

POLITIE: 8000
BRANDWEER: 8222
TAXICENTRALE: 8845
HOSPITAAL: 8900

LANDFILL te Lagoen: maandag t/m vrijdag van 07.00-16.00 uur; zaterdag van 08.00-12.00 uur; zondag gesloten.

OPENBARE BIBLIOTHEEK
(openingstijden voor het publiek)
maandag en donderdag van 14.00-18.00 uur; dinsdag en vrijdag van 08.00-12.00/14.00-17.00 uur; zaterdag van 10.00-12.00 uur.
(openingstijden voor lezers)
woensdag van 14.00-19.00 uur.

POSTSLUITING: maandag t/m vrijdag aantekende stukken om 15.45 uur, gewone stukken om 16.30 uur.

SERVICE CLUBS
Kiwanis: donderdagavond 19.30 uur Hotel Bonaire.
Lions: informatie F. Felipa, tel. 8546/8238.
Round Table: [illegible] maandag - Sportcentrum [illegible]
Rotary: woensdag 12.00 uur - Restaurant Beefeater.

BESTUURSKANTOOR EN BEVOLKING: 08.00-12.00 [illegible] uur loketten geopend.

MUZIEKBIBLIOTHEEK: voor bezichtiging [illegible] gelieve contact op te nemen met de heer Rudy [illegible] Nikiboko [illegible].

POLITIECLUB (Weg naar Willemstoren): open op vrijdag van 20.00-24.00 uur; zaterdag van 12.00-24.00 uur.

SPREEKUUR GEZAGHEBBER: elke donderdag van 09.00-11.00 uur op het Bestuurskantoor, Kralendijk; laatste donderdag van de maand van 10.00-12.00 uur te Rincon.

LVV: openingstijden Slachthuis i.v.m. afwezigheid van de keurmeester zal tot nader order uitsluitend op donderdagen en vrijdagen geslacht en gekeurd worden.

(23 juni)
SOTEBO
20.00 uur songfestival Kralendijkstadion.

(26 juni)
UPAH
19.30 uur ledenvergadering - Buurtcentrum Nikiboko.

KERKDIENSTEN
Sint Bernarduskerk, Kralendijk:
maandag t/m zaterdag om 18.45 uur; zondag om 08.00 en 19.00 uur.
[illegible]olokerk, Antriol:
maandag t/m zaterdag om 19.30 uur; zondag om 09.00 en 18.00 uur.
[illegible]vicuskerk, Rincon:
maandag t/m zondag om 19.30 uur.

REGELS CASINO-BEZOEK

KRALENDIJK — Het casinobezoek door ingezetenen van Bonaire loopt wederom uit de hand. In de voorgaande jaren hield men zich redelijk aan het aantal keren dat de casino's konden worden bezocht.

De casino-controleurs stelden zich daarbij ook soepel op. Echter na diverse klachten moet worden geconstateerd dat het casino wederom overmatig door ingezetenen wordt bezocht, veelal meer dan vier keer per maand. De gezaghebber is nu genoodzaakt wederom maatregelen te treffen. Dit houdt in dat per 1 juli 1990 iedere ingezetene maximaal vier keer per maand een casino mag bezoeken.

Bij de eerste overtreding van deze maatregel krijgt de desbetreffende ingezetene een eerste schriftelijke waarschuwing. Bij de tweede overtreding wordt deze waarschuwing herhaald. Bij de derde overtreding zal de ingezetene schriftelijk onherroepelijk de toegang tot de casino's worden ontzegd.

De casinocontroleurs zijn opgedragen om per 1 juli 1990 strikt de hand te houden aan het maximaal toegestane casinobezoek per ingezetene en zonder aanzien des persoons de bezoekers aan te tekenen op de daarvoor bestemde intekenlijst.

Ten overvloede wordt erop gewezen dat de casinocontroleurs ter naamscontrole de persoon kan verzoeken zich te legitimeren, de bezoeker is verplicht hieraan te voldoen.

KRALENDIJK — In navolging van de vele festivals die gehouden worden door bedrijven, willen nu ook de huisvrouwen eens hun talenten tonen. Zij doen dat op een folkloristische manier en beelden daarbij het leven van vroeger uit. Er zullen drie 'moeders' gekozen worden. Moeder van Bonaire, Moeder van Curaçao en Moeder Folklore. Het idee is overigens van Curaçao afkomstig (Protocol van Samenwerkende Moeders; red.) en werd overgenomen door de Bonaireaanse damesclubs. Medewerking wordt verleend door de groep Zestig Plus van Nikiboko en het aantal deelnemers is zestien. Het festival wordt vandaag gehouden in de aula van de Scholengemeenschap Bonaire (SGB).

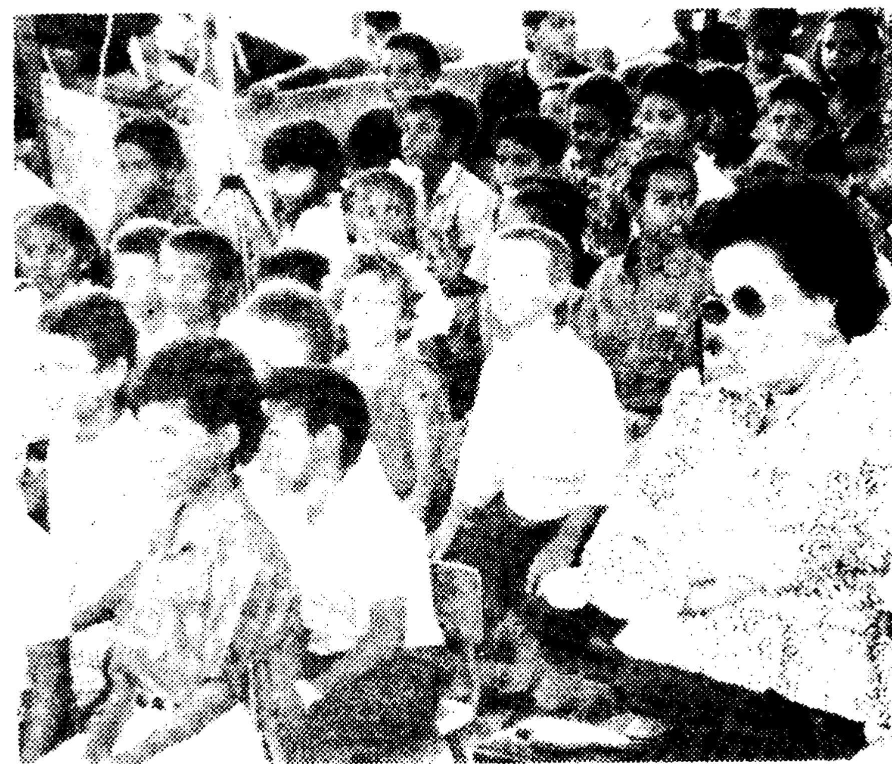
DE KOSTEN van levensonderhoud in de Bondsrepubliek Duitsland zijn in mei met 0,2 procent gestegen, zo heeft het Westduitse bureau voor Statistiek dinsdag bekendgemaakt.

Anne Frank expo in Moskou geopend

MOSKOU-AMSTERDAM - In Moskou is de tentoonstelling 'De wereld van Anne Frank, 1929-1945' geopend. Een kopie van deze tentoonstelling over Anne Frank, het nationaal-socialisme en de jodenvervolging reist sinds enige tijd door de Verenigde Staten, Engeland, Frankrijk, de Duitse Bondsrepubliek en Italie. In die landen hebben al meer dan twee miljoen mensen de tentoonstelling bezocht.

De opening werd verricht door dr Jevgeni Velichov, vice-voorzitter van de Sovjet-akademie van wetenschappen en onderminister van Cultuur. Namens het bestuur van de Anne Frank stichting, die de tentoonstelling heeft samengesteld, is onder anderen rabbijn Avraham Soetendorp uit Den Haag aanwezig. Toen Soetendorp vorig jaar december in Moskou op een conferentie van joodse culturele centra in de Sovjetunie de eventuele komst van de tentoonstelling aankondigde, kwamen wel 25 tot 30 mensen op hem af die de tentoonstelling ook in hun stad wilden hebben. Er zijn reeds contacten met andere steden gelegd om ook daar de tentoonstelling te presenteren.

Naar de indruk van de Anne Frank stichting is de belangstelling gegroeid sinds ulta-nationalistische bewegingen als Pamjat nadrukkelijk van zich laten horen. Bij bovengenoemde conferentie werden Soetendorp en andere congresgangers door Pamjataanhangers uitgejouwd.

■ *KRALENDIJK — Deze week namen de leerlingen van de Papa Cornesschool afscheid van hun schoolhoofd Urba Pourier. Zij heeft vanaf 1973 als hoofd van de school gewerkt; voor die tijd was zij onderwijzers aan de inmiddels gesloten St Dominicusschool. Gedeputeerde van Onderwijs Cai Marsera sprak een afscheidswoordje evenals de voorzitter van de oudercommissie Edwin Cecilia en Sjon Linda Beukenboom namen afscheid met een folkloristische show onder leiding van onderwijzer Gregory Goedgedrag. Urba Pourier zal Bonaire in de UPB_fractie in de Staten vertegenwoordigen.*
Foto: schoolhoofd Urba Pourier met enkele van de leerlingen.

HET AMERIKAANSE chemieconcern Dupont stopt op korte termijn met de productie van Orlon-vezels. De fabricage van deze acryl-vezel vertegenwoordigt een jaaromzet van ongeveer teehonderd miljoen dollar, maar levert al enkele jaren geen winst op. Dit komt volgens Dupont door de overcapaciteit in de VS als gevolg van de groei van de import en de voorkeur van de consument voor polyester en katoen.

KRALENDIJK — In navolging van de vele festivals die gehouden worden door bedrijven, willen nu ook de huisvrouwen eens hun talenten tonen. Zij doen dat op een folkloristische manier en beelden daarbij het leven van vroeger uit. Er zullen drie 'moeders' gekozen worden. Moeder van Bonaire, Moeder van Curaçao en Moeder Folklore. Het idee is overigens van Curaçao afkomstig (Protocol van Samenwerkende Moeders; red.) en werd overgenomen door de Bonaireaanse damesclubs.

Tijdens interinsulair ABC-korfbal:

Aruba verslaat Bonaire

SANTA CRUZ — Voor een groot enthousiast publiek ging vrijdagavond in de Sporthal te Santa Cruz de eerste internationale Korfbal Classic van start. Na de openingsceremonie volgde de eerste wedstrijd tussen Bionic Aruba en de Nederlandse ploeg All Stars Den Haag.

Deze wedstrijd eindigde in gelijkspel: zeven aan beide kanten. De tweede wedstrijd ging tussen de Arubaanse en Bonaireaanse selecties. Na de eerste helft stond Aruba met 4-2 voor en won uiteindelijk de wedstrijd met 10-3. Aruba kreeg vijf vrije worpen en Bonaire één.

VEEL BETER

De eerste helft gaf Bonaire veel beter spel te zien maar toen Lucille Frans uit het veld moest vanwegeen opgelopen blessure aan haar voet viel als het ware het Bonaireaanse spel in elkaar. Aruba speelde in de tweede helft meer gricht en dit gaf dan ook het gewenste effect. De winnaar tussen Aruba, Bonaire en Curaçao zal deze regio vertegenwoordigen bij de Wereldkampioenschappen 1991 in België. De Nederlandse delegatie onder leiding van Erik Buizer is hier in het kader om de korfbalsport te promoveren.

Buizer is vertegenwoordiger van de Internationale Korfbal federatie voor de Verenigde Staten, Zuid- en Midden-Amerika. De wedstrijden worden geleid door de internationale scheidsrechter Lode Lambrecht alsmede Eric Cutten van de VS Korfbalfederatie.

Vanavond om zeven uur speelt Bionic Aruba tegen Papendrecht Korfbalclub en om half negen Bonaire tegen Curaçao. Zondagmiddag één uur speelt Papendrecht tegen All Stars Den Haag en om half drie Aruba tegen Curaçao. Wedstrijden die geen enkele sportliefhebbers zouden moeten missen.

Luchtmachtbasis Londen:

IRA eist actie op

LONDEN - Het verboden Ierse Republikeinse leger (IRA) heeft vrijdag de bomaanslag op een luchtmachtbasis in Londen opgeeist. Bij de explosie van de bom die was verborgen in een rugzak, werd een leeg gebouw zwaar beschadigd. Er waren geen slachtoffers. De IRA klopte zichzelf in een verklaring die werd uitgegeven in Dublin, op de borst dat het was gelukt om door te dringen tot de zwaar beveiligde basis Stanmore park.

Stockmarkets - NEWS

NEW YORK	PREV.	22-06	FRANKFURT	PREV.	22-06	AMSTERDAM	PREV	22-06
DOW JONES	2901	2857	DAX INDEX	1863	1872	CBS GEN.INDEX	120.30	121.00
AM.BRANDS	64.00	63.75	ASKO	935.00	935.00	ABN	37.6	37.6
AM.EXP.	30.38	30.50	BASF	292.00	291.30	AEGON	129.6	131.2
ANHEUSER B	43.25	42.75	BMW	584.00	583.00	AHOLD	143.0	144.8
ATT	43.63	42.60	COMMERZBANK	276.70	277.30	AMEV	57.0	57.8
BORDEN	35.38	34.50	DAIMLER BENZ	827.50	829.00	AKZO	122.9	123.0
CAMPBELL S	59.63	57.25	DEUTSCHE BANK	784.50	788.50	AMRO	74.5	74.9
CHRYSLER	16.38	16.38	HOECHST	268.90	268.50	BOLS	179.5	179.5
CITICORP	22.75	22.38	KAUFHOF	633.00	639.90	BUHR.TET.	71.2	71.4
COCA COLA	44.25	43.38	MAN	486.00	487.00	DAF	29.7	31.0
DIGITAL	85.50	83.00	PREUSSAG	453.00	457.50	DSM	117.6	117.6
DUPONT	38.13	38.00	SIEMENS	735.00	741.60	ELSEVIER	89.8	90.8
EAST.KODAK	41.50	41.13	VW	607.00	617.00	FOKKER	48.0	48.1
EXXON	48.50	47.88				GIST BROC.	35.0	34.8
FORD	44.50	44.38				HAGEMEYER	110.0	114.0
GEN.ELECT.	70.13	69.38	LONDON			HEINEKEN	124.0	124.2
GEN.MOTORS	49.50	48.00				HOOGOVENS	73.0	72.4
HEINZ	34.63	34.13	FT-100 INDEX	2370	2378	KLM	35.8	35.9
HOMESTAKE	17.13	16.68				KNP	44.8	45.4
IBM	119.00	116.25	ARGYLL	2.30	2.35	NEDLLOYD	80.8	80.8
KELLOGG	67.00	65.75	BARCLAYS BANK	4.03	4.02	NMB	49.8	50.0
MC DONALDS	35.13	34.25	BASS	10.95	10.88	NAT.NED.	72.6	73.0
MERCK	83.63	81.75	BRITISH STEEL	1.49	1.49	PHILIPS	33.5	33.6
MINNES.MNG	85.88	85.00	BRITISH TEL	3.00	2.99	ROBECO	99.4	99.6
MOBIL CORP	62.75	62.00	BTR	4.30	4.27	ROLINCO	99.4	99.7
NCR	66.00	65.25	CADBURY	3.63	3.58	RORENTO	59.2	59.4
PFIZER	64.50	64.25	CABLE & WIRE	5.50	5.43	RODAMCO	80.7	80.7
P.MORRIS	44.38	44.75	GRAND MET	6.67	6.73	ROYAL DUTCH	142.7	142.4
QUAKER	48.63	48.25	MARKS & SPENCER	2.39	2.39	UNILEVER	155.7	157.6
SEARS	36.38	36.25	REDLAND	6.10	6.09	VMF STORK	55.9	55.7
UP JOHN	41.75	40.75	TATE & LYLE	3.08	3.09	VOC	44.0	44.6
USX	32.25	32.13				VNU	100.7	101.2
WOOLWORTH	34.13	33.75				WESSANEN	71.8	71.7
			TOKYO					
GOLD	350.40	348.40				TORONTO		
			NIKKEI DOW IND.	32087	31694			
SILVER	5.19	5.16				TSE 300	3526.0	3490.0
			BRIDGESTONE	1500	1490			
CRUDE OIL	16.72	17.40	CANON	1790	1790	ALCAN	22.8	26.2
			DAI ICHI KANGYO	2370	2370	BELL	39.5	39.3
US$/Yen	154.80	154.70	DAIWA SEC.	1530	1490	BANK OF NS	14.0	13.3
			HITACHI	1520	1490	CAN.PAC.	20.8	20.6
US$/DMARK	1.68	1.68	HONDA MOT.	1740	1740	IMASCO	36.1	35.7
			JAPAN AIRLINES	18000	18100	LAIDLAW	25.1	25.3
GBP/US$	1.72	1.72	NEC	1970	1940	MOORE	33.7	33.7
			NOMURA SEC.	2310	2270	NORANDA	20.3	20.0
US$/NLG	1.89	1.89	NIPPON STEEL	588	565	PLACER DOME	17.6	17.1
			MAZDA	934	918	POWER CORP.	14.6	14.3
ECU/US$	122.97	122.97	SONY	8530	8570	ROYAL BANK	22.8	22.5

De lekkerste
ROTIE'S,
pom, pastei, bamie, nassie, Chinese kip, geroosterde kip, varken moksie alesie, moksie moksie, bruine bonen.
kunt U krijgen elke zondag tussen 12 en 4 uur te
Koraal Partir Kav. 87
Tel.: 674103

GESLAAGD!
Autorijschool RIJJIJOFRIJIK
garandeert U het rijbewijs.
Colombiaweg nr. 33 -
Tel.: 81772

TE KOOP:
LADA SAMARA 1988
met airco + radio/ cassette, Computer, Freezer, groot bed en huisraad.
Tel.: 83270

Culinairiologen hebben geconstateerd dat je voor voetbal op kanaal 8 moet zijn maar dat het epicentrum van een
echte INDONESISCHE RIJSTTAFEL
met 9 gerechten zich bevindt op
Canadaweg 9 - Telf.: 83459
á NAF. 10.00
Ook hebben wij Bami
Voor iedere bezoeker een oranje bal (oliebol). Ook bij ons staat de TV aan.
Zondag vanaf 12 uur af te halen.

INTRODUCING
esp
education security plan
"The Plan with your child's future in mind"
Alico
Info. tel.: 371.777
625.643
612.288
(Aruba) 211.84

TE KOOP
wegens aanschaf diesel:
NISSAN BLUEBIRD 1.8 STATIONCAR
bouwjaar: 1983; kleur: wit; airco, nieuw gespoten, nieuwe bekleding, goede staat.
Vraagprijs: f. 5950,-.
Bel: overdag Tel. 642822
's avonds Tel. 642594

schildersbedrijf
Perfect
De huisschilder van Huis uit Gedipl. Mr. Schilder
Tel. 601766

TE HUUR GEVRAAGD
per 1 augustus 1990
WOONHUIS
(ongemeubileerd)
voor echtpaar met 1 kind.
In rustige buurt.
Huurprijs: ±NAf. 800,-.
Tel.: 618093

TE KOOP:
- **Mazda 121 bouwjaar 1977 f. 2200,- (as is where is).**
- **IJskast merk Philips f. 400,-.**
- **Computer merk Blue Chip**
512 K Ram, 40 Mb hard-disk plus logitech mouse f.2200,-
printer f.400,- (software included).

Tel.: 89703
na 18:00 Zaterdag.
Zondag de hele dag.

ANINSCO n.v.
ANTILLEAN INSTALLATION COMPANY N.V.
F.D. Rooseveltweg 307
There is no physical network we cannot install.
Call us and get acquainted with our service .
Tel.: 80941 Page-boy 027-271 Fax: 80941

Dr. J.R. Krishnadath, huisarts
(voorheen gevestigd praktijk Dr. A. Hermans, Gosieweg 22) en
Dr. G.M. Brown, tandarts
(voorheen gevestigd Bio-Research, Adjudantenweg 14A)
ZIJN VERHUISD NAAR:
Centro Medico Rio Canario
Gosieweg 8 Tel.: 74660/76927

WAARSCHUWING

De Commandant van de marinebasis Parera maakt bekend dat er schietoefeningen worden gehouden.

Op de schietbaan **HATO:**

DINSDAG	26 JUNI 1990 van 07.00 tot 13.20
WOENSDAG	27 JUNI 1990 van 08.00 tot 23.00
DONDERDAG	28 JUNI 1990 van 08.00 tot 18.00
ZATERDAG	30 JUNI 1990 van 08.00 tot 12.00

Onveilig zeegebied ± 4000 meter uit de kust.

TE HUUR GEVRAAGD
voor Nederlands gezin met 3 kinderen
WONING
in omgeving van Willemstad. Aanbieding s.v.p. met foto aan:
A.J. van de Braak,
Vivaldistraat 8, 7204 NW Zutphen, Nederland.

TE KOOP in Punda:
WALBEEKPLEIN,
560m2 eigendomsgrond met daarop groot woonhuis, ANG **155.000,-.**
ANSINGSTRAAT,
168m2 eigendomsgrond met daarop woonhuis en garage, ANG **89.500,-.**
Inlichtingen tijdens kantooruren: Tel.: 371210.

GESLAAGD VOOR JE STUDIE
OF
TERUG VOOR VAKANTIE
OP CURACAO
SPECIAL OFFER!!!!
IN JULI
DUIKOPLEIDING
NFL. 400,-
INFO.:
VAN DER VALK PLAZA HOTEL
TEL.: 612 500
TOESTEL: 2049

DEPARTEMENT VAN FINANCIEN
VERJARING

De aandacht van belanghebbende(n) wordt erop gevestigd dat alle vorderingen ten laste van de Rechtspersoon de Nederlandse Antillen wegens leveringen, aan diensten, etc., voorzover deze betrekking hebben op het dienstjaar 1989,

UITERLIJK 30 JUNI a.s.

schriftelijk bij het Departement van Financiën, Pietermaai 4-4A moeten zijn ingediend.

Vorderingen ingediend na genoemde datum, zijn ingevolge artikel 35 van de Comptabiliteitslandsverordening verjaard. Voor de goede orde zij erop gewezen dat verjaarde vorderingen op gezegeld verzoekschrift (zegelpapier van f.5,00) dienen te worden ingediend. Vorderingen waarvan de te late indiening aan nalatigheid van de belanghebbende(n) te wijten is worden niet voor betaalbaarstelling in aanmerking genomen.

De Direkteur van het Departement van Financiën, a.i.

Landhuis Daniel
een uniek stukje Curacao
Zaterdag en Zondag:
verse koffie
en **heerlijke appeltaart**
of **boterkoek**
Nog diverse kamers beschikbaar in het landhuis.
Tel.: **648400**

OPENBARE VERKOOP

Op dinsdag 14 augustus 1990 des voormiddags om 10 uur zal ten kantore aan de Polarisweg 31-33 ten overstaan van één van de notarissen of diens plaatsvervanger van het kantoor Palm & Senior in het openbaar worden verkocht ex artikel 1203 van het Burgerlijk Wetboek:

het tot 1 december 2029 lopend recht van erfpacht op een perceel grond gelegen in het tweede district van Curacao, bekend als Blok T kavel 43 van het verkavelingsplan "BARBOUQUET", ter grootte van 1.080m2, nader omschreven in meetbrief 37 van 6 februari 1969, met het daarop gebouwde plaatselijk bekend als Barbouquet 26.

De veilingvoorwaarden liggen ter inzage op voormeld notariskantoor vanaf 8 dagen vóór de veiling en houden onder meer in dat iedere bieder gehouden is terstond een bankgarantie of andere vorm van zekerheid te stellen tot nakoming van zijn bod en de bijkomende kosten.

Informatie betreffende eventuele financiering door de executant is te verkrijgen bij ondergetekend notariskantoor.

NOTARISKANTOOR PALM & SENIOR
Polarisweg 31-33
Tel.: 613199 - 613655.

OPENBARE VERKOOP

Op dinsdag 28 augustus 1990 des voormiddags om 10 uur zal ten kantore aan de Polarisweg 31-33 ten overstaan van één van de notarissen of diens plaatsvervanger van het kantoor Palm & Senior in het openbaar worden verkocht ex artikel 1203 van het Burgerlijk Wetboek:

het tot 6 mei 2037 lopend recht van erfpacht op een perceel grond gelegen in het tweede district van Curacao, bekend als Blok A kavel 16 van het verkavelingsplan "MONTAGNE DI REY NOORD", ter grootte van 1.930m2, nader omschreven in meetbrief 213 van 27 mei 1963, met het daarop gebouwde plaatselijk bekend als West Groot Sint Joris 113.

De veilingvoorwaarden liggen ter inzage op voormeld notariskantoor vanaf 8 dagen vóór de veiling en houden onder meer in dat iedere bieder gehouden is terstond een bankgarantie of andere vorm van zekerheid te stellen tot nakoming van zijn bod en de bijkomende kosten.

Informatie betreffende eventuele financiering door de executant is te verkrijgen bij ondergetekend notariskantoor.

NOTARISKANTOOR PALM & SENIOR
Polarisweg 31-33
Tel.: 613199 - 613655.

OPENBARE VERKOOP

Op dinsdag 4 september 1990 des voormiddags om 10 uur zal ten kantore aan de Polarisweg 31-33 ten overstaan van één van de notarissen of diens plaatsvervanger van het kantoor Palm & Senior in het openbaar worden verkocht krachtens rechterlijk bevel:

het tot 28 oktober 2040 lopend recht van erfpacht op een perceel grond gelegen in het tweede district van Curacao te "BRIEVENGAT", ter grootte van 361m2, nader omschreven in meetbrief 97 van 23 maart 1978, met het daarop gebouwde plaatselijk bekend als Willem Hoyerstraat 39.

De veilingvoorwaarden liggen ter inzage ter Griffie van het Gerecht in Eerste Aanleg te Curacao en op voormeld notariskantoor vanaf 8 dagen vóór de veiling en houden onder meer in dat iedere bieder gehouden is terstond een bankgarantie of andere vorm van zekerheid te stellen tot nakoming van zijn bod en de bijkomende kosten.

NOTARISKANTOOR PALM & SENIOR
Polarisweg 31-33
Tel.: 613199 - 613655.

De Universiteit van de Nederlandse Antillen zoekt voor wetenschappelijke medewerkers uit Nederland die in augustus a.s. een betrekking aanvaarden op de UNA:

ongemeubileerde WOONHUIZEN te huur

De belangstelling gaat uit naar twee huizen voor alleenstaanden en één voor een gezin met 2 kinderen.

Voor aanbiedingen gelieve men zich tijdens kantoortijden telefonisch in verbinding te stellen met mevr. B. de Haseth-Kranwinkel, tel.: 84422, toestel 112.

Harold F. Hollander
Secretaris UNA

UNA
Universidat Nashonal di Antia

CURAÇAO'S FRIENDLIEST BEACH RESORT
HOLIDAY BEACH
HOTEL & CASINO
Pater Euwensweg - P.O. Box 2178 - Curacao N.A.

is interviewing for the following positions:

- **Assistant Cost Controller/Administration Clerk**
- **Receptionist**
- **Captains**
- **Supervisors (F&B)**
- **Headwaiters.**

Requirements:
* must speak English, Spanish, Dutch and Papiamento fluently
* must be friendly and dependable
* must be willing to work shifts and in the weekends
* preferably have experience in their respective fields.

Please apply in person at the Personnel Department with resumé, photo and references daily between 10 and 11 a.m. and 2 and 3 p.m.

OPENBARE VERKOOP

Op woensdag 15 augustus 1990 des voormiddags om 10 uur zal ten kantore aan de Polarisweg 31-33 ten overstaan van één van de notarissen of diens plaatsvervanger van het kantoor Palm & Senior in het openbaar worden verkocht ex artikel 1203 van het Burgerlijk Wetboek:

het tot 19 juni 2030 lopend recht van erfpacht op een perceel grond gelegen in het tweede district van Curacao, bekend als Blok Z kavel 45 van het verkavelingsplan "BUENA VISTA", ter grootte van 404m2, nader omschreven in meetbrief 17 van 26 januari 1970, met het daarop gebouwde plaatselijk bekend als Turneffeweg 10.

De veilingvoorwaarden liggen ter inzage op voormeld notariskantoor vanaf 8 dagen vóór de veiling en houden onder meer in dat iedere bieder gehouden is terstond een bankgarantie of andere vorm van zekerheid te stellen tot nakoming van zijn bod en de bijkomende kosten.

Informatie betreffende eventuele financiering door de executant is te verkrijgen bij ondergetekend notariskantoor.

NOTARISKANTOOR PALM & SENIOR
Polarisweg 31-33
Tel.: 613199 - 613655.

OPENBARE VERKOOP

Op woensdag 29 augustus 1990 des voormiddags om 10 uur zal ten kantore aan de Polarisweg 31-33 ten overstaan van één van de notarissen of diens plaatsvervanger van het kantoor Palm & Senior in het openbaar worden verkocht krachtens rechterlijk bevel:

een perceel grond gelegen in het tweede district van Curacao op "VAN ENGELEN", ter grootte van 1.000m2, nader omschreven in roolbrief 314 van 22 juni 1929, met het daarop gebouwde plaatselijk bekend als Dr. Lensweg 9.

De veilingvoorwaarden liggen ter inzage ter Griffie van het Gerecht in Eerste Aanleg te Curacao en op voormeld notariskantoor vanaf 8 dagen vóór de veiling en houden onder meer in dat iedere bieder gehouden is terstond een bankgarantie of andere vorm van zekerheid te stellen tot nakoming van zijn bod en de bijkomende kosten.

NOTARISKANTOOR PALM & SENIOR
Polarisweg 31-33
Tel.: 613199 - 613655.

OPENBARE VERKOOP

Op woensdag 5 september 1990 des voormiddags om 10 uur zal ten kantore aan de Polarisweg 31-33 ten overstaan van één van de notarissen of diens plaatsvervanger van het kantoor Palm & Senior in het openbaar worden verkocht krachtens rechterlijk bevel:

een perceel grond gelegen in het tweede district van Curacao op "MUIZENBERG", ter grootte van 334m2, nader omschreven in meetbrief 400 van 21 november 1961, met het daarop gebouwde plaatselijk bekend als Brokopondostraat 33.

De veilingvoorwaarden liggen ter inzage ter Griffie van het Gerecht in Eerste Aanleg te Curacao en op voormeld notariskantoor vanaf 8 dagen vóór de veiling en houden onder meer in dat iedere bieder gehouden is terstond een bankgarantie of andere vorm van zekerheid te stellen tot nakoming van zijn bod en de bijkomende kosten.

NOTARISKANTOOR PALM & SENIOR
Polarisweg 31-33
Tel.: 613199 - 613655.

■ *MOSKOU - Michail Gorbatsjov en Boris Jeltsin ontmoetten elkaar tijdens het congres van de Communistische partij van de Russische federatie, de grootste republiek van de Sovjet Unie. Terwijl Sovjet-president Gorbatsjov het congres toesprak stond Jeltsin als president van Rusland op de achtergrond achter een tafel te luisteren. Beide presidenten zijn elkaars tegenspelers in het Sovjet politieke steekspel.*

ÑAPA
AMIGOE
ZATERDAG 23 JUNI 1990
Weekend Bijlage

"VERENIGINGSLEVEN IS MIJN LIEFHEBBERIJ"

Het begon met het kleine mannetje op Hato....

Johnny van Ierland grossiert in doctoraten en gouden medailles

= door Norbert Hendrikse =

JOHNNY VAN IERLAND grossiert in doctorstitels. Eredoctoraten wel te verstaan van de Marquis Guiseppe Scicluna University Foundation in Malta (doctor honoris causa in 'Humanities' 1986), doctor Honoris Causa van de Albert Einstein International Academy Foundation (1987) en sinds kort ook doctor honoris causa in de 'Vredeswetenschappen' van dezelfde instelling.

Daarnaast pronkt hij met een negen pagina's tellende lijst waarop al zijn diploma's en verdiensten staan vermeld, waarbij het EHBO-certificaat en het zwemdiploma niet zijn vergeten.

Een lijst die ook een opsomming geeft van alle congressen die hij in diverse hoedanigheden heeft bijgewoond evenals zijn hobbies. Bij dat laatste tekent hij aan dat er ondanks de klusjes thuis (schilderen en timmerwerk), er toch nog voldoende tijd overblijft voor allerlei verenigingswerk.

De thans 55-jarige Van Ierland loopt niet naast zijn schoenen van verwaandheid ondanks al zijn diploma's en decoraties. Hij lijkt eerder bescheiden en zoals weldra zal blijken zelfs verbaasd dat al dat goeds hem ten deel is gevallen. Tevreden ook: 'Ik ben nooit rijk geworden in materieel opzicht, maar kan in ieder geval iets voor de familie achterlaten waar ze trots op kunnen zijn'.

Van iemand die diverse doctorstitels met zich meedraagt, verwacht je een zekere eruditie en min of meer toch ook een wetenschappelijke staat van dienst. Ook daarin is Johnny van Ierland bescheiden. Hij maakte de Mulo af aan de voormalige Hendrikschool en daarna de HBS aan het Radulphus College.

Zijn loopbaan begon hij in 1954 als kantoorbediende bij de Bedrijfschool van de Shell. In 1956 stapte hij over naar de KLM als baliebeambte. 'Wij hadden een verkoopkantoor in Punda en als ik af en toe het cabinepersoneel van de KLM zag binnenlopen dacht ik, dat zou ik best eens willen doen: als purser met een vliegtuig naar verschillende bestemmingen reizen'.

PURSER

Hij leende lesmateriaal van zijn collega's, ging op voor het purserexamen en was een van de drie geslaagden uit een groep van negentien. 'Ik had het voordeel dat ik goed was in talen en vooral in Frans en Duits. Frans is altijd mijn lievelingstaal geweest en i.p.v. Spaans had ik op school Duits genomen. Trouwens ik was op de Mulo en de HBS geen slechte leerling. Alleen zingen kon ik niet, daar kreeg ik hoogstens een 2 voor'.

Van Ierland bleef in dienst van de KLM tot in 1964 de ALM werd opgericht en besloot toen voor de nationale luchtvaartmaatschappij te gaan werken. Daar bracht hij het tot de rang van 'catering manager'.

In 1976 besloot hij voor zichzelf te beginnen. Samen met Eduardo Ribeiro — de huidige consul van Portugal — richtte hij de firma Sorefan n.v. op met de bedoeling om het bekende Franse toe-

'Club Med' was te wulps voor Curaçao

ristische concern Club Mediterranee naar Curaçao te brengen. Het project mislukte, omdat de Curaçaose gemeenschap 'Club Med' te wulps vond, zodat uiteindelijk Santo Domingo als vestigingsplaats werd uitgekozen.

PUBLIC RELATIONS

Sorefan betekent overigens Société Relations Economiques Françaises Antilles Neerlandaises en na het falen van het project 'Club Med' gingen de initiatiefnemers i.p.v. toerisme bedrijven zich wijden aan de import van mineraalwater (Apollinaris uit Duitsland !) en andere producten. Het bedrijf bestaat nog, Van Ierland is er al jaren uitgestapt na al zijn aandelen aan Ribeiro te hebben verkocht.

Sinds 1987 is hij als 'assistant' verbonden aan het p.r.-

"Soms voel ik mij wel een beetje 'laf'"

kantoor Capacas van Arturo Jesurun die hem in de public-relations wereld introduceerde en hem tevens aanstelde als lokale verkoopmanager van Pan American die binnenkort weer op de Antillen gaat vliegen.

Ook in de p.r.-sector maakte Van Ierland een bliksemcarrière, zoals alleen op Curaçao mogelijk lijkt. Na slechts enkele cursussen te hebben gevolgd bij Paul Loewenthal — toen ook medewerker van Capacas, later de commerciële vertegenwoordiger van de Nederlandse Antillen in New York — bleek hij al rijp voor het lidmaatschap van de IPRA (de wereldorganisatie van p.r.-functionarissen) met als hoofdzetel Genève, voorgedragen door Jesurun. Hij werd moeiteloos aangenomen, nam deel aan diverse wereldcongressen en ontmoette naar eigen zeggen een groot aantal 'interessante personen'.

Maar deed je dan ook daadwerkelijk p.r.-werk?
'Niet direct, maar als purser kwam je met veel mensen in contact en dat maakte je geschikt voor een p.r.-functie. In 1966 werd ik lid van de NAPRA en in 1971 voorzitter van deze belangrijke organisatie die toen 38 leden telde. De NAPRA had in die jaren een hele goede naam in onze gemeenschap'.

Daarna volgde dus het IPRA-lidmaatschap en niet zonder trots vermeldt Van Ierland dat hij en Arturo Jesurun twee van de oudste leden zijn van deze organisatie.

Maar wat doe je dan in zo'n organisatie, welk nut heeft het er lid van te worden? 'Om te beginnen maak je reclame voor je land en je zorgt voor je eigen ontwikkeling door waardevolle contacten met mensen uit de hele wereld.

Zeker tijdens wereldcongressen lever je zo een belangrijke bijdrage voor je land. Je komt genoeg mensen tegen die niet eens weten waar Curaçao ligt. Dan laat ik de foldertjes zien die ik van het Toeristenbureau heb meegekregen. Nuttig werk'.

Wie betaalt de kosten voor deze reisjes? 'Dat komt allemaal uit eigen zak. Evenals trouwens het lidmaatschap van de IPRA, een bedrag van 360 gulden per jaar. Veel van de functies die ik heb kosten mijn geld, maar ik heb het er voor over omdat het mijn hobby is. Het verenigingsleven is mijn liefhebberij. Je bewijst er de gemeenschap een dienst mee en bovendien werk je aan je eigen vorming.

Je merkt bovendien dat je nooit te oud bent om te leren. Trouwens zo ben ik eigenlijk aan mijn eredoctoraten gekomen'.

En dan volgt een ongelooflijk verhaal. Een plot voor een speelfilm of minstens voor een 'novela': 'Op een goede dag in 1977 stond ik op het vliegveld Hato. Ik was toen instructeur voor cabinepersoneel, ook voor dat van de Venezolaanse luchtvaartmaatschappij VIASA.

Daar zag ik een klein mannetje staan en hoorde dat hij al vier of vijf dagen probeerde in New York te komen, maar dat alles was volgeboekt. Ik ging naar de stationmanager van VIASA, een zekere Pelucarte die inmiddels is overleden, en vroeg of de man niet met het VIASA-toestel naar New York meekon. De Venezolaan deed er niet moeilijk over. 'Het vliegtuig is vol, maar hij kan mee als hij op een stoel van de bemanning in de cockpit wil zitten'. Dat gebeurde en het kleine mannetje kon eindelijk naar huis.

Een paar maanden later, ik was het hele voorval allang vergeten, kreeg ik te horen dat het mannetje, een zekere dr. Herman P. Mantell, de voorzitter was van een belangrijkste joodse organisatie in New York en een persoonlijke vriend van de Kennedy's'.

ERE INSPECTEUR

Mantell was zo dankbaar voor de vriendendienst van Van Ierland dat hij besloot hem voor te dragen bij burgemeester Lindsay van New York voor de titel van 'Honorary Assistant Chief Inspector of Police' van de Staat New York.

Deze titel van 'ere-inspekteur van politie' nu blijkt zo belangrijk te zijn dat je in de Universal Intelligence Data Bank of America terechtkomt, waarin 500.000 namen voorkomen. En als je daar eenmaal bijhoort dan komen de uitnodigingen en onderscheidingen vanzelf op je neerdalen, als wij Johnny van Ierland tenminste mogen geloven.

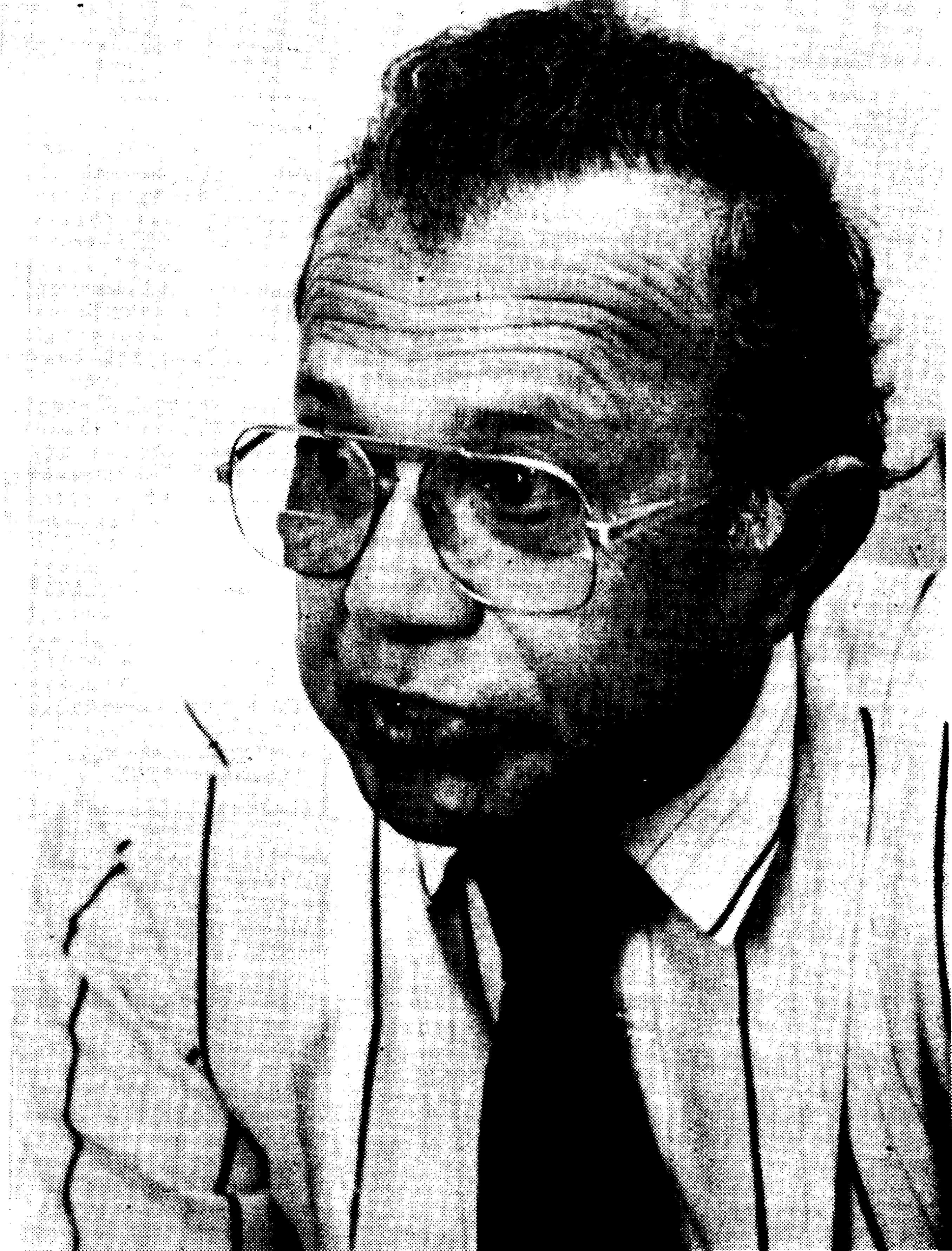
Zijn eerste ere-doctoraat was een rechtstreeks gevolg van een uitnodiging om aan een vredesmissie van de Dr. Albert Einstein International Academy Foundation in Malta deel te nemen. Bij deze vredesmissie ging het erom de vechtende Arabische staten Irak en Iran met elkaar te verzoenen.

Moet je dan niet wat afweten van internationale politiek en een zeker gewicht hebben op internationaal niveau om succes te bereiken? 'Uiteraard', beaamt Van Ierland. 'Ik ging daarom van alles lezen over het Midden Oosten'.

Maar waarom zou zo'n internationale vredesorganisatie in Godsnaam iemand uit Curaçao uitnodigen voor het oplossen van een wereldconflict?
Van Ierland: 'Misschien omdat ik een beetje oosters uiterlijk heb. Er zat Indisch bloed bij mijn vader en zij hadden mijn pasfoto uit de gegevens van de Data Bank'.

VREDESENGEL

De geschiedenis is bekend. Irak en Iran legden de wapens neer (wij hebben niet kunnen achterhalen welke rol de vredesengelen in Malta hierbij hebben gespeeld) en Van Ierland was rijp voor zijn eerste eredoctoraat: 'Met hoeveel anderen weet ik niet. Ik weet wel dat ik er erg trots op was'. Het bericht met foto in de lokale kranten leidde zelfs tot een officiële felicitatie van de toenmalige minister-president Don Martina. Voor zijn jongste eredoctoraat wacht Van Ierland nog geduldig op het briefje van Maria Liberia Peters, die dan ongetwijfeld keurig zal worden opgeborgen in de map met o.m. het handgeschreven briefje van de Franse president Francois Mitterand die in 1989 onze eredoctor ergens mee feliciteerde.

Boze tongen beweren dat dat soort eredoctoraten te koop zijn, als je maar genoeg betaalt om je naam jaarlijks in bepaalde internationale jaarboeken te laten publiceren.
Van Ierland eerder verbaasd dan verontwaardigd: 'Neen hoor, je moet voor zo'n hoge onderscheiding voorgedragen worden, zoiets kan je niet kopen. Het heeft mij geen

"Betalen? Je moet worden voorgedragen"

cent gekost. Wel veel tijd'.
Hoe hij zich voelt als hij zich in hoge gezelschappen begeeft tussen notabelen en wetenschapsmensen?

'Eerlijk gezegd een beetje 'laf' zoals ze dat in het papiamentu noemen. Je denkt, daar sta ik dan tussen al deze 'echte' doctors met hun Ph.D's en andere titels. Ik had in het begin ook een beetje moeite om te begrijpen wat die Einstein Foundation van mij wilde. Maar ik ben een eerlijk mens en als ik niet begrijp dan vraag ik om nadere uitleg. Die kwam dan later op een niveau dat ik wel kon volgen'.

VERZAMELEN

Naast het verzamelen van eredoctoraten en medailles: 'De een spaart postzegels, de andere kweekt vogels en ik hou het bij doctorstitels', houdt Van Ierland zich voornamelijk bezig met de Franse taal en de Franse cultuur. 'Als lid van de Alliance Française volgde ik een zesweekse spreekvaardigheidscursus in Parijs en omdat indertijd het KLM-vliegtuig in New York overnachtte, maakte ik twee jaar lang van de gelegenheid gebruik om daar Franse lessen te volgen bij de Alliance. Dat was gratis. Want zij redeneerden dat iemand die helemaal uit Curaçao wekelijks naar New York kwam voor een cursus er al heel wat voor over had!'

Door zijn contacten met bekende Fransen, werd hij uitgenodigd op congressen in o.m. Nice en Monaco, waar hij de inmiddels overleden filmsterprinces Grace Kelly persoonlijk de hand mocht drukken.

Van Ierland geniet er nog van als hij zulke verhalen vertelt: 'Zo zie je maar, zonder dat je het eigenlijk zoekt kom je in kringen terecht waar je alleen maar van hebt kunnen dromen'.

De meeste van zijn contacten zijn naar zijn zeggen gekomen door zijn werk als purser aan boord van de KLM-vliegtuigen. 'Je komt lieden van allerlei pluimage tegen, sommige waar je later wat aan hebt, anderen die niets voorstellen. Maar ik bewaarde altijd de naamkaartjes die ik kreeg en stuurde dan met Kerst en Nieuwjaar een mooie kaart waarop ik vaak leuke reacties kreeg. Een soort natuurlijke public relations, waar je niet voor hoeft te hebben gestudeerd. Bij een congres in Boston ontmoette ik ooit een Amerikaanse professor die zei dat ik 'automatic getuned' ben. D.w.z. dat ik iemand ben die van nature gemakkelijk contact maak en daar heb ik mijn meeste successen ook aan te danken'.

Had je persoonlijk geen bezwaren dat je ongevraagd in die Databank met een half miljoen namen bent gestopt waar van alles mee gedaan kan worden?
Van Ierland: 'Zeker niet. In mijn geval zijn daar alleen maar positieve dingen uit voortgekomen. Ik ben in kringen terecht gekomen waarvan ik soms bij mezelf denk, wat doe ik hier in Godsnaam? En dat allemaal door toeval. Doordat ik dat mannetje op Hato zag staan die mij heeft voorgedragen als ere-inspecteur van politie.... Ik zeg daarom altijd, je moet in dit leven de juiste persoon op het juiste moment tegenkomen. Dat geluk heb ik gehad.

Je hebt ook een 'Gold medal of the American Biographical Institute' (24 karaat vermeldt de lijst) ontvangen, ook door een toevallige ontmoeting?
Van Ierland: 'Neen, heel simpel. Als je naar congressen gaat wordt je geregistreerd en ik heb al heel wat internationale congressen afgelopen. Instituten zoals die welke je noemt, gebruiken dat soort gegevens'.

Maar er zijn meer mensen die naar tal van congressen gaan. Arturo Jesurun b.v. heeft als lid van de IPRA en in andere hoedanigheden ook zeker honderden internationale conferenties bijgewoond,

Vervolg op pag. 3

IN DIT NUMMER van Napa :

NAPA wordt wekelijks gratis bezorgd aan Amigoe-abonnees en is in de losse verkoop verkrijgbaar met de zaterdagkrant voor het totaalbedrag van één gulden.

EINDREDACTIE: Norbert Hendrikse
LAYOUT: Guicho

Miljoenen hectaren landbouwgrond verloren

Nederlandse hulp voor ontzouten van de aarde

■ door ANP-verslaggever Ruud Klumpers ■

ARNHEM.- Ontwikkelingslanden doen steeds vaker een beroep op Nederland om te helpen bij de oplossing van de sterk groeiende problematiek van de verzouting van de bodem.
Nederlandse bedrijven zijn dit voorjaar in het westen van China een omvangrijk project gestart dat de aanzet vormt voor het terugdringen van het zoutgehalte in een miljoen hectare landbouwgrond. Nog deze maand begint een vergelijkbaar karwei in Pakistan. In tal van andere landen zoals Egypte en Irak zijn Nederlandse ondernemingen al vele jaren betrokken bij het bestrijden van verzouting. De werken zijn voor deze landen van levensbelang.
Euroconsult bv in Arnhem, dochter van de Heidemij en de Grontmij, is onder andere gespecialiseerd in het opzetten van projecten om het zoutgehalte van de bodem op het gewenste niveau te brengen en te houden. Nederland telt ook enkele fabrieken, zoals de firma Steenbergen in Utrecht, die zich hebben toegelegd op de produktie van machines die worden gebruikt voor de drainage van verzoute gronden. Het Nederlandse Wavin-concern levert de benodigde drainagebuizen. Ook worden in Nederland mensen uit ontwikkelingslanden opgeleid voor ontzoutingswerken.

"Nederland is in feite toonaangevend in de wereld waar het gaat om de aanpak van verzouting, vooral omdat op dit terrein actieve bedrijven hun krachten steeds vaker bundelen" stelt F.W. Croon van Euroconsult vast. Nederland heeft van oudsher deskundigheid op het gebied van drainage. Croon: "het waren immers de monikken die in het grijze verleden sloten groeven om de polders droog te houden. De bedrijfsmatige aanpak kwam goed op gang na de watersnoodramp van 1953, toen grote delen van Zeeland werden overspoeld door het zilte zeewater en in hoog tempo veel landbouwgrond moest worden ontzout."

PROBLEMEN

Anno 1990 zijn er in de wereld meer dan 30 miljoen hectare zodanig verzout dat de landbouw er ernstige problemen van ondervindt. Bepaalde gewassen willen er al niet meer of nauwelijks nog groeien. Vooral in andere landen met een droog klimaat zoals Pakistan, Irak, Iran, maar ook in Afrika en Zuid-Amerika, is de situatie alarmerend. Croon: "sommige streken zijn veranderd in zoutwoestijnen en als er niets tegen wordt ondernomen, treft een groot deel van de resterende geirrigeerde landbouwgronden hetzelfde lot. Voor de voedselvoorziening, zeg maar de totale economie van die landen, is dat ronduit rampzalig."
Oorzaak van de toenemende verzouting is dat irrigatieprojecten indertijd zijn uitgevoerd zonder optimale drainage-voorzieningen. Door het ontbreken van een goede waterafvoer stijgt de stand van het grondwater. Croon: "het altijd wat zoute grondwater verdampt dan en het zout blijft achter op het land. Bovendien wordt door het irrigatiewater, dat doorgaans een kleine hoeveelheid zout bevat, continu zout aangevoerd. Als dat water niet goed wordt afgevoerd, zal ook dit op den duur bijdragen tot ernstige verzouting van de bodem."
De meeste ontwikkelingslanden beschikken niet over de kennis en de technologie om het verzoutingsprobleem op te lossen. Ook het geld voor de grootschalige aanpak ontbreekt hen veelal. Croon: "dat is niet zo verwonderlijk, want de behandeling van een hectare kost al gauw duizend tot tweeduizend dollar. Daarom doen ontwikkelingslanden voor mede-financiering meestal een beroep op instellingen zoals de wereldbank en de fondsen van de rijke landen."

PROJECT CHINA

Het project in China, dat dit voorjaar is gestart, kan als een voorbeeld van die ontwikkelingssamenwerking worden gezien. Het gaat om de drainage van landbouwgrond in de westelijke provincie Xinjiang. De streek beslaat drie miljoen hectare geirrigeerde landbouwgrond, waarvan ongeveer eenderde deel onder verzouting heeft te lijden. Het klimaat is er zeer droog. Bepaalde delen zijn zelfs woestijn. Sinds 1948 brengt men er grote gebieden met water onder irrigatie ten behoeve van de landbouw.
De nederlandse overheid maakte het financieel mogelijk Euroconsult in samenwerking met Chinese ingenieurs te laten uitzoeken hoe een hoger rendement uit dit landbouwgebied zou zijn te halen. De afgelopen jaren namen ze in het veld diverse proeven. Het blijkt volgens die onderzoekingen mogelijk de bodem door drainage zodanig te verbeteren dat de oogst met circa 25 procent kan toenemen. Croon: "in een land met een gebrek aan landbouwgrond is dat natuurlijk een niet onbelangrijke winst."
Om de komende vier tot vijf jaar tienduizend hectare landbouwgrond in Xinjiang te kunnen behandelen, heeft Wavin er inmiddels een fabriek voor de produktie van drainagebuizen gebouwd. Het concern leidt eveneens Chinezen op voor functies in het bedrijf in Xingjang. De firma Steenbergen is de leverancier van de machinerie voor de aanleg van de drainagebuizen. Het is hoogwaardige apparatuur die met behulp van lasertechnologie drie kilometer buis per dag kan leggen. Croon: "het is een proef die tevens is bedoeld om de kennis op het terrein van drainage over te dragen. We gaan er daarom van uit dat Chinezen na het slagen hiervan in staat zijn de rest van de verzouting in Xinjiang aan te pakken."
Aan de hulp voor ontzoutingsprojecten wordt tegenwoordig als voorwaarde verbonden dat het beheer van het landbouwgebied na het aanbrengen van de drainage zodanig is geregeld dat de grond in goede conditie blijft. Daarom wordt bij het opzetten van deze werken een steeds groter belang toegekend aan beheersinstituten vergelijkbaar met waterschappen zoals nederland die kent. Croon: "we proberen voor elk land een geschikte beheersvorm te bereiken. Maar we maken ons best weleens zorgen over hoe dat beheer in de toekomst uitpakt, want je weet nooit of bij voorbeeld door het veranderen van eigendomsverhoudingen het waterbeheer de vereiste aandacht behoudt."

WERELDSCHAAL

De verwerking van het zoute water, dat door een betere drainage van de landbouwgebieden wordt afgevoerd, is volgens Croon "een probleem op wereldschaal waar nog onvoldoende over wordt nagedacht." Het water dat vrij komt bij het project in China gaat naar een woestijn waar het verdampt. En elders is lozing op zee mogelijk. Maar in veel landen kan dat niet of moeten zeer grote inspanningen worden geleverd om het water te verwijderen. Croon: "in Pakistan moet men over een lengte van maar liefst 1200 kilometer een kanaal aanleggen om het zoute water naar zee af te voeren. Deze werken hebben natuurlijk vooral hun financiële grenzen."

DELDEN.- "Het zout der aarde", zo heet de expositie die het zoutmuseum Delden in de Nederlandse provincie Overijssel heeft ingericht om te laten zien met welke problemen de ontwikkelingslanden kampen als gevolg van verzilting. Drie landen staan op de tentoonstelling centraal: China, Senegal en India. De expositie maakt duidelijk dat zout voor die landen niet alleen een vloek is, maar ook een zegen kan zijn omdat het nu eenmaal van belang is voor het leven van mens en dier. Het zout kan daarom belangrijk zijn voor de economie. De tentoonstelling werd mede mogelijk gemaakt door de nationale commissie voorlichting en bewustwording ontwikkelingssamenwerking (NCO).

MUTRAH (Oman).- De Arabische staat Oman, gelegen aan de Perzische Golf is met het oog op de afnemende olie-reserves begonnen met het ontwikkelen van o.m. een visindustrie. Op de foto: kopers verdringen zich op de overdekte markt van Mutrah voor verse vis.

■ BATTICALOA - Parlementslid G. P. Nelson (rechts) overhandigde vuurwapens aan de inwoners van de in het oosten van Sri lanka gelegen plaats Polonnaruwa. Dit om zich te kunnen beschermen tegen de Tamiltijgers die ondanks het zoveelste bestand hun aanvallen blijven uitvoeren. (AFP-satellietfoto)

Na arrestatie van kopstukken blijkt:

DDR was "el dorado" voor RAF-terroristen

OOST-BERLIJN.- De Westduitse terreurbeweging Rote Armee Fraktion (RAF) heeft de DDR kunnen gebruiken als basis voor de voorbereiding van terroristische aanslagen in de Bondsrepubliek. Dit heeft de Oostduitse minister van Binnenlandse Zaken, Peter-Michael Diestel, verklaard tijdens een persconferentie in Oost-Berlijn.
Diestel legde een verklaring af over de arrestatie vorige week van opnieuw vier vermeende leden van de RAF en zei dat de in het westen gezochte terroristen "hun verblijf (in de DDR) hebben misbruikt voor hun eigen doelen". De Oostduitse minister veroordeelde de "duivelse samenwerking tussen de (voormalige Oostduitse geheime dienst) stasi en terroristen". Hij noemde de DDR een "eldorado" voor voormalige RAF-leden en zei nieuwe arrestaties te verwachten.

Twee RAF-leden die eerder deze week in de DDR werden aangehouden, Susanne Albrecht en Inge Viett, hadden bij verhoor verklaard hun terroristische verleden te hebben afgezworen nadat zij zich in de DDR vestigden, en daarbij door de Stasi van een nieuwe identiteit werden voorzien. Maar een van de vier personen die werd opgepakt, de 38-jarige Werner Lotze, wordt ervan beschuldigd in 1985 aan een aanslag te hebben deelgenomen, en dat is vijf jaar nadat hij zich vestigde in de DDR.
De drie andere aangehouden vermoedelijke RAF-leden, Christine Dumlein (41 jaar), Ekkehard von Seckedorff (50) en Monika Helbing (37), waren ook sinds 1980 in het bezit van de Oostduitse nationaliteit.
Minister Diestel zei dat de aanhoudingen niet het gevolg zijn van tips vanuit de organisatie van de Oostduitse Stasi. Hij zei dat het succes bij het opsporingsonderzoek is bereikt met intensief recherche-werk en door de oostduitse bevolking gegeven aanwijzingen. Het verdere onderzoek wordt in nauwe samenwerking met de Westduitse federale recherche voortgezet, zei hij.

CRISIS

De samenwerkende Duitse politie heeft, dertien jaar na de door bloedige aanslagen gekenmerkte herfst van 1977, die de Bondsrepubliek na een reeks RAF-moorden stortte in haar tot dusver ernstigste binnenlands-politieke crisis, binnen tien dagen zes van de meestgezochte terroristen van de eerste generatie gearresteerd. Maar het resultaat van de jacht heeft eerder tot hevige ontzetting dan vreugde geleid.
De vermeende moordenaars van de vroegere Westduitse procureur-generaal Siegfried Buback, de werkgevers-voorzitter Hanns-Martin Schleyer, en de directeur van de Dresdner bank, Jurgen Ponto, leidden sinds 1980 een gewoon leven in de DDR. Het vorig jaar omvergeworpen communistische bewind van staats- en partijleider Erich Honecker en de agenten van de gevreesde Stasi hebben met de terroristen samengewerkt en hun een nieuwe identiteit verschaft.
De nieuwe, vrij gekozen DDR-regering heeft de ondergedokenen ontmaskerd en gaf samen met de autoriteiten in Bonn opdracht tot de aanhoudingen.
De nieuwe arrestaties zijn volgens DDR-minister Diestel het gevolg van "een intensief onderzoek van de archieven" van de diensten van het Oostduitse ministerie van Binnenlandse Zaken.
De vier aangehouden personen leidden met hun nieuw verschafte identiteit een rustig leven in Frankfurt aan de Oder. Werner Lotze is getrouwd met Christine Dumlein en het paar heeft een achtjarig kind. Ekkehard von seckendorff en monika helbing zijn ouders van een kind van negen jaar. Alle vier werkten zij ook onder valse naam, respectievelijk als chauffeur, secretaresse, arts en verpleegkundige. Dumlein, die werd gezocht op beschuldiging van lidmaatschap van een criminele organisatie is een dag na zijn aanhouding weer vrijgelaten omdat dit misdrijf na vijf jaar was verjaard.
De andere drie staan op de lijst van dertig meest gezochte terroristen in de Bondsrepubliek. Helbing wordt verdacht van betrokkenheid bij de moorden op procureur-generaal Buback, werkgevers-voorzitter Schleyer en zijn vier lijfwachten en op bankier Ponto. Von Seckendorff zou hebben deelgenomen aan de ontvoering van Schleyer en aan een bankoverval.
De uitkomst van het opsporingsonderzoek heeft in Oost-Berlijn en Bonn een reeks vragen opgeworpen. Onduidelijk is vooral of de geheime dienst van de DDR van de extreem-linkse terroristen slechts informatie zocht over de RAF of dat die mogelijk zelfs betrokken is geweest bij latere aanslagen in de Bondsrepubliek. De "Suddeutsche Zeitung" vatte het samen in de vraag: "wie wist sinds wanneer hoeveel?".

WOLF

Met de vraagstelling van de "Suddeutsche Zeitung", werd de schijnwerper gericht op het vroegere hoofd van de Stasi, Markus Wolf. Deze spreekt zijn betrokkenheid bij de samenwerking met de RAF tegen: "het onderzoek heeft daarmee niets te maken". Maar na de Duitse eenwording zou het tot een proces tegen Wolf kunnen komen. "Ik heb er bezwaar tegen dat zware misdadigers als generaal Wolf.... Er straffeloos van af komen", zo verklaarde de nieuwe Westduitse procureur-generaal Alexander von Stahl.
Ook de rol van Stahls voorganger Kurt Rebmann en van de Duitse federale recherche BKA is echter omstreden. De BKA beschikte al in 1986 over aanwijzingen dat de nu ontmaskerde Susanne Albrecht onder valse naam leefde in de DDR. Kennelijk is noch de Westduitse regering noch het parlement daarvan op de hoogte gesteld.
De "Suddeutsche Zeitung" eiste daarover opheldering. De Westduitse media en het publiek zijn altijd van uitgegaan dat de RAF-terroristen sinds de jaren zeventig verbleven in het Midden-Oosten. Veel van hun werden door Palestijnen opgeleid. Of de arrestatie van leden van de eerste generatie van de RAF het einde betekent van terreurgroep wordt door Westduitse recherche betwijfeld. De aangehouden personen hebben volgens eigen zeggen met het terrorisme gebroken. Met de jonge RAF-generatie, die nog maar in december vorig jaar de bestuursvoorzitter Alfred Herrhausen van de Deutsche Bank vermoordde, hadden zij kennelijk geen contact meer.

NOG DRIE

In Leipzig in het zuiden van de DDR zijn later bij een bliksemactie van de politie opnieuw drie vermeende westduitse RAF-terroristen aangehouden. De Oostduitse recherche arresteerde de 34-jarige Barbara Meyer, haar echtgenoot Horst Ludwig Meyer (34), en Barbara Elke Callsen (29). Zij staan alles op de lijst van de meest gezochte terroristen in de Bondsrepubliek, aldus de verklaring van het Oostduitse ministerie.
De Westduitse procureur-generaal heeft inmiddels bij het openbaar ministerie van de DDR uitlevering vragen van de eerder gearresteerde Seckendorff, Lotze en Helbing.

De Westduitse minister van Binnenlandse Zaken, Wolfgang Schauble, zegt te vrezen voor een komplot van RAF-terroristen en vroegere leden van de Oostduitse Stasi. Hij zei in een vraaggesprek: "wij moeten in elk geval voorkomen dat de RAF in de DDR nieuwe partners vindt". Schauble zei dat in de DDR na veertig jaar communistische dictatuur "een zeer groot extremistisch potentieel" bestaat.

Bekroonde kunstenaar Jose Maria Capricorne:

"Te weinig inspanning voor lokale culturele ontwikkeling"

= door Nel Casimiri =

IN 1988 BESLOOT het Curacaosch Museum ter gelegenheid van de lustrumviering een prijs in te stellen, die de eerste keer werd toegekend aan Jose Maria Capricorne voor zijn gehele oeuvre. Deel van die prijs was de uitgave van een boek over de artiest en zijn werk. Hoewel de hoop aanvankelijk op het voorjaar van 1989 gevestigd was, is het voorjaar 1990 geworden of nog liever zomer 1990. Het boek over het leven en het werk van Capricorne is gedrukt en er zijn enkele exemplaren op Curacao aangekomen. Jose Capricorne die tegenwoordig in Nederland woont, is nu nog op Curacao in verband met zijn expositie in Gallery 86, maar zal binnenkort weer naar Nederland terugkeren. Daarom heeft het bestuur van het Curacaosch Museum besloten toch deze week de plechtige eerste overhandiging van het Museumboek 1988 doen plaatsvinden. Het Bestuur van het Curacaosch Museum en Capricorne zelf hopen dat de vrachtpost met de grote stapel boeken spoedig op Curacao zal aankomen.

De jury die hem de prijs toekende verklaarde o.a.: 'Zijn werk verdient ook bijzondere aandacht in tijdschriftartikelen en verslagen. ... neemt zowel figuurlijke ...enschappen als abstracte elementen op in zijn schilderwerken, inclusief elementen van het surrealisme. Men vindt in zijn werk zowel figuren en cultuur-expressies van Curacao, als psychologische, religieuze en kunsthistorische onderwerpen. De felgekleurde doeken van Capricorne bewijzen dat hij zowel met materiaal, als met lijm en vorm experimenteert (....).

RISICO

Tijdens een vraaggesprek ter gelegenheid van de uitgave van het boek , was er gelegenheid het werk even in te zien. Het eerste wat daarbij opvalt is de frictie die bijna altijd ontstaat tussen een plan en voornemen en de uitvoering daarvan. De uitgave van een boek, en zeker van een kunstboek is een kostbare zaak. Als een uitgeverij daar winst op wil maken, moet men wel heel zeker zijn van de populariteit van de schilder. Veel uitgeverijen zijn daarmee de boot ingegaan en hun boeken zijn terug te vinden bij boekhandels als De Slegte. Slechts enkele standaardwerken over Rembrandt of Van Gogh halen de omzet. Toch durfde het Curacaosch Museum het aan en dat is moedig, al moest er bij de uitgave zeer op de kosten gelet worden. Het boek bevat slechts enkele kleurenreproducties. De meeste afbeeldingen zijn in zwart-wit. Wel bestaat het boek grotendeels uit afbeeldingen en dat is juist. Aan zijn werk kun je de schilder het best leren kennen.

"Ik maak niets wat negatief is"

Er zijn voorbeelden opgenomen uit diverse series tussen 1962 en 1988 om een zo goed mogelijk beeld van Capricorne te geven. Het boek opent met een inleiding van de directeur van het Curacaosch Museum, de heer Dokko Engels, waarna een aangepaste versie volgt van de openingsspeech die mevrouw J.C.I.Römer-de Vreese hield in november 1986 bij de opening van een expositie van Capricorne in Landhuis Bloemhof, waarin zij iets van de wondere wereld van Capricorne in woorden tracht te vangen. Ze doet dat in een helder netwerk waarmee ze de magie sterker maakt, symbolen nieuwe symbolen laat oproepen. Een mooie inleiding.

De afbeeldingen in het boek zijn niet chronologisch opgenomen. Waarom niet?
Capricorne bladert door het boek heen: 'Er staat werk in uit al die jaren. Natuurlijk bestaat er ook werk van voor 1962, maar daar kon ik geen foto's van maken. Daar was niet genoeg tijd voor en het zou ook te duur worden. Dan zou ik eerst moeten nazoeken waar die schilderijen gebleven zijn. De meeste zijn in particuliere handen en mensen verhuizen. Van sommige weet ik wel waar ze zijn, maar het meeste is in het buitenland, in Nederland en in de U.S.A.'
Ik vraag naar het jaartal onder een afbeelding waar 1969/1986 staat. 'Daar heb ik zolang over gedaan, ja. Het heet 'Smiling girl with rooster' en het is metaal en olieverf op canvas. Het is offsetplaat, die deels beschilderd is en een ander deel is board met canvas bespannen. In 1969 begon ik ook met metaal te werken. Ik had die hardheid nodig, die spanning, net na 30 mei '69.'

KINDERSPEELGOED

'En kijk dit is allemaal kinderspeelgoed, dat is uit '70. Hier een teddybeer. Het is allemaal werk uit verschillende periodes van mijn leven en van verschillende exposities. Dit is uit de bijbel, de onwillige bruiloftsgasten, en hier was ik veel onderweg door de ziekte van mijn zoontje. Toen heb ik die kinderspelen gemaakt. En dit was het begin van 'Bida na Kolo', op chromocoatpapier. Daarin is alles al opgenomen wat je later in de schilderijen terugziet. En dit is 'The departure' uit 1974, dat is olieverf op hout. Dat is het afscheid van onze zoon.'

Wat is uw reactie op dit boek?
'Ik beschouw dit boek voor mezelf en voor de Antillen als een kunsthistorische uitgave. Het is de eerste keer **dat een dergelijk boek wordt** uitgegeven van een kunstenaar die nog leeft.'

Er was voor de toekenning van de prijs een internationale jury aangetrokken?
'Cartenberg van het Museum of Modern Art in New York heeft zijn advies gegeven om de prijs aan mij te geven. Daar ben ik erg blij mee. Het is nu niet alleen een plaatselijke aangelegenheid. Onafhankelijke adviseurs hebben de prijs toegekend, dat heb ik later gehoord. Ik wil hierbij graag mijn dank uitspreken aan de commissie en speciaal aan Dudie Smeets, waarvan ik weet dat ze erin zat, maar ook aan de andere commissieleden.'

Wie waren dat?
'Dat weet ik niet. Sommige dingen heb ik pas later begrepen. Ik wist pas later dat er een museum prijs was. Maar mevrouw Smeets is bij mij thuis geweest met een Amerikaan onder het mom dat het een toerist was, die mijn werk wilde zien. Later bleek hij conservator te zijn van het Museum of Modern Art in New York en dat hij als jurylid het werk kwam bekijken.
Toen ze belden over een museumprijs wist ik niet waar ze het over hadden. Ik dacht dat ze me vroegen voor een commissie o.i.d.'

U vindt het een goed initiatief van het museum?
'De museumprijs is een heel goed initiatief voor de kunst. Het betekent dat er over gecommuniceerd wordt. Ik hoop ook dat er een tweede keer een prijs wordt toegekend en dat ze dan weer deskundigen van buiten aantrekken voor de jury. Geen plaatselijke zaak van maken. En een tweede keer moeten ze ook heel goed nagaan hoe het werk ontstaan is b.v. Goed uitkijken naar wie de prijs gaat.'

JOSE MARIA CAPRICORNE
...niet iedereen is 'bon'....

Capricorne zit al heel vlug weer op zijn stokpaardje.
'Ik vind dat er tot nu toe toch te weinig inspanning, vooral van de overheid, plaatsvindt om tot een echte culturele ontwikkeling te komen. Wil je dat dat gebeurt, moet je instituten als de musea goed ondersteunen. Je moet tot een beleid komen t.a.v. verschillende zaken, zoals objecten in de stad, in samenwerking met de mensen die geinteresseerd zijn of betrokken zijn bij musea. En daarbij moet je het niet alleen bij woorden laten, maar ook b.v. gebouwen ter beschikking stellen. Men zou aan tafel moeten gaan zitten om tot een goed beleid te komen. Hoeveel goed werk gaat niet verloren naar het buitenland of staat opgeslagen in kantoren of bij particulieren, zonder dat iemand het ooit ziet?'

AANKOPEN

'De overheid heeft indertijd veel werk aangekocht. Dat ziet niemand. Maar het is wel gekocht van belastinggeld. Dat is geschiedenis en dat moet je laten zien. Toeristen hebben hier maar weinig te zien. Er wordt ze ook maar weinig getoond.'

De Dienst Cultuur koopt wel nieuw werk aan?
Een belangrijk punt is de manier waarop. Iedereen komt langs en klopt daar aan en dan wordt er soms wel en soms niet wat gekocht. Zo moet het niet. Er moet een commissie zijn die wat van kunst afweet. Dat hoeven niet allemaal kunsthistorici te zijn, maar wel mensen die op de hoogte zijn. En een onafhankelijke commissie moet aanbevelingen doen. Niet zoals nu, omdat er een landhuis op staat of omdat de kunstenaar zelf zegt dat het goed is, wordt het aangekocht. En er wordt veel geld voor betaald. Niet iedereen die zich schilder noemt, is een kunstenaar.

Nieuwe regering is bereid tot uitleveren

En niet iedereen moet naar het buitenland worden uitgezonden. Je kunt beter 2/3/4 goede kunstenaars je land laten vertegenwoordigen, dan twintig slechte.'

Wat vindt u goede kunstenaars op Curacao?
Capricorne twijfelt. Zal hij wel of niet namen noemen? Maar besluit toch van wel: 'Nel en Norva Simon zijn op het ogenblik heel goed. Hun werk kun je internationaal tonen. Schilders wil ik liever niet noemen, omdat ik zelf schilder ben. Toch zit ook onder de schilders kwaliteitsverschil. Een ding is zeker, we moeten eens af van die sentimentele kunst en niet alles blijven zien vanuit landhuizen en folklore. Daar moeten we vanaf. Ons eiland leeft allang niet meer in die periode. We moeten de antwoorden op ons leven nu laten zien. Het moet werk zijn dat we in andere landen kunnen tonen.'
En hij herhaalt zijn waarschuwing: 'Het is niet zo dat als iemand met een kwast bezig is, we meteen kunnen spreken van : UN DI NOS BON ARTISTANAN.'

Na het onderwerp beleid probeer ik Capricorne weer terug te brengen naar zijn schilderijen en het boek. Op bijna al uw schilderijen komt de vrolijkheid naar voren. Is uw wereld zo optimistisch?
'Ik schep eerst voor mezelf een perspectief. Ik probeer een eigen positieve wereld te scheppen en in zo'n sfeer ontstaat al mijn werk. Zijn al mijn wegen geblokkeerd, door mijn eigen instelling van positief denken zijn tot nu toe alle dingen toch ten goede gekeerd. Door in mijn eigen geest en gedachten een positieve sfeer te scheppen, zoals je die ook in mijn schilderijen terugvindt.
Anderen schilderen juist om hun hele moeilijke punten weer te geven. Ik niet. Hoe moeilijk het ook is, ik moet eerst in mijn eigen geest telkens een nieuw perspectief scheppen.
Zo ging het ook met de museumprijs. Ik heb er nooit naar gevraagd. Ik wist zelfs niet dat hij bestond. Maar door positief denken is hij toch naar me toe gekomen.'

NEGATIEF

'Als je een negatieve wereld schept, blijf je in dat negativisme zitten. Dan komt naar anderen ook dat negatieve over. Ik ga ervan uit dat het schilderij dat ik gemaakt heb, in een huis terechtkomt waar het ook die positieve sfeer over doet komen. Want een voorwerp kan ook een negatieve uitstraling hebben die het in een huis brengt.
Mijn schilderijen moeten ook bij degene die het koopt een positieve uitstraling overbrengen. Ik ga ervan uit dat het een soort relikwie is. Ik maak het vanuit een bepaalde instelling en die is positief.'

Maar kunt u in een sombere bui niet een keer een negatief schilderij maken?
'Ik maak niet iets dat negatief is. Als het zou gebeuren, zou ik het vernietigen. Ik ben van instelling heel positief. Het is mijn levenservaring en daar ben ik van overtuigd, dat als je positief tegenover de dingen staat, dat dat een positieve uitwerking heeft. Wat ik heb gemaakt met een positieve instelling is altijd gelukt. En dat wil ik zo houden tot aan het eind van mijn leven.
Om alles kleeft een uitstraling die blijft doorwerken. Je hebt een bepaald gevoel, speciaal bij het schilderen en dat gevoel druk je uit in kleur, met verf en andere materialen en dat gevoel zit erin en blijft het uitstralen. Vandaar ook dat als je bezig bent met folklore, je bezig bent met reproducties en daarin mis je het gevoel.'

Toch zijn er ook goede schilders die landhuizen schilderen?
'Ja, bijvoorbeeld Ria Houwen schildert landhuizen, maar vanuit een ander perspectief. Zij heeft een eigen vormgeving, een eigen benadering. Je kunt alles wat je ziet, wat al honderden keren geschilderd is, op een nieuwe manier benaderen, vanuit een nieuw perspectief. Je kunt mensen b.v. steeds opnieuw schilderen. Maar het moet die sfeer van vernieuwing uitstralen. Folklore is geen vernieuwing. Het gaat om de benadering. Het Curacaose schilderen, maar ook ons toneel bijvoorbeeld, is nog ouderwets, en, ik wil niet generaliseren, nog op een amateuristische manier. Daar doel ik op als ik het heb over een vernieuwd perspectief scheppen in de kunst, maar ook over een nieuw beleid van de Afdeling Cultuur. Die moet zich inspannen voor een uitbreiding van het museum, zodat men kan zeggen dat men op Curacao bij een volwassen museum terecht kan.
En als het museum goed wordt aangepakt, trekt dat weer mensen aan. Anders gaat zeker een stuk geschiedenis verdwijnen. Dat is al begonnen. Het werk van bepaalde kunstenaars gaat over een paar jaar ontzettend veel geld kosten en dan is het onmogelijk het nog aan te schaffen. Zo'n ontwikkeling kan heel snel gaan.'

Om daarmee toch terug te komen op de aanleiding van dit gesprek: het museumboek.
'Ik ben de eerste Antilliaan in de geschiedenis waarvan het werk zo gewaardeerd wordt. Dit boek wordt heel waardevol. Er is een stuk kunstgeschiedenis in vastgelegd, dat wordt gezien en gelezen door mensen die niets met mij te maken hebben.'

Eerste Antilliaan wiens kunst gewaardeerd wordt

Van 1969 tot aan zijn vertrek in 1989 is Jose Maria Capricorne directeur van de Akademia di Arte geweest, werk dat nu door Fifi Allee wordt voortgezet. Twee weken geleden vertelde Fifi Allee voor de NAPA over de veranderingen die de Akademia di Arte het komende schooljaar allemaal te wachten staat. Wat vindt Jose Capricorne van al die veranderingen?

OPDRACHT

'Toen ik wegging heb ik de opdracht achtergelaten: 'Jullie moeten in de Akademia vernieuwend werken.' Je moet steeds bijsturen en vernieuwen. Ik vind dat ze al te laat zijn. Ze moeten dynamischer werken. Kunst is een strijd die je continu moet voeren, anders valt het terug. Je moet dagelijks bezig zijn met promoveren. Alleen moeten ze wel opletten dat de nieuwe opleiding strookt met het werk van het land waar ze in zitten. Je kunt van alles willen, maar of het te realiseren is binnen de economie van je land, is weer wat anders. Wat ik niet heb kunnen bewerkstelligen, moeten zij voor elkaar brengen. Daartoe moeten ze sneller en dynamischer werken. De Akademia zou een stichting moeten worden en vooral niet onder wat voor dienst dan ook moeten vallen, zeker niet onder de Dienst Cultuur. Die dienst heeft heel andere belangen en die belangen stroken niet met de belangen van de kunstenaar. De Akademia di Arte is een onderwijsinstelling en ik denk dat als de Akademia onder de Dienst Cultuur gaat vallen, dat een ramp voor de Akademia is. De Akademia di Arte moet zelfstandig kunnen werken. En het moet een onderwijsinstelling blijven.'

Capricorne vertrekt weer naar Nederland, maar zijn hart blijft op Curacao achter. Dit najaar vindt er een tentoonstelling van zijn werk plaats in Voorburg. Ook in Europa zal men zijn werk steeds beter leren kennen en erkennen. Een magie van twee werelden, Antilliaanse magie.

Johnny van Ierland grossiert in doctoraten

Vervolg van pag. 1

maar komt niet naar huis met gouden medailles en eredoctoraten? Van Ierland lachend: 'Dat is zo, maar hij heeft nooit deelgenomen aan een vredesmissie. Dat was mijn grote geluk (naast natuurlijk het kleine mannetje N.H.). Jesurun heeft andere dingen bereikt. Hij is b.v. wereldpresident van de IPRA geworden in 1984. Bovendien had ik met mijn Franse kennis een streepje voor. De meeste instellingen die mij hebben onderscheiden zijn gelieerd met Frankrijk en met Franse organisaties'.

CONSUL

Een ding zit Johnny van Ierland kennelijk nog dwars. Het feit dat men hem een aantal jaren geleden heeft bedankt als vice-consul van de Franse republiek. 'Dat kwam omdat mijn broer in bepaald opzicht over de schreef was gegaan. Die is inmiddels overleden en ik heb altijd nog hoop dat weer aan mij wordt gedacht. Het baantje van Franse consul is trouwens op dit moment vakant na het vertrek van mevr. Eliane Gorsira. En diverse mensen hebben mij al gebeld met de vraag wie er nu consul gaat worden'.

Er waren ook problemen met de Alliance Française?
'Inderdaad. Een aantal jaren terug waren er een paar bestuursleden die mij uit het bestuur hebben gezet omdat ik naar hun mening mijn positie als bestuurslid van de Alliance had misbruikt in de affaire 'Club Med' om er zelf beter van te worden. Dat was niet zo en ik heb ook voor de rechter aangetoond in de zaak die er uit is voortgekomen dat ik alles pro deo heb gedaan. Ik kan trouwens weer goed opschieten met het huidige bestuur van de Alliance en met voorzitster mevr. Josephine Sweers'.

MUREN VOL

Van Ierland grijpt dan in de stapel bescheiden die hij heeft meegebracht om zijn verhaal te illustreren, om de uitnodiging te laten zien die hij heeft gekregen voor het bijwonen van het zevende lustrumfeest van de Alliance. Hij heeft overal bewijzen voor: fotokopieën van publicaties, brieven, diploma's enz.

De muren thuis moeten wel volhangen met allerlei certificaten?
Van Ierland trots: 'Ja hoor en de familie geniet daar ook van. Je moet niet vergeten dat ik toen ik op 19-jarige leeftijd trouwde ik mijn trouwpak moest lenen en slechts één gulden bezat. Nu ben ik ook niet rijk, maar ik heb wel veel bereikt. Ik ben ook trots op mijn zoon die zijn bachelors degree heeft behaald aan de technische faculteit van de UNA en nu verder studeert. En ik heb een lieve vrouw'.

Een wonderlijk man Johnny van Ierland. Goedgelovig en doodeerlijk. En altijd blij wanneer de lokale kranten zijn foto publiceren met vermelding van zijn verdiensten en het geluk dat hem ten deel valt....

EEN MAN, GEBOREN in Suriname, wordt op veertienjarige leeftijd naar Nederland gestuurd om daar te studeren en behaalt vlak voor het uitbreken van de Tweede Wereldoorlog zijn meesterstitel. De man is joods en vlucht voor de bezetter zwerft over de wereld en keert in 1942 terug naar Suriname voor een officiersopleiding. Zijn loopbaan als jurist begint in een oorlogvoerende wereld.

Hij is onder meer auditeur-militair in Indonesië en eist in vijf ernstige collaboratiezaken de doodstraf. Later onderzoekt hij oorlogsmisdaden in Timor. Nadat twee atoombommen de oorlog hebben beëindigd, treedt hij op als openbaar aanklager van 'minor war crimes' in

HUG

WIL DE VRAAGT

= door Bas Senstius =

'IK BLIJF verhalen schrijven, maar veel tijd heb ik natuurlijk niet meer'.

Bedenk m'n zoon, dat alles wat gebeurt
de keur van vroeger draagt en wij op onze beurt
het snoer van morgen rijgen. Niets is waar, en wat eens
waar was is niet waar gebeurd.

Hugo Pos zegt deze regels uit z'n hoofd op als hij me naar de deur begeleidt. Zijn meest geslaagde kwatrijn, vindt hij zelf. 'Misschien is het de ouderdom die mij de kracht geeft af te rekenen met sommige herinneringen. Ik heb dit kwatrijn voor mijn zoon Diego geschreven. Het is het anekdotische ontgroeid'.

Enkele uren eerder. Pos gaat me voor de trap op. Een tengere gestalte, maar verre van breekbaar. Oosterse geuren waaien me tegemoet, of is dat verbeelding? Ik neem plaats in een rieten stoel. Aan de wand een schilderij van het Gouvernementshuis en Fort Zeelandia anno 1812. Daaronder twintig banden van het Nederlands Juristenblad. Verspreid door de kamer boeken en literaire tijdschriften. In deze kamer kan Pos niet worden gestoord door de telefoon en 'mijn vrouw heeft hier ook geen last van me'.

In 1913 wordt Hugo Pos in Paramaribo geboren als zoon van joodse ouders. Zijn gelukkige jeugdjaren in Suriname wordt abrupt afgebroken als hij, veertien jaar oud, op de boot naar Nederland wordt gezet. Er was in Paramaribo geen gymnasium, in Alkmaar wel. 'Suriname werd het synoniem van de onbeperkte vrijheid, Nederland van het strafkamp. Dat dacht ik als kind. Nu zou ik niet meer terugwillen naar Suriname. De politici kunnen wel doen alsof het goed is, iedereen kan zien dat dat onzin is'.

DOCUMENTAIRE

Op het tafeltje tussen ons in ligt *De tranen van Den Uyl*, een documentair toneelstuk dat Pos schreef over de vijftien Surinamers die in 1982 door het regime Bouterse uit de weg werden geruimd. Twee van hen zijn oud-leerling van Pos, die in de jaren vijftig en zestig doceerde aan de Rechtsschool in Paramaribo. Vrienden werden het later, Harold Riedewald en Eddy Hoost, minister van justitie. Slachtoffers van de decembermoorden.

'Toen Suriname onafhankelijk werd, heeft Hoost me nog gevraagd of ik president van het Constitutionele Hof wilde worden. Het Hof moest nagaan of allerlei wetten en verordeningen niet in strijd zijn met de grondwet. Ik heb er twee, drie dagen over nagedacht — ik had een goeie baan in Nederland bij het Gerechtshof in Den Haag —en heb toen ja gezegd. Maar het is niet door gegaan, dat Hof is er niet gekomen. Toen deelde ik nog in het grote enthousiasme, jong Suriname, als het hier niet lukt, lukt het nergens'. Teleurstelling klinkt door in zijn stem.

De *schrijver* Hugo Pos wordt pas geboren op zeventigjarige leeftijd, na zijn pensionering als raadsheer bij het Gerechtshof. Hij debuteerde in 1985 met *Het doosje van Toeti*, jeugdherinneringen uit zijn land van herkomst, daarop volgde de verhalenbundel *De ziekte van Anna Printemps*, de reisverhalen en herinneringen *Reizen en stilstaan* en een bundeltje kwatrijnen. Zijn veelbewogen levensloop bood stof voor 27 radio-uitzendingen voor Radio Nederland Wereldomroep. *Oost en West en Nederland* is de weergave daarvan in boekvorm. Zijn laatste bundel, vorig jaar verschenen, draagt de symbolische titel *Het mausoleum van de innerlijke vrede*.

Afwachtend, streng, over de rand van zijn bril kijkt de oude rechter me aan. Toch gaat er een vleugje aimabele ironie van hem uit. Hij spreekt langzaam, weegt zijn woorden, bedachtzaam doch beslist.

U heeft in uw nog korte schrijversloopbaan een enorme productie aan de dag gelegd. Heeft u haast? 'Ik ben helaas veel te laat begonnen met schrijven. Men moet van mij niet verwachten dat ik op mijn leeftijd nog aan een roman ga zitten. Hoe die verhalen tot mij komen weet ik niet precies, maar het schaven daaraan kost me al zoveel tijd en daarvan heb ik niet veel meer'.

Pos heeft zich altijd bemoeid met de Surinaamse literatuur, maar alleen om haar te stimuleren en te recenseren. Hij haalt een Tiranummer uit 1973 te voorschijn met auteurs uit Suriname en de Antillen, door hem zelf samengesteld op verzoek van Geert van Oorschot.

'Toen ik begon te schrijven, boeken publiceren bedoel ik, had ik een vorm van eerzucht, dat wil ik best bekennen. Ik wilde graag in de Surinaamse Letteren worden opgenomen, en ik meen dat me dat is gelukt. Tegelijkertijd vind ik het jammer als ik uitsluitend in die hoek zou worden gedrukt. Thema's hebben nu eenmaal een achtergrond nodig en mijn jeugdjaren liggen in Suriname, maar mijn thematiek is — meen ik — ruimer'.

TOETI

Het titelverhaal van *Het doosje van Toeti* vormt hiervoor een goede illustratie. Het meisje Toeti verwondt haar dijbeen tijdens een spelletje met een groepje vriendjes en wordt ter plekke geholpen. Gebiologeerd staren de jongetjes naar 'Het doosje van Toeti'. De volgende dagen laat ze zich op geregelde tijden aan de sprakeloze jongetjes zien. Ze zijn in de ban van iets dat ze niet begrijpen en Toeti heeft al snel door dat ze op die manier een zekere macht over hen heeft. Zo poogt ze haar waardigheid te herwinnen en haar aanvankelijke schaamte te boven te komen. Uiteindelijk verhuist ze en de ban wordt nooit verbroken.

Pos lachend: 'Het is heel gek maar oudere Surinamers menen vaak dat ze Toeti herkennen. Toch is het een fictief meisje in een fictieve situatie die zich nooit zo heeft afgespeeld. Ik meng elementen uit de werkelijkheid en fictie door elkaar. Meer dan de helft is fictie. Net als bij de regie van een toneelstuk, moet je een decor schetsen, een achtergrond'.

De thematiek: Toeti heeft trekken van het Lolita-type, een sexueel uitdagend meisje. Pos: 'Maar dan tegenover jongetjes die daar eigenlijk nog niet aan toe waren, en niet tegenover een oudere man'.

Pos' thema's zijn liefde, dood en schuld, op schijnbaar achteloze wijze opgeschreven. Als ik het woord universeel laat vallen, beweegt hij onrustig op zijn stoel. 'Dat zou ik van mezelf niet durven zeggen, dat klinkt zo kakkineus'.

Zijn loopbaan als jurist heeft hem stof voor vaak ontroerende verhalen geleverd. De rechter en de schrijver, hoe is hun verhouding?

'Een rechter is geen biechtvader. Je ziet en beoordeelt slechts daden. Als rechter had ik uitsluitend met de buitenkand van mensen te maken. Veel onaangename dingen worden niet daadwerkelijk uitgevoerd. U kunt rondlopen en ergens brand willen stichten maar doet het niet. Hoevelen zijn er niet die een ander op een bepaald moment van kant dreigen te maken en dat niet doen?

In een eerder interview haalde u Elsschot aan: 'Tussen droom en daad staan wetten in de weg en praktische bezwaren...' 'Ja, dan kom ik met Elsschot. Als je met die buitenkant bezig bent, wil je wel iets meer van de binnenkant weten. Het boeiende zit in de binnenkant'. Het verhaal *In retrospectief* uit de bundel *Het mausoleum van de innerlijke vrede* gaat over Elfredo, een zeeman die van verkrachting is beschuldigd. Voordat de rechter Pos tot een oordeel komt, pleegt de man in zijn cel zelfmoord. De schrijver Pos probeert achter het motief van die zelfmoord te komen. Hij gebruikt fictieve elementen om een vinger te krijgen achter de werkelijke, onopgehelderde gebeurtenissen in de rechtzaal.

> *Ik probeerde, terwijl ik in Groet langs het Achterpad liep, een bevredigend antwoord te vinden op deze puzzel. Soms buiten de rechtszaal, lukt het me om de dingen in een ander licht te zien, om de toga en de wetboeken te vergeten, om me te verplaatsen in andere denkpatronen.*

De zaak blijft knagen in Pos' achterhoofd.

Ruim twintig jaar later loop ik weer langs het Achterpad (...) Ik ben al een jaar of wat gepensioneerd, met de rechtspraak heb ik geen bemoeienis meer, zelfs de jurisprudentie houd ik niet meer bij. Er bestaat nu eenmaal voor oud-rechters niet zo iets als Bronbeek, waar oud-gedienden onder elkaar onder het stof bedolven krijgsverrichtingen kunnen oprakelen. Vandaar dat ik de monolgue intérieur heb gecultiveerd, ze biedt mij een genadige uitkomst, ik maak er als een herkauwend dier dankbaar gebruik van. Niemand zal me daarbij van gemakzucht kunnen beschuldigen. Ik houd me bij voorkeur bezig met die gevallen waaraan, om het populair te zeggen, nog een slot moet worden gebreid. Geesje S., voor wie ik een zwak had, passeert de revue, Onne de B., die mij om onverklaarbare redenen dreigbrieven uit Egypte bleef zenden, Gerrit Ch. de oplichter die het klaarspeelde om mij geld af te troggelen.

Maar vandaag is het de beurt van Elfredo en dat is gezien mijn leeftijd een ware tour de force. Ik moet me verplaatsen in de situatie van een jongeman in de kracht van zijn leven, een zeeman, een eilander, een creool. (...) ik wil het vraagteken achter zijn zelfmoord weg hebben.

'Ik was niet bevredigd met de buitenkant. De binnenkant, het innerlijk van de verdachte, was niet voldoende naar voren gekomen tijdens het proces. De man zweeg. Hij kon geen woorden vinden'.

Literatuur als poging om die woorden alsnog te vinden? Als middel om uit te diepen wat u in de rechtzaal heeft meegemaakt? Literatuur ook als een methode om uw eigen beslissingen achteraf te kunnen te doorgronden?

Hugo Pos aarzelt even en mompelt dan: 'Dat vind ik een aardige manier om mij een spiegel voor te houden. Ik was de rechter, moest een oordeel vellen en dat werd mij door die zelfmoord uit handen geslagen'.

Het verhaal eindigt sober en mild:

Ik loop langs het Achterpad en snuif de geuren van duinrozen, jasmijn en kamperfoeli op. In de loop der jaren schuiven ongemerkt hoofd- en bijzaken in elkaar, daders en slachtoffers, rechters en verdachten. Laat ons dat tot troost zijn.

Pos' jongste zoon Diego heeft *In retrospectief* tot een script omgewerkt dat intussen verfilmd is. 'Een zware cast, met Max Croisset in de rol van rechter, met Huub Stapel en Annet Nieuwenhuizen. Ik heb ook nog gefigureerd. Aan het begin van de film wordt de vrouw van de oude rechter begraven. Ik was een van de omstanders bij het graf, samen met mijn vrouw. Zo ziet u, ik schrijf niet alleen, ik speel ook nog een rol in mijn eigen verhalen'.

Telg uit een joodse familie in Suriname. Ik leg hem een passage uit zijn wrk voor:

Grote Verzoendag maakte wel diepe indruk op me. In die tijd betekende die dag trouwens ook iets voor het Creoolse gedeelte van de bevolking. Het volksgeloof ging ervan uit dat de joden op die dag om regen gingen bidden. Bij de hekken van de twee synagogen, de Hoogduitse synagoge in de Wagenwegstraat en de kleinere Portugese in de Gravenstraat, werden bussen neergezet.

Veel mensen die niets met het jodendom te maken hadden, deden er een paar centen, een dubbeltje of een stuiver in. De Grote Verzoendag valt meestal in oktober, dat is de droge tijd, dus dan zit iedereen ernaar te snakken dat er eindelijk regen zal komen. En waarachtig, hoord.' Wat men zei als er geen regen kwam, weet ik niet.

JOODS LEVEN

Was er tijdens uw jeugd in Suriname een zichtbaar joods leven?

'Antisemitisme kende ik niet. Jiddisch werd niet gesproken. Wel was mijn vader jaren voorzitter van de kerkeraad. Mijn moeder was volstrekt liberaal. Ik heb wel degelijk op mijn dertiende jaar *barmitswa* gedaan, al was dat geen grootste plechtigheid. Bij mijn broer Raymond, die gevolmachtigd minister is geweest en later nog ambassadeur in Cuba, wel. Hij had een mooie stem en nog het idee dat ie rabbijn zou worden. Schitterend las hij voor uit de wetsrollen. Mijn vader was zeer trots en had een heleboel mensen uitgenodigd, joden en niet-joden. Toen het mijn bar mitswa was — ik herinner me het nog heel goed — zei mijn moeder: 'Doe het nu maar, dan ben je er straks van af. Het lezen van die tekens en het zingen met al die trillingen ging me niet zo goed af. Ik voelde er niet zoveel voor. Ik geloof niet dat er erg veel mensen bij waren.

'Ik heb net een bericht gekregen dat de synagoge van de Portugese joden is gerestaureerd, een van de oudste van het westelijk halfrond, meer dan 250 jaar oud. De joodse planters kwamen met hun suikermolens uit Brazilië naar Suriname ten tijde van Johan Maurits van Nassau. Ze hebben daar belangrijke plantages gesticht.

Ze kregen ook een nederzetting aangewezen, de jodensavanne. Die had een eigen synagoge en — dat is zeer uniek in de geschiedenis — een eigen rechtspraak. Wel tot op een bepaalde hoogte hoor, ik zal maar zeggen tot vijftig balen suiker. Later heeft die gemeenschap zich meer naar de stad, naar Paramaribo, verplaatst. Daar staan ook twee bijzonder fraaie synagogen. Voor een betrekkelijk kleine gemeenschap want ze is uitgedund.

'Er moet in de vorige eeuw ook een synagoge zijn geweest voor gekleurde joden. Die zijn later weer opgegaan in de andere joodse gemeenschappen en geloven. Je vindt ook al die namen, Jessurun, Eliazer noem maar op. Bij blank en bij bruin. Laten we het zo zeggen: in het Suriname van mijn jeugd was een joodse gemeenschap maar geen typisch joods leven'.

GEORGE MADURO

Enkele weken voor het uitbreken van de Tweede Wereldoorlog behaalt Pos zijn meesterstitel. Over zijn vlucht uit Nederland vertelt hij in *Oost en West en Nederland: episodes uit het leven van Hugo Pos*. Zijdelings noemt hij daarin zijn vriend George Maduro. Nu in zijn werkkamer vertelt hij verder: 'Hij was, net als ik, een Leidse student rechten en corpslid. Hij was reserve-officier bij de Blauwe Huzaren. Een elitecorps. Je had toen veel studenten afkomstig uit Oost-Indië, maar uit West-Indië heel weinig. George kwam uit Curaçao. Het was vrij logisch dat je dan contact met elkaar had.

'In de meidagen van 1940 heeft George Maduro in de buurt van Wassenaar gevochten, dat moet-ie heel heldhaftig hebben gedaan, want hij heeft er postuum de Willemsorde voor gekregen. Hij is een keer gevangen genomen en weer vrijgekomen.

Bij die gelegenheid vertelde hij me dat de Duitsers hem hadden gevraagd wat voor geloof hij had. Toen heeft hij gewoon *joods* gezegd. George was een veel te trotse vent om maar te gaan draaien. Bovendien, luister eens even, we praten over begin veertig. Misschien heeft-ie ook niet doorgehad wat de consequenties zouden zijn, maar goed, hij is vrijgekomen. Toen ik eind oktober de tip kreeg om via Delfzijl weg te komen heb ik George ook benaderd, de sociëteit was nog open. Na eerst zijn horoscoop geraadpleegd te hebben zei hij dat hij later wel zou komen. Ik moest zijn ouders groeten, mocht ik ze zien. Later is hij weer gepakt, ik neem aan bij een poging weg te komen. Zijn ouders hebben ter herinnering aan hem Madurodam opgericht.

'Het is eigenlijk merkwaardig, vind je niet, dat er twee plekken zijn in Nederland die aan de joden en de oorlog doen denken, het Anne Frank Huis en Madurodam. Dat zijn de meest bekende als Memento Mori, alleen wordt Madurodam niet in verband gebracht met het jodendom, in het geheel niet. Hoeft ook niet hoor, George Maduro was niet het prototype, hij kwam er alleen domweg voor uit joods te zijn'. Pos zegt zacht voor zich uit dat hij de ouders van Maduro inderdaad nog de groeten van hun zoon heeft kunnen overbrengen.

VLUCHT

Via de *Delfzijlroute* weet Pos Nederland te ontvluchten. Hij zwerft over de wereld: Helsinki, Moskou, Wladiwostok, Tokio, Ontario. Uiteindelijk bereikt hij Engeland. Daar ligt zijn doel, hij sluit zich aan bij de Prinses Irene-Brigade. Zijn officiersopleiding krijgt hij in 1942 in Suriname.

Hoe onderging u uw terugkeer naar Suriname? 'Ik heb er het zionisme leren kennen. In die tijd was er in Suriname een man die Oppenheim heette. Hij was voorzitter van de Zionistenbond. Eind '42 kwam het bericht door in Suriname dat besloten was de joden in Europa, in Duitsland, te liquideren. Veel wisten we niet van de kampen enzovoorts. Toen heeft de Zionistenbond een meeting belegd in de bovenzaal van Concordia, ik weet het nog heel precies. Omdat ik de eerste was die uit bezet Nederland kwam, heb ik daar moeten spreken. Ook al had ik maar een heel klein stukje bezetting meegemaakt. Ik was in november 1940 al weg. Ik heb die voordracht *De laatste der Mohikanen* genoemd. Het was indrukwekkend, de Surinaamse bevolking heeft volledig meegeleefd. In alle kerken, in de moskeeën, in de hindoetempels is gebeden voor het behoud van de joden. Dat moet in december '42 zijn geweest of januari '43.

'Toen reeds — ik heb dat altijd opvallend gevonden — is het bericht, dat blijkbaar niet duidelijk was in allerlei Europese hoofdsteden, daar wel doorgedrongen. In zo'n afgelegen oord. Je moet je voorstellen hoe geïsoleerd het was. Verbindingen met Nederland waren er niet meer. Eigenlijk waren de enige contacten die met Amerika. De bauxietschepen gingen naar New Orleans'.

De jurist Pos treedt in dienst bij de *Netherlands Indies Civil Administration* die tot taak had het Nederlands gezag te herstellen in de gebieden die door generaal MacArthur — via diens befaamd geworden *Island Hopping* — van de Japanners waren bevrijd.

In november 1944 wordt Pos vanuit Australië naar

> 'Een rechter
> ziet en beo
> Als rechter h
> buitenkant te
> genadme din
> kelijk uitgev
> en ergens
> maar

Vier jaar nadien keert hij terug.
carrière in civiele dienst begint in Suriname, later zijn werk voort in Nederland. In 1983 gaat de hij is inmiddels raadsheer bij het Haagse gerechts- met pensioen; het einde van een meeslepend naar leven, gevoerd op de golven van de historie.
je je met één verzoek tot deze man zou mogen n, wat zou je hem dan vragen? Precies. En dat Hugo Pos inmiddels al zeg jaar. Hij schrijft, schrijft, . De loopbaan van rechter Pos levert de schrijver ndeloos stof voor prachtige, ontroerende verhaer thema's als liefde, dood, schuld.

heb ingezien dat het anders moest'.

BEZETTER

Hij kreeg het gevoel dat de koloniale politiek hem van bevrijder tot bezetter dreigde te maken. 'Na het uitroepen van de republiek en het uitbreken van de revolutie was de betekenis aan het begrip collaboratie ontvallen'. De scheidslijn tussen het westerse begrip collaboratie en het oosterse onafhankelijkheidsstreven is dun. Pos' verzoek om gedemobiliseerd te worden wordt afgewezen. De oorlog is nog steeds niet afgelopen.

Aanvankelijk is Pos zo opgelucht over de capitulatie van Japan dat de verschrikkelijke gevolgen van de atoombom aan hem voorbijgaan. Hij deelt in de feestvreugde. Begin 1946 zoekt een Amerikaanse kolonel hem aan om in het Portugese deel van Timor een onderzoek in te stellen voor het Internationale Hof in Tokio. De oudrechter herinnert zich in *Een vergeten hoofdstuk (Reizen en stilstaan):*

Soms vroeg ik mij in gemoede af of deze hele rit alleen maar bedoeld was om met mezelf in het reine te komen. Onderzoek naar oorlogsmisdaden. Kun je oorlog voeren zonder zelf ook vuile handen te krijgen? Waar ben je eigenlijk mee bezig kereltje. Betekent het herstel van het wettig gezag niet doodgewoon herstel van de oude, koloniale toestand? Het is toch overal hetzelfde liedje, in Portugees Timor, in Nederlands-Indië, in Frans Indo-China. Maak dat je wegkomt, ga naar Tokio, misschien vind je daar het antwoord op je vragen.

Al in de jaren veertig schreef Pos over zijn ervaringen op Timor een verhaal: *De Schuld van Niki Olo,* gepubliceerd in *Oost en West en Nederland.* Het verhaal lijkt de uiterlijke situatie van Niki te beschrijven, hij heeft zijn vrouw vermoord en wordt opgepakt door twee mannen van de veldpolitie. Het eigenlijke verhaal is de ondervraging van Niki, de poging hem tot een bekentenis te dwingen.

Hij kan me niet precies vertellen wat de waarheid is en de manier waarop ik aan die waarheid kom vindt bij hem geen gehoor. Dat is het verhaal eigenlijk, zijn waarheid wordt een gedeelde waarheid en mijn waarheid wordt een strikte waarheid'.

Tijdens de ondervraging breekt de veerkracht van Niki die zich aanvankelijk niet van enige schuld bewust is. De laatste zin luidt:

Zijn lippen prevelden het peccavi van de boeteling: 'Mijn schuld is groot, toean, ik vraag om vergiffenis'.

Dit verhaal beschouwt de schrijver als zijn eigen versie van Kiplings *East is East and West is West.*

Hugo Pos vertrekt naar Tokio. Hij treedt op als openbaar aanklager van 'minor war crimes' bij de internationale militair rechtbank. De doodstraf heeft hij nooit meer geëist.

(...) er wordt eenvoudig niet over gepraat. O ja, eens op een avond heeft een Japanse onderwijzer me iets over de naweeën van de bom verteld. Een beetje ongemakkelijk luister je dan, terwijl het in je hoofd zoemt: dat is de prijs voor de vrede, de vrede, de vrede. Je bent blij als het gesprek zijn bekende wending herneemt, (...) Maar al die duizenden anderen dan, waarom spraken ze er niet over? Er was ons toch geen spreekverbod opgelegd, geen loyaliteit aan vlag, vaderland en religie eiste dat van ons.

Misschien, heel misschien kwam het omdat we geconfronteerd werden met iets ontzaglijks, met een ongehoorde, geheimzinnige kracht die we niet konden doorgronden. Het gebod 'Gij zult Godsnaam niet ijdel gebruiken' maakte, zonder dat we er erg in hadden, plaats voor onze onbewuste stilzwijgende eerbied voor De Bom.

REISLUST

Het beeld van een oude man die thuis zit omringd door louter herinneringen past niet bij Pos. De ouderdom heeft zijn reislust niet getemperd. Hij bezocht India, Nepal, Thailand, de Filippijnen en Japan. In het verhaal *Synthese* uit *Reizen en stilstaan* vertelt hij dat hij in New Delhi zijn dochter Margaretta opzocht die daar bij een uitgeverij werkte. Samen gingen ze naar Nepal. Over zijn eerste kennismaking schrijft hij, ademloos:

Kathmandoe was verrukkelijk. Ik zal niet uitweiden over mijn ontroering toen ik voor het eerst over de straten en pleinen liep en mezelf gelukkig prees dat ik hiernaar toe was gekomen.

'Mijn oudste zoon Goshwin is al drie jaar een boeddhistische monnik in Sri Lanka. Hij heet nu Kosiya. Ik kan uitstekend met hem overweg. Het enige dat mij verbaasd heeft, is dat hij als jonge man nogal een slordig leven heeft geleid hier in Amsterdam. De Provo-tijd. Maar goed, je kunt daarop zeggen dat Franciscus van Assisi ook een vrij rumoerig leven moet hebben gehad voor hij zich over de lammetjes ging buigen'. Geen spoor van cynisme.

'Goshwin reisde veel door het Verre Oosten, was er door gegrepen. Na mijn pensionering vergezelde ik hem op zijn reizen. Ook ik werd gegrepen'.

In *Synthese* schrijft Pos:

Als een duizendarmige godin had het Verre Oosten haar armen om me heen geslagen om me niet meer los te laten. Mijn verlangen om meer van deze wereld te zien, te leren kennen en aan te voelen werd zo sterk dat ik, met terzijdestelling van allerlei verplichtingen, er elk jaar heen trok. Oud en grijs had niet langer enige betekenis voor mij, ik schrapte voor onbepaalde tijd de dood uit mijn agenda, ik had nog zoveel te doen, in me op te nemen, te ervaren.

'Antieke dingen zijn daar niet zo antiek dat je ze niet mag aanraken, je mag er aankomen, je mag er bloemen op doen. Dat vind ik het mooie, hun oudheid is niet ver weg. Dichterbij dan bij ons'. Hugo Pos' gedachten lijken elders te vertoeven. Hij kijkt me peinzend aan. 'Ergens moet er een of andere religieuze stroom door mij heen zijn gegaan die ik daar, in Kathmandoe, vijftien jaar geleden, heb herkend. Ik had het gevoel 'dit is het echt'. Duizelingwekkend. Noem het maar verliefdheid. Ook die is niet te verklaren, het is onmogelijk in woorden te vangen waarom je nu juist verliefd wordt op die specifieke vrouw.

MATERIALISTISCH

'Het klinkt zo gek om te zeggen. Eigenlijk leef ik toch zuiver materialistisch. Ik heb een pensioen, een huis, ik vind het prettig een glas wijn te drinken en te tennissen. Het is verbazingwekkend, de wijze van leven daar. Die grote groepen mensen die voelen dat ze niet nutteloos op aarde rondzwerven, die het gevoel hebben dat ze deel uitmaken van een groter geheel, een kosmisch geheel.

'Maar ze vermoorden elkaar even hard en dat is zo treurig. Ik moet vooral niet idealiseren. In Sri Lanka slachten de boeddhisten elkaar af, ik heb het niet eens over de Tamils, die hindoe zijn. Grote moordpartijen. En de monniken kiezen ook partij. Mijn zoon houdt zich daarbuiten. Op dat punt verschil ik met hem van mening. Dan zeg ik: 'Jij bent sociaal niet bezig, je bent bezig met je innerlijk en van daar uit probeer je anderen te beïnvloeden'. Ik vind dat een mens, wanneer dat in zijn vermogen ligt, zich wel degelijk kan inzetten, bepaalde euvels kan bestrijden. Ik vind dat je niet bang moet zijn.'

'Ik ben geïnteresseerd in de boeddhistische leer zonder erbij te horen. Als boeddhist moet je in reïncarnatie geloven en dat doe ik niet. Ik kan er ook niet bij horen, want mijn analytisch denken zit ertussen en dat is volgens boeddhisten volkomen in strijd met hun denken. Dan komen zij met hun karma-leer en dan is het leed in de wereld verklaarbaar'. Hij schudt zijn hoofd.

ZWAAR

'De oorsprong van de schepping houdt ze in het geheel niet bezig. Zij zeggen: 'We zitten nu eenmaal hier en hebben te maken met goed en kwaad en proberen zo goed mogelijk te leven. Dat is al zo zwaar'. In Suriname zeggen ze: 'Je moet het met je meetorsen'. Dat lukt niet altijd, maar dat is de aardigheid van het leven zou ik zeggen'.

In gedachten verzonken bladert Pos door zijn bundeltje kwatrijnen, *Een Uitroep Zonder Uitroepteken.* Grote — en kleine — thema's heeft Pos trachten te verwoorden in kwatrijnen die een bijzondere plaats in zijn oeuvre innemen.

Eros en Thanatos, fut, kameraad, ze zijn de ruggegraat van mijn kwatrijnen, houd maar je dagboek bij, in grote lijnen is gisteren even vrolijk als vandaag.

'Een kwatrijn is eigenlijk geen zuivere poëzie. Het is een vorm van wijsheid die in een beheerste poëtische vorm moet worden uitgedrukt. Als dat lukt krijg je een gaaf gedichtje. Ik dacht dat er twee of drie bijzaten die echt gelukt zijn'. Beschei-den. Plotseling begint de oude rechter aanstekelijk te grinniken. 'Sommige zijn niet gaaf maar wel grappig. Vind je dit niet grappig? Ik denk dat ik net mijn eerste belegging had gedaan:

Mijn vader schreef me:
we zijn allen wel,
de grond is opgedroogd,
de goede God behoedt ons
volk tot dusver. Dat geeft
de burger moed.
Ik schrijf, het is mijn
beurt: Robeco doet het
goed.

'Die gedichtjes.. ach, veel blijft er in portefeuille. Je moet niet alles aan de wereld willen laten zien dat uit je pen vloeit. Plannen voor nieuwe boeken heb ik niet, maar die heb ik ook nooit gehad. Als er zes of zeven verhalen af waren, besloot Jos Knipscheer ze te bundelen. Ik blijf verhalen schrijven, dat wel, maar veel tijd heb ik natuurlijk niet meer. Binnenkort ga ik een reis maken naar Thailand. Ik heb nog plannen genoeg. Tot het mechaniek stopt door in- of uitwendige oorzaak'.

(Dit artikel verscheen eerder in het maandblad 'O').

POS

NS WEG HEBBEN

chtvader. Je chts daden. itend met de Veel onaan- niet dadwer- nt rondlopen len stichten, niet.'

Hollandia op Nieuw-Guinea gestuurd en later naar Tarakan. 'Kijk, ik was auditeur-militair bij de temporaire krijgsraden in Indonesië. We hadden nog het Nederlands gezag en je moest ook collaboratiezaken doen. Mensen die op wrede wijze met de Japanners hadden meegedaan. Daarmee was ik belast'.

DOODSTRAF

In vijf zware collaboratiezaken eiste Pos de doodstraf. Die wordt voltrokken. De oorlog woedde nog. Hugo Pos is net over de dertig jaar oud. Tegen zijn radio interviewer, Amigoe-medewerker Jos de Roo verwoordt Pos vier decennia later zijn gevoelens: 'Ik vind het bedroevend na veertig jaar eraan te moeten denken dat ik zonder blikken of blozen in staat was de doodstraf te eisen. Ik weet wel dat je als auditeur-militair de straf niet oplegt, dat doet de krijgsraad. Ik weet ook wel dat de regering haar fiat-executie moet geven, voordat het vonnis ten uitvoer wordt gebracht. Desondanks: het feit alleen al dat ik een schakel ben geweest in zo iets ernstigs, zonder aarzeling, zelfs met de complete overtuiging dat daarmee het recht was gediend, vind ik een van de moeilijkste dingen in mijn leven om te verwerken'.

In zijn kwatrijnenbundel stamelt de schrijver:

...Is er soms een zone,
een onderduikadres voor
mij en mijn demonen,
met water, gas en licht,
tv, een zachte dood?

En:

Wie zou ik in hemelsnaam om vergiffenis moeten smeken? Er is niemand. Ik ben alleen met mezelf.

'Oorlog, als het lang duurt kun je niet meer zuiver denken. Je wordt bijgekleurd. Je denkt in termen van jij of ik, je denkt zwart-wit, je hebt geen grijs middenveld. Maar goed, dat is misschien ook de enige manier om een oorlog te winnen: niet te veel nuances in je denken aanbrengen. Ik was jong in elk geval, geen excuses hoor, die prevel ik niet, ik was een van de velen. Ik heb daar aan den lijve ondervonden dat mijn zienswijze verkeerd was. De Indonesische vrijheidsstrijd heeft mij anders tegen de dingen doen aankijken. Ik ben blij dat ik niet al te laat heb ingezien dat het anders moest'.

Een van uw meest indrukwekkende verhalen, vind ik.

'Leuk dat u dat zegt, ik heb geaarzeld om het in dat boek met gesprekken op te nemen, maar het sloot zo mooi aan'. Stilte, Pos zoekt niet naar excuses maar naar woorden. 'Ik was kapitein. De oorlog was al voorbij, ik kreeg een ander inzicht in de situatie, in het begrip collaboratie, schuld. Toen was ik belast met het ondervragen van die Timorees. En dan zie je ook bij die ondervraging hoe beïnvloedbaar mensen zijn die onderworpen zijn.

Alleen al de wijze van ondervragen. Zo'n man zit op de grond. Je praat vanuit de hoogte. Je hypnotiseert hem als het ware met je vragen.

Preludium schenkt aandacht aan schrijver Tip Marugg

TIP MARUGG kennen we als een Nederlandstalig schrijver. Drie romans, waarvan de laatste *De morgen loeit weer aan* enkelele jaren terug ongekend succesvol was, en de in *Afschuw van licht* gebundelde gedichten, die dateren uit de late jaren veertig. Een oeuvre van beperkte omvang, maar van hoge kwaliteit van het Nederlands opvalt.

Minder bekend is dat de Curaçaoënaar een aantal van de gedichten uit de bundel oorspronkelijk in het Papiamentu schreef. Niet het Nederlands is Maruggs moedertaal, maar het Papiamentu, de mengtaal van de Antillen. In een gesprek met Aart G.Broek in het literaire tijdschrift Preludium legt Marugg uit dat hij geen Nederlander, 'geen *makamba* is, ik ben een *yu di Kòrsou*'.

Ook voor het blanke protestantse gezin Marugg was het Papiamentu de omgangstaal, dankzij het dagelijkse contact met de Afro-Curaçaoënaars in de wijk Otrobanda in Willemstad. Maar lezen en schrijven was iets anders, zegt Marugg: 'Het Papiamentu was voor mij geen taal om in te lezen. Het was de taal die gesproken werd.' Niettemin schreef Marugg incidenteel poëzie en later een verhaal en wat journalistieke stukken in zijn spreektaal. Preludium drukte een viertal van die gedichten af in tweetalige versie, waarbij het Nederlands niet van de hand van de schrijver zelf is.

Marugg zag weinig mogelijkheden voor zichzelf het Papiamentu literair te hanteren. Maar hij wilde wel iets doen met de taal: 'Het Papiamentu is voor mij een spreektaal. Met de rijkdom van die spreektaal moet ik werken. Ik wil een direkter kontakt met de authenticiteit en creativiteit van mijn taal, met de mensen die mij spreken. (....) Als Curaçaoënaar wil ik iets doen met en voor het Papiamentu dat mijn gebondenheid met en bewondering voor de taal en de mensen die het spreken duidelijk maakt. Dat werd mijn *Dikshonario Erotiko.* Het manuscript ligt mij net zo aan het hart als de roman *De morgen loeit weer aan.*'

Jarenlang verzamelde Marugg woorden en uitdrukkingen in het Papiamentu die betrekking hebben op seksualiteit en erotiek. Hij voorzag ze van omschrijvingen en gaf ze als het mogelijk was inzicht in de etmologische achtergrond. Het is volgens de schrijver zelf een standaardwerk dat het belang, het unieke karakter en de creativiteit van de taal weergeeft. Het grote probleem is echter het vinden van een uitgever voor het manuscript.

Marugg liet het bezorgen bij zijn Nederlandse uitgever De Bezige Bij, die een poging zou doen een financier voor het woordenboek te zoeken. Dat is nu twee jaar geleden en sindsdien heeft Marugg niets meer vernomen. Bij de Antilliaanse culturele stichting OKSNA werd nooit een officieel subsidieverzoek ingediend. Die stichting had wel een exemplaar van het manuscript, maar was alleen zo dom een kopie te laten slinger, zodat het door derden gelezen werd.

Bezige Bij-directeur Dolf Hamming laat in een reactie op het interview weten geen idee te hebben wat er met het manuscript van Marugg is gebeurd. 'Het is alweer zo lang geleden. Ik weet dat we indertijd een subsidie-aanvraag hebben ingediend bij de Sticusa, maar die werd net in die tijd opgeheven. Het lijkt me geen werk om het uit te geven, misschien dat op Curaçao zelf een paar honderd geïnteresseerden te vinden zijn. Ik weet niet eens of we het terug hebben gestuurd naar Marugg.

De schrijver zelf wordt onwel van de onzekerheid: 'Het stilzwijgen, die onduidelijkhed omtrent dat manuscript, maar vooral ook de minachting die er uit spreekt voor het Papiamentu, hinderen mij nu sterk om weer verder te werken zoals ik dat een paar jaar terug kon doen. Al maanden heb ik aan mijn volgende roman geen woord meer kunnen toevoegen; de lust om verder te werken aan een woordenboek over drank en drinken is al helemaal weggeëbd.'

Wist je dat ???

IN JAPAN hebben de mensen altijd met eetstokjes gegeten. Maar de jonge Japannertjes van nu hebben het er moeilijk mee. Minder dan de helft van alle ondervraagde leerlingen op lagere scholen kon nog met eetstokjes eten. Daarom verkopen ze nu in warenhuizen plastic oefenstokjes. Met lusjes eraan, zodat de kinderen kunnen zien, waar ze hun vingers moeten houden. En kijk, van die oefenstokjes worden nu tussen de 15000 en 20000 stuks verkocht.

* * * * * * * *

Iets over kranten scheuren: We beginnen met het afscheuren van een hele pagina. Gemakkelijk, he? Nu gaan we die pagina in lange repen scheuren. Van boven naar beneden dus. Ook al niets aan. Probeer nu een pagina midden door te scheuren van rechts naar links. Oef, dat gaat moeilijker. De scheur wil alle kanten uit, behalve recht toe, recht aan. Dat komt door het papier, waar de krant van gemaakt is: Houtpulp, een papje van fijngehakte houtvezeltjes van een paar milimeter lang. Samen maken de vezels kriskras door elkaar een vlechtwerkje.

Maar bij krantepapier liggen er meer vezeltjes van boven naar beneden dan van rechts naar links. Dan hoef je dus bij het scheuren minder vezeltjes door midden te breken, als je van boven naar beneden scheurt. Je scheurt namelijk met de vezeltjes mee en dat gaat gemakkelijker. En waarom liggen die vezeltjes nu anders? Omdat het papier door de papiermachine rolt, als het pulp nog een beetje vochtig is. Daardoor worden de vezeltjes meer in de richting getrokken, waarin het papier beweegt. En nu maar scheuren.

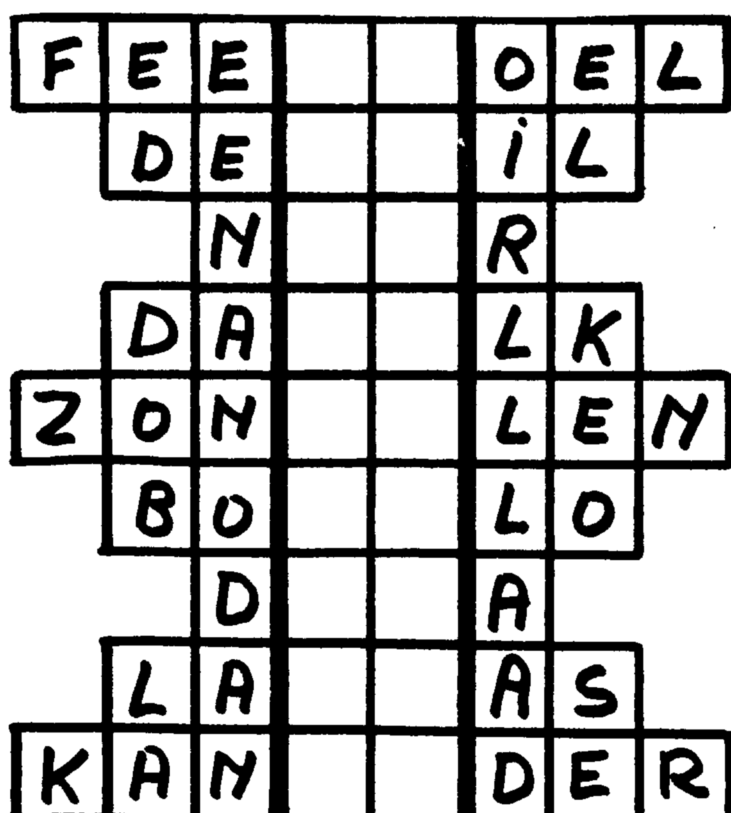
* * * * * * * *

Onderzoek bij babies heeft ons geleerd, dat meteen al na de geboorte jongetjes op andere dingen reageren dan meisjes. Meisjes kijken bijvoorbeeld veel langer naar de gezichten van de mensen, die zo boven hun wieg zien. En ze reageren, als ze ergens een baby horen huilen. Iets wat jongetjes niet doen. Maar jongetjes kunnen na een paar maanden weer beter dierengeluiden herkennen.

* * * * * * * *

Woordenraadsel

F E E		O E L
D E		I L
N		R
D A		L K
Z O N		L E N
B O		L O
D		A
L A		A S
K A N		D E R

HIERONDER zie je een rijtje van telkens twee letters. Als je die in de juiste hokjes zet, krijg je twee woorden.

Voorbeeld: Als je in de eerste rij ST invult, zie je de twee woorden FEEST en STOEL. Probeer nu zelf de volgende regels.

de - ee - ma - me - om - on - os - ze.

OPLOSSING Woordenraadsel: Deze - Zeil; Nee - Eer; Dame - Melk; Zonde - Delen; Boos - Oslo; Dom - Oma; Lama - Maas; Kanon - Onder.

Mopjes

Klant in het restaurant: Ober, een koffie graag.

De ober brengt de koffie, maar is het lepeltje vergeten.

Klant: Zeg, ik kan toch niet met mijn vinger roeren!

De ober neemt het kopje weg en brengt het vijf minuten later weer terug.

Klant: Maar nu is de koffie koud, man!

Ober: Nu kunt u met uw vinger roeren.

* * *

Een zakkenroller zit met veel belangstelling een modetijdschrift te lezen. Zijn vriend plaagt hem ermee, maar de zakkenroller zegt: Ik moet toch weten, waar volgens de nieuwe mode de zakken zitten!

* * *

Een meisje wordt door een auto aangereden en een winkel ingedragen. Een verkoopster belt dadelijk de dokter.

Dokter: Is ze bij kennis?

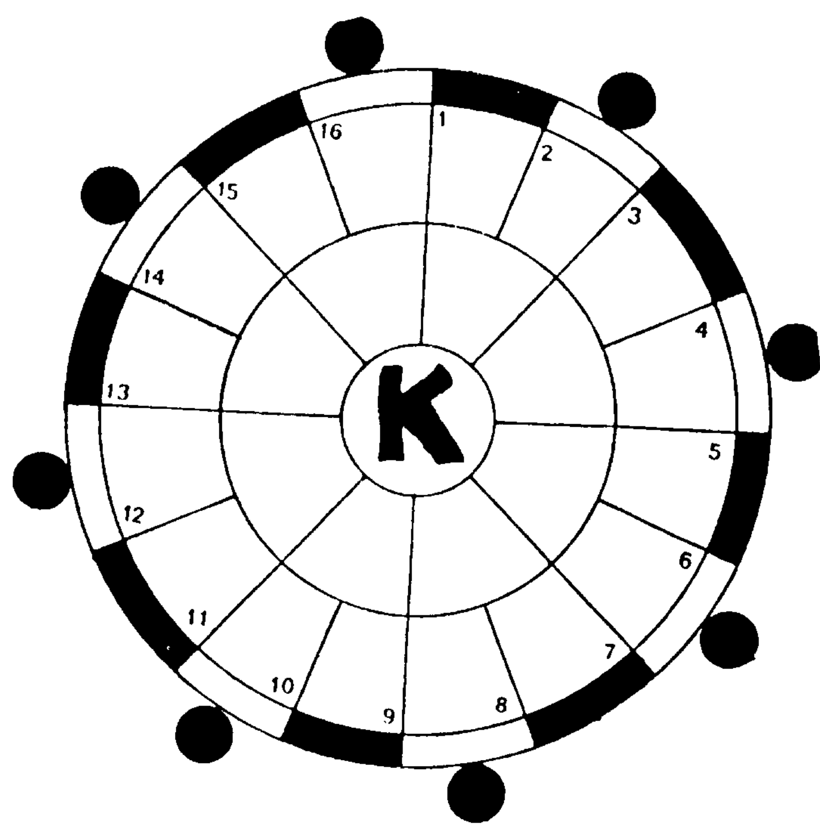
Verkoopster: Nee, bij de Supermarket.

* * *

Moeder tegen haar dochtertje: Mientje, als jij steeds maar zo stout bent, krijg je later vast ook stoute kinderen.

Mientje: Haha, nu heb je jezelf verraden!

* * *

Puzzelrad

IN DIT stuurrad moeten zestien woorden van drie letters worden ingevuld. De laatste letter is al voor je ingevuld. De eerste letter zet je in de vakjes met de cijfers. En de middelste letter komt in de tweede cirkel te staan.

1. Deel van een schip.
2. Zwarte kleverige stof.
3. Deel van een huis.
4. Deel van een schoen.
5. Klein baardje.
6. Niet dun.
7. Werkplaats waar schepen worden gerepareerd.
8. Kledingstuk.
9. Lichte klap.
10. Boom.
11. Pluk haar.
12. Werkt in een restaurant.
13. Tam.
14. Soort verf.
15. Mannetjesgeit.
16. Kous.

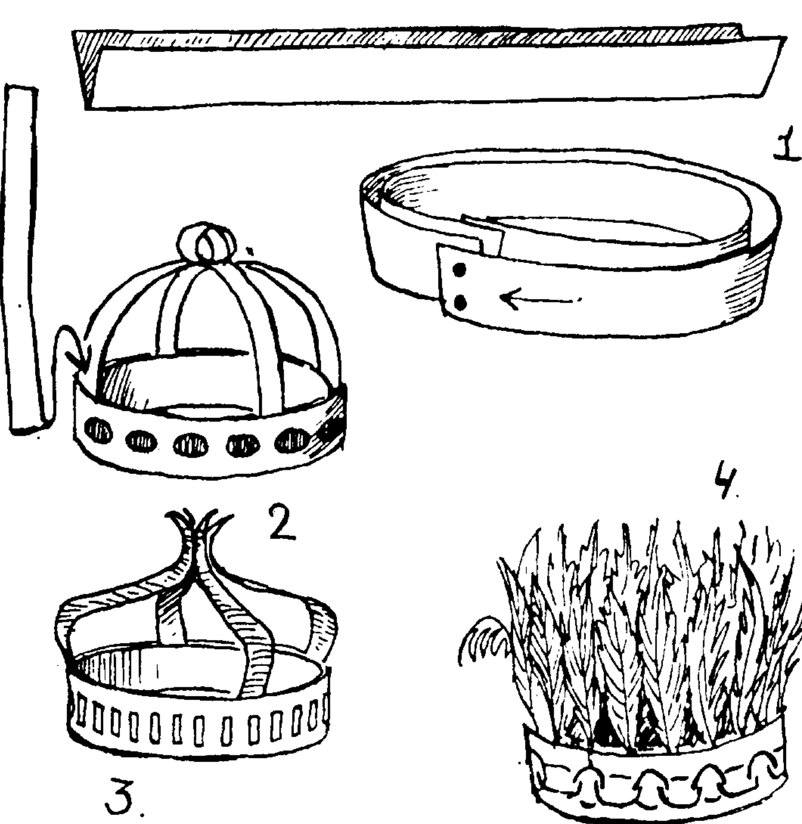
OPLOSSING puzzelrad: 1. Dek; 2. Pek; 3. Dak; 4. Hak; 5. Sik; 6. Dik; 7. Dok; 8. Rok; 9. Tik; 10. Eik; 11. Lok; 12. Kok; 13. Mak; 14. Lak; 15. Bok; 16. Sok.

KLEIN KLEINTJE

DE ARTIS in Amsterdam heeft er een poedoe-hertje bij gekregen. Op de foto is hij acht dagen oud. De poedoe is het kleinste hertje ter wereld, dat nog geen 40 cm hoog, wordt. Dit kleintje is 15 cm! De poedoe's leven in de regenwouden van Chili en Argentinië.

Feestmutsen

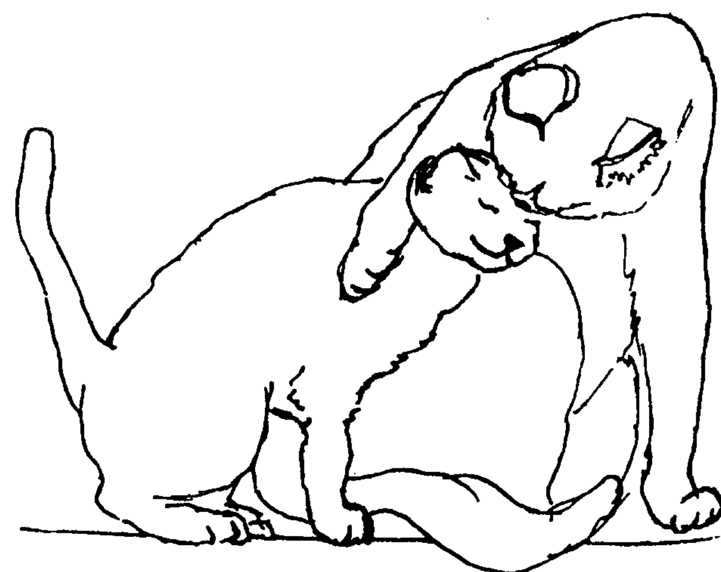

JIJ (of je zusje) bent al gauw jarig en je mag een feestje geven. Zou het dan niet leuk zijn om voor al je gasten een feestmuts te maken? Zo doen we dat: Knip een strook dun karton of tekenpapier uit van ongeveer 10 cm breed en ongeveer 60 cm lang. Vouw die dubbel en plak of niet de uiteinden aan elkaar (zie voorbeeld 1). Een paperclip is ook handig, dan kun je bij iedereen de band op de juiste maat om zijn hoofd vouwen.

Je hebt nu dus een band met een 'dubbele wand' en hierin plak je stroken papier volgens voorbeeld 2 of 3. Of als jullie kippen hebben: veren (4). Als je figuurtjes op de hoofdband wil tekenen, kun je dat het best doen vóór je de uiteinden aan elkaar vast maakt.

Het nieuwe vriendinnetje

= door Nel Basilio =

'MOENE, ga je mee dadels zoeken? Mama Poetsje wil een dadeltaart bakken'. Pinkie kwam zijn beste vriendje Moene Muis ophalen en keek verbaasd naar het kleine poesje, dat voor het muizenholletje zat. 'Nee, vandaag niet', piepte Moene Muis. 'Heb je mijn nieuwe vriendinnetje al gezien? We zijn zo leuk aan het spelen'. 'Miauw!' zei het poesje en rolde ondersteboven. Uitgelaten sprong Moene Muis er boven op en samen rolden ze door het zand. Het was zo'n grappig gezicht, dat Pinkie zijn buikje vast moest houden van het lachen. Ja, hij begreep wel, dat hij vandaag alleen dadels moest gaan zoeken.

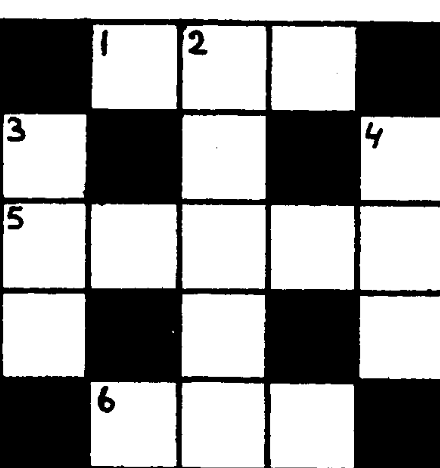

De volgende dag ging Pinkie samen met twee hagedisjes, een konijntje en drie muisjes langs Moene Muis. 'We gaan verstoppertje spelen', riep hij. 'Kom op, Moene'. Maar Moene schudde zijn kopje. 'Vandaag niet', zei hij, 'Ik ga met Poesje, mijn nieuwe vriendinnetje, op stap'. En zo ging het voortaan altijd. Soms waren Moene en Poesje aan het stoeien. En Pinkie mocht niet mee doen, omdat hij geen vier pootjes had. 'Hoe kun je nu stoeien met twee benen en twee armen', zei Moene. 'En met zijn tweeën is het trouwens veel leuker'. En vaak was Moene niet eens thuis. Dan was hij de mondi in met Poesje, of naar het maisveld met Poesje, of weet ik wat met Poesje.

Pinkie vond het al lang niet leuk meer. Hij miste zijn vriendje. En voor het eerst van zijn leven verveelde hij zich een beetje. 'Weet je wat', stelde Mama Poetsje voor, 'De zon schijnt vandaag niet zo hard en het is prachtig weer om grote schoonmaak te houden. Wil je me niet helpen, Pinkie? 'Alle meubels moeten naar buiten, zodat ik de vloer in alle hoekjes en gaatjes schoon kan schrobben. En buiten kan ik de stoelen en tafels beter schoon maken ook nog'.

Dat leek Pinkie best leuk. Samen met Poetsje sjouwde hij alle stoelen, tafels en kasten naar de achterkant van het kabouterhuisje. En terwijl Poetsje de vloer schrobde, begon hij vast de meubels in de boenwas te zetten. Een heel karwei, hoor. Hij was nog lang niet klaar, toen Poetsje uitgeschrobd was. 'Dat hindert niet', zei Poetsje. 'Ik help je ermee en we maken er een gezellige dag van'. Ze sneed een paar grote punten dadeltaart en maakte lamoenchilimonade. En zo konden ze al smikkelend en smullend de meubels glanzend wrijven. Pinkie had niet eens tijd meer om aan Moene Muis te denken.

Moene dacht aan zijn broertjes en zusjes. En zijn ooms en tantes en neefjes en nichtjes. En zijn muizeburen, met wie hij vaak naar het maïsveld ging om maïskorrels te zoeken. Stel je voor, dat Poesje en haar familie die allemaal op at!

'Hé!' zei Poetsje opeens blij. 'Ik ken deze rots, en die cactussen daar. Miauw, ik heb mijn moeder weer terug gevonden.

Moene Muis was intussen weer met zijn nieuwe vriendinnetje op stap. 'Jammer, dat ik mijn moeder en mijn zusje kwijt ben geraakt', babbelde Poesje. 'Anders had jij ze ook leren kennen'. 'Zijn ze net zo klein als jij?' vroeg Moene. 'Mijn zusjes wel, maar mijn moeder is heel groot. Wel zo groot als jullie holletje', schepte Poesje op. 'En ze kan jullie in één hap opeten'. 'Dat vind ik helemaal niet lief van haar', bibberde Moene. 'Waarom niet?' vroeg Poesje verbaasd. 'Alle poezen eten muizen. Dat hoort zo. Als ik groot ben, ga ik ook op muizenjacht'. 'En zou je mij dan ook op eten?' vroeg Moene Muis en liep steeds langzamer. 'Natuurlijk niet', zei Poesje. 'Jij bent mijn vriendje. Ik zou alleen maar andere muizen opeten'.

Daar onder die twee rotsen wonen we!' Opgewonden zette ze het op een lopen. En Moene Muis ook. Maar niet achter Poesje aan. Nee hoor, hij maakte rechtsomkeer en rende naar huis, zo hard hij maar kon. Voordat Moeder Poes hem op zou eten!

'En daar heb ik mijn beste vriendje voor in de steek gelaten', dacht hij, toen hij hijgend en wel bij zijn holletje aan kwam.

'Ik ga direkt naar hem toe. Als hij nu maar niet boos is'. Boos, het leek nog veel erger: het hele kabouterhuisje was leeg. 'Ze zijn vertrokken!' jammerde Moene Muis. 'Wie zijn vertrokken?' vroeg Kabouter Brr, die net terug van Opa Konijn kwam. 'Jullie', zuchtte Moene Muis. 'Dat komt ervan. Het is mijn eigen schuld... Hé, ben jij hier gebleven, kabouter Brr?'

'Natuurlijk', lachte het kaboutertje. 'Kom maar eens mee naar de achtertuin'. En daar zag Moene Muis, hoe Poetsje en Pinkie ijverig aan het werk waren. Van blijdschap sprong hij de hele Pinkie ondersteboven. 'Hé hé!' schaterde Pinkie, 'Ik ben Poesje niet!' 'Nee', zei Moene, 'Nee, gelukkig niet. Poesje was wel lief, maar jij bent toch mijn allerbeste vriendje'.

En vanaf die dag waren Pinkie het kabouterjongetje en Moene het muisje weer onafscheidelijk.

Puzzel van de week

■	1	2		■
3	■		■	4
5				
	■		■	
■	6			■

HORIZONTAAL: 1. Niet rijk; 5. In bad gaan; 6. Griezelig.

VERTIKAAL: 2. Gissen; 3. Hoofd van een klooster; 4. Een zekere.

OPLOSSING VORIGE KEER

HORIZONTAAL: 3. Sas; 5. Pel; 7. Amsterdam; 9. Ra; 10. Al; 11. Kribbig; 14. Reden; 16. Over; 17. Mode; 18. Leren; 20. Non.

VERTIKAAL: 1. Aas; 2. Bed; 3. Smak;, 4. Steigeren; 5. Problemen; 6. Laag; 7. Ar; 8. Ml.; 12. Drop; 13. Veel; 14. Rel; 15. Non; 19. Rok.

ZIE VOOR oplossing en de winnaar de Kinderkrant over twee weken. Stuur je oplossing naar de Amigoe (Scherpenheuvel z/n P.O.Box 577; Aruba - Kaya Betico Croes 110; Bonaire -de heer Linkels, P.O.Box 122) En zet op de envelop: KINDERPUZZEL.

Winares van deze week:

Scarlett Perry
Cas Coraweg 108
Curaçao

Zij ontvangt een waardebon van f.15,- van Augustinus Boekhandel.

Onze vriendjes

WE HEBBEN vier papegaaien, een haan en acht kippen. De papegaaien zitten in een hok en de kippen lopen los rond. Elke dag gaan de kippen bij de papegaaien op bezoek, want een van de papegaaien heeft dan wat lekkers voor ze. Hij neemt dan een korrel maïs in zijn snavel en gaat onder aan de kooi aan het gaas hangen. Net een beetje te hoog voor de kippen, maar dat hindert niet. Hup! Ze springen met een klein damesachtig sprongetje naar boven en pikken dan snel de korrel uit zijn snavel.

Soms springen ze voor niets. Dan hangt een van de andere papegaaien aan het gaas en die geeft de kippen niets. Voor de kippen lijken al die papegaaien op elkaar!

HERMA

Hongerend naar heiligheid:

Anorexia van heilige Catharina tot Britse modepop Twiggy....

TOEN CATHARINA van Siena in 1388 stierf, was ze in de veertig en broodmager. Lange tijd waren hosties haar enige maaltijd. Een boon in haar maag en ze moest braken.

Ze versnelde haar dood door een maand lang ook niet te drinken. Na haar overlijden werd ze de beschermheilige van Italië.

Een eeuw vóór haar hongerde Umiliana de'Cerchi zich dood, en de heiligheid in. Ze stierf toen ze 27 was; haar lichaam leek op een trommel gevuld met winden.

Ook Margaretha van Cortona, een bloedmooie vrouw en ongehuwde moeder, besloot op zoek te gaan naar geestelijke vervolmaking door harde ontberingen. Ze wilde haar lichaam verzwakt zien, 'aangetast en verteerd door wormen', zoals ze eens uitriep toen ze medicijnen weigerde. Uitgeteerd stierf ze op haar vijftigste.

De vastenpraktijk van Veronica Giulliani, vier eeuwen later, liep niet dodelijk af. Van haar achttiende tot haar drie-en-twintigste leefde ze in een klooster op water en brood- ander eten kwam er direct weer uit- en op vrijdagen kauwde ze op vijf sinaasappelpitten, ter herinnering aan de vijf wonden van Christus.

Regelmatig zagen de zusters Veronica de keuken insluipen om eten naar binnen te schrokken, zelfs vlak voor het ontvangen van de heiige communie of tijdens de lofzang, als ze dacht dat niemand haar zou zien. Maar volgens een zuster-ooggetuige waren deze gevallen het werk van de duivel, die hen wilde laten denken dat Veronica de boel belazerde.

Al deze heiligen leden aan anorexia, stelt de Amerikaanse geschiedenishoogleraar Rudolph Bell vast. Er waren geen uitzonderingen; volgens Bell moet ongeveer de helft van alle vrome vrouwen uit het Italiaanse Toscane en Umbrië tussen 1200 en 1800 aan anorexia hebben geleden.

KETTERS

'Sancta Anorexia' heet dan ook de zojuist verschenen Nederlandse vertaling van zijn opmerkelijke essay. Bell's conclusie is gebaseerd op 261 min of meer gedocumenteerde beschrijvingen van heilige, zalige, eerwaardige en vrome dienaressen van God.

Hij beperkte zich tot Midden-Italië. Daardoor vielen Jeanne d'Arc, Teresa van Avila en veel andere bekende vrouwen van wie hij eveneens vermoedt dat ze anorexia vertoonden, buiten de boot. Hetzelfde geldt voor de talloze anorexialijdsters die door de rooms-katholieke kerk als ketters bestempeld werden. Hun aantal overtrof dat van de erkende vromen verre, vooral sinds de contra-reformatie.

VERZETSDAAD

Letterlijk betekent anorexia gebrek aan eetlust. Bell spreekt voortdurend van een ziekte, hoewel het strikt genomen geen ziekte is.

Met de term heilige anorexia duidt hij alle historisch van belang zijnde voorbeelden aan van zelfuithongering door vrome vrouwen. De vrijwillige uithongering stond overigens niet op zichzelf; vaak geselden, pijnigden en kwelden ze zich nog op velerlei manieren. Als je een paar levensbeschrijvingen achter elkaar leest, word je er onpasselijk van.

De vrouwen- vaak van gegoede komaf- voerden een psychische strijd, gericht tegen het eigen lichaam, maar ook een sociale strijd, betoogt Bell. Hun bizarre eetgedrag is niet te begrijpen zonder te bedenken dat de vrouwen zich keerden tegen hun sociale omgeving. Door zich zo letterlijk mogelijk tot niets terug te brengen, werden ze tenminste iets.

Hun zoektocht naar zelfstandigheid was tevens gericht tegen het patriarchaat; de mannelijke geestelijkheid die zich nanens de Kerk tussen hen en God probeerde te schuiven. De heilige anorexia krijgt zo de betekenis van een verzetsdaad.

Uit vroomheid bleef eten en drinken staan

MODEZIEKTE

Waarin verschilt de heilige anorexia uit de dertiende tot zeventiende eeuw van de anorexia nervosa, die de laatste tientallen jaren wel is afgeschilderd als een modeziekte van jonge meisjes uit de betere kringen?

Volgens Bell gaat het slechts om een cultuurverschil:'In beide gevallen begint de anorexia wanneer het meisje zich op een hooggewaardeerd maatschappelijk doel: lichamelijke gezondheid, slankheid en zelfbeheersing in de twintigste eeuw, geestelijke gezondheid, vasten en zelfontkenning in het middeleeuwse christendom.'

Zo brengt de heilige Catharina van Siena en Twiggy- het als 'garnaal' betitelde mode-idool uit de jaren zestig- historisch weliswaar niet helemaal op één lijn, maar toch dicht in elkaars buurt.

Daar zet Emma Brunt in haar voorwoord vraagtekens bij. De motiven van vrouwen om zulk gedrag te kiezen en om erin te volharden, staan nu eenmaal los van de interpretaties die hun omgeving eraan geeft.

Voor zijn gewaagde vergelijking heeft Bell een reden. Hij wil de medici en therapeuten van nu enig historisch besef bijbrengen. Vaak beschouwen ze anorexia als een zenuwziekte, en proberen ze de slachtoffers te 'genezen' door hen van gedrag te laten veranderen. Maar anorexia is niet iets van de laatste tijd, en ze treft vrouwen die zich niet willen neerleggen bij wat de maatschappij van hen verwacht, betoogt hij.

ONSCHULDFANTASIE

Terwijl Bell zich richt op de veelal zelfvernietigende manier van leven van vrome vrouwen, besteedt de Nijmeegse theologe dr.Grietje Dresen aandacht aan hun manier van denken. Vaak blijken ze zich namelijk in hun fantasie en in hun geschriften te vereenzelvigen met een Held, die door zijn eigen lijden anderen verlossing brengt Door hun boetedoening willen ze ook anderen stichten.

Deze denktrant vind je niet alleen bij Catharina van Siena, maar ook bij uiteenlopende vrouwen als Teresia van Lisieux, Simone Weil, Henriette Roland Holst, Alijt Bake en Gertrud Bäumer. De twee laatstgenoemde vrouwen neemt Dresen onder de loep in haar proefschrift, waarop ze onlangs promoveerde.

Twiggy het Britse model in 1967.

Alijt Bake (1415-1455) is een Nederlandse mystica uit de Moderne Devotie, Gertrud Bäumer (1873-1954) een woordvoerster uit de toenmalige vrouwenbeweging, die als voorvechtster van een nationaal-sociaal feminisme nog dubbelzinnig stond tegenover het nazisme.

Hun manier van denken draait om het geloof in een aards paradijs, schuldgevoelens en heilsvoorstellingen. Dr.Dresen vat ze samen onder de noemer onschuldfantasie; een begrip dat verwant is aan Freuds moreel masochisme.

Vooral de sterke morele inslag van vrouwen- die je ook in het hedendaagse feminisme nog aantreft- houdt Dresen bezig. Een belangrijk onderdeel ervan lijkt haar de offerzin: de bereidheid, 'ja het verlangen van vrouwen om de last van de wereld op de schouders te nemen en een eigen geluk ondergeschikt te maken aan het beoogde geluk der mensheid. Soms lijkt het eigen geluk juist te bestaan in het op zich nemen van de zonden van de wereld. Het Atlascomplex noemt zij dit, naar de Griekse hemelbestormer die als straf van de Goden het hemelgewelf op zijn schouders moest torsen.

Catharina van Siena ontvangt de stigmata. Miniatuur uit een veertiende eeuws manuscript.

OP DE DIVAN

In de psychoanalyse ziet Dresen een manier om het type gevoelshuishouding te doorgronden dat aan de basis ligt van het Atlascomplex. Zij doet dat door de stichtelijke teksten van Alijt Blake en Gertrud Bäumer 'op de divan te leggen'.

Dresen wil niet de indruk wekken dat onschuldfantasieën alleen bij vrouwen voorkomen. Wel zijn vrouwen er misschien vatbaarder voor dan mannen, veronderstelt zij. De redenen zijn psychisch van aard, maar zouden, geconfronteerd met een weinig paradijselijke werkelijkheid, ertoe neigen zich terug te trekken in innerlijke beelden waarin de oorspronkelijke verhouding tot hun moeder bewaard blijft.

Voor christelijke vrouwen is zelfopoffering eeuwenlang tot welhaast hoogste deugd verheven. Dat hoeft geen kwestie van onderdrukking te zijn. Soms sloot de verheerlijking van de offerzin aan bij verlangens en conflicten van vrouwen. Dresens studie kan die verlangens en conflicten wat verhelderen.

'Sancta Anorexia. Vrouwelijke wegen naar heiligheid', auteur Rudolph M.Bell. Uitg. Wereldbibliotheek Amsterdam.

'Onschuldfantasieën, Offerzin en heilsverlangen in feminisme en mystiek. Auteur Grietje Dresen, SUN Nijmegen.

Vrouwen met heilige anorexia begonnen vaak te vasten als antwoord op de gruwelen die vraatzuchtigen in de hel te wachten stonden. Detail van het Laatste Oordeel door Giovanni Beato Angelico uit de vijftiende eeuw.

Vooral de jeugd teistert zijn oren

Moderne industrie maakt een oorverdovend lawaai

DE MODERNE industrie maakt ontzettend veel herrie. Dat die herrie schadelijk is, weet men al heel lang. Zo berekende het TNO in Nederland reeds in 1975 dat een op de twee werknemers in de industrie min of meer lawaaidoof wordt vanwege een overmaat aan geluid. Maar buiten de bedrijven is het- zo bleek vorige maand uit een rapport van de Gezondheidsraad- niet heel veel beter.

Vooral de jeugd teistert in toenemende mate zijn oren met 'Pop, rock, walk en brom'. Ieder jaar komen er in een Nederland een dikke 21 duizend jongeren bij die door discobezoek, popconcert, walkman, het lawaai van bromfietsen of het spelen in een band schade aan hun gehoor oplopen.

HARDHORENDHEID

Hoe schadelijk is lawaai? Heel schadelijk, want er is doof en doof, en lawaaidoof is een heel verraderlijk soort doofheid. Dat laat zich wellicht het beste uitleggen aan de anatomie van het oor, een van de elegantste bouwsels van het menselijk lichaam.

Reis je met het geluid mee de ooringang binnen, dan bots je na een centimeter of twee tegen het trommelvlies aan. Het trommelvlies neemt de geluidstrillingen over en geleidt die versterkt door via een drietal middenoorbeentjes - hamer, aambeeld en stijgbeugel- maar het slakkenhuis in het binnenoor. Dat is een meetrillende opgerolde snaar met gevoelige 'microfoontjes'.

Elk microfoontje kan geluid van een bepaalde toonhoogte opvangen en verzendt dat over de gehoorzenuw naar de hersenen. Pas als de hersenen de zenuwprikkels omzetten in geluid, pas dan horen we echt. Nu maakt het voor het soort dovigheid erg uit waar precies de kink in de kabel zit. Mankementen tot aan het slakkehuis- een prop in het oor, een gat in het trommelvlies- veroorzaken meestal hardhorendheid: je bent wel dovig maar als iemand maar hard genoeg tegen je schreeuwt kun je nog wel verstaan. Bovendien is dit soort doofheid meestal nog wel te verhelpen.

Maar dat ligt anders met de doofheid door een mankement aan het binnenoor. Zijn al te veel microfoontjes kapot, dan kan iemand tegen je schreeuwen zo hard hij wil, maar verstaan doe je niets. Ook een gehoorapparaat verhelpt daar vaak niet veel aan. Het is alsof je naar een radio luistert die net naast de zender staat afgestemd.

Dit soort doofheid is onherstelbaar, blijvend, een bezit voor het leven, en dat is precies het soort doofheid wat op kan treden als je oren te lang, jarenlang zijn geteisterd door een overmaat aan lawaai. Dat dit zo is, is niet zo verwonderlijk.

Onze oren zijn ontworpen in het decibelloze tijdperk toen de wereld nog suisde van stilte. Al wat je toen hoorde was het ritselen van bladeren (15 decibel), de menselijke stem (55dB), de schreeuw van een beest (80dB) en af en toe een donderslag bij heldere hemel (110dB). Maar de Ontwerper heeft geen rekening gehouden met het lawaai van het industriële tijdperk.

INDUSTRIE

Moderne herrie kan de oren beschadigen. Soms, zoals bij het afsteken van knallend vuurwerk, merk je dat onmiddellijk door oorsuizen, een druk of pijn in het oor of door meestal voorbijgaande dovigheid, maar vaker nog gaat het geniepiger. Door voortdurend lawaai kan het gehoor zonder dat je het merkt langzaam afnemen, en 'als je het dan merkt is het al te laat'. Precies dat gevaar bedreigt de werknemers in de industrie.

Disco's, walkmans en andere lawaaimakers

Nog steeds werkt de helft van alle werknemers in de industrie in een omgeving die lawaaieriger is dan goed is voor hun gehoor. De overheid weet dat, vandaar dat in 1987 de Arbeidsomstandigheden-wet (ARBO wet) fiks is veranderd. Sindsdien moeten bedrijven aan hun werknemers 'gehoorbeschermingsmiddelen' ter beschikking stellen als het bedrijf gemiddeld meer lawaai maakt dan 80 decibel.

OORKAPPEN

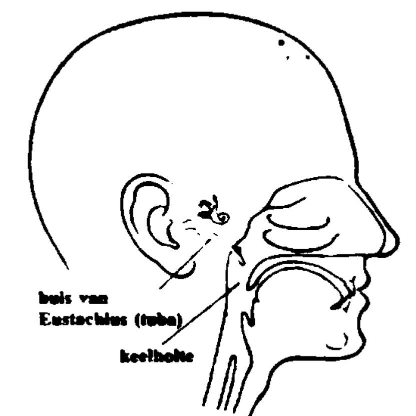
Bij meer dan 85 decibel moet- als dat redelijkerwijze kan- het lawaai van de geluidsbron worden gedempt. Bij meer dan 90 decibel zijn de werknemers verplicht om oordoppen in te doen, een geluidswerende helm te dragen of een op een koptelefoon gelijkende geluidsdemper.

Prachtig allemaal, maar gebeurt dat ook in de praktijk.

De Arbeidsinspectie in Nederland heeft stringente richtlijnen die ook geregeld worden gecontroleerd. Het doel is dat iedereen 40 jaar zo moeten kunnen werken zonder kans op doofheid, maar de eerste 20 jaar zal het helaas nog niet zover komen.

Vandaar ook dat de vakbondsfederatie FNV in Nederland dit jaar begint met een groots opgezette campagne onder werknemers in de bouw, metaalsector, havens en spoorwegen. Er zullen cursussen worden opgezet en de werknemers zullen in staat worden gesteld om op hun werkplek het geluidsniveau te meten en de opgelopen gehoorschade zelf vast te stellen.

Maar wat moet het met de jeugd, die zichzelf dagelijks aan oorverdovend lawaai blootstelt afkomstig uit walkmans en stereoradio's. Een beetje discotheek levert al 88 tot 104 decibel. Een walkman moeiteloos 85 of

meer decibel. Een popconcert, of spelen in een popgroep, 100 tot 110 decibel.

Alleen al door deze geluidsbronnen komen er elk jaar 16.500 jongeren bij met een verminderd hoorvermogen, 5.600 die enigermate slechthorend zijn en 400 echt slechthorenden. Het verraderlijke is dat ze vaak nauwelijks merkbaar interen op hun jeugdige gehoorreserve.

Pas later, als zo omstreeks het vijftigste levensjaar het gehoor merkbaar begint te minderen, zal pas blijken dat het gehoor met iets teveel beschadigd is. Dat maakt voorlichting aan jongeren zo moeilijk, want als je 18 bent wordt je nooit oud, laat staan 50....

Hoofd Dienst LVV Murray Joubert:

"Massa's mensen vinden landbouw maar gekheid"

= Door Mooniek Seebregts en Peter Stuivenberg =

CURACAO en Bonaire hebben meer bewoners die zich bezig houden met landbouw en veeteelt dan de andere Nederlands Antilliaanse eilanden. Nu hebben beide eilanden als voordeel dat er veel mensen wonen; de geschatte bevolking op Curacao is 160.000 personen. Op Curacao zijn grote pluimveebedrijven en een aantal veehouders met koeien, schapen, paarden, geiten en varkens.De meeste veehouders zien hun vee meer als hobby. Net als de 60 - 100 boeren op het eiland, die samen 15 hectare land bebouwen.Curacao is 444 km2 groot, dat is de helft van de totale oppervlakte van alle eilanden bij elkaar. Er valt jaarlijks een neerslag van ongeveer 550 mm. Hoe vreemd het ook is, meestal regent het meer op Curacao dan op Bonaire en Aruba. Maar de verdamping is erg hoog en dat is te zien aan de dorre vegetatie.

De Curacaoënaars hebben sinds het begin van de 20e eeuw een waterdestillatiebedrijf, dat zeewater omzet in drinkwater. Omdat het water uit de kraan te duur is voor het land, slaat iedereen met een beetje land een put. Jammer genoeg heeft ook dit eiland te maken met verzilting. Als de regen door de zoute aarde stroomt en het grondwater in de put terecht komt, wordt soms een gram zout per liter in het putwater gemeten. Tot op heden wordt er weinig aan dit probleem gedaan. Wanneer de grond te zout is, of als er planten verschijnen die slechts daar groeien waar verzilting optreedt, gebruiken de bewoners dat stuk land niet meer

Een varkensfokkerij van de Dienst Landbouw, Veeteelt en Visserij (LVV). De Dienst verkoopt de dieren aan (beginnende) boeren.

SLAVEN

Op Curacao geniet de dienst Landbouw, Veeteelt en Visserij (LVV) een lange historie van bijna tertig jaar. Hoofd van de LVV is de 52-jarige Murray Joubert. Joubert heeft vooral de afdeling veeteelt onder zijn hoede genomen maar wordt ook al dertig jaar geconfronteerd met moeizame ontwikkelingen in de landbouw. 'Massa's mensen vinden landbouw gekheid', vertelt hij, 'Een boer die niet commercieel denkt, verdient praktisch niets. En daarbij zijn ze bang voor een verleden dat niet meer bestaat: het werken met de grond doet ze te veel terugdenken aan het slaven)verleden'. Als iemand op het eiland een landbouwbedrijf wil opstarten, kan hij voor advies terecht bij de LVV. Omdat deze dienst al tientallen jaren bestaat, is er veel kennis aanwezig.

Joubert: 'Wij weten bijvoorbeeld van elk stuk grond hoeveel water er zit. Toch komen er iedere keer nog mensen die ergens landbouw plannen, waar geen water is. Ik hoor soms indrukwekkende ideeën aan en lees de mooiste plannen in keurig getypte rapporten. En wanneer ik vertel dat op dat stuk grond weinig of geen water is, wordt er toch een bedrijf gestart, dat vervolgens in de soep loopt. En als dat een paar keer gebeurd, vertelt iedereen op Curacao dat het eiland niet geschikt is voor landbouw'.

Joubert vindt het ook jammer, dat te weinig Curacaoënaars bij de LVV om advies aankloppen:'Soms spreken ze in het weekend met een bewaker van de LVV die ook niet alles weet en daar borduren ze op voort'.

De medewerkers van de LVV zijn zich ervan bewust dat het moeilijk is om een winstgevend boerenbedrijf op te zetten.Chris Winkel, verantwoordelijk voor de landinrichting sectie van de LVV, zegt hierover:'Stel dat iemand in de regentijd een goed stuk grond beplant met sorghum, dat 800 kilogram gemalen zaad oplevert. Dat lijkt dan veel, maar in geld uitgedrukt stelt het niets voor. Het sorghum-zaad brengt misschien 2 gulden per kilo op. Van 1600 gulden per jaar kan niemand leven'.

HAITIANEN

Op Curacao wordt tien tot vijftien hectare grond benut door misschien 60 - 100 landbouwers. Dit getal varieert, omdat veel van hen, voornamelijk Portugezen, geregeld naar het land van afkomst reizen. En dan gebeurt er -gedurende hun afwezigheid -enkele maanden niets met de grond.Zestig van de duizend boeren werken full)time dag in dag uit op hun bedrijf. En deze zestig boeren geven werk aan negentig man veelal afkomstig uit Haiti of Santo Domingo. Zij verzorgen de groenten en het fruit. Naast kost en inwoning bij hun baas, verdienen ze een klein salaris. Voorlichters van de LVV bezoeken regelmatig de 'full-time' bedrijven en proberen deze met raad bij te staan.Behalve bij de voorlichters kunnen de boeren te rade gaan bij Soltuna. Soltuna is de proeftuin waar geëxperimenteerd wordt met allerlei lokale groenten. Het doel is om met 'eigen' middelen, de beste oogst te bereiken. Zo onderzoeken de medewerkers van Soltuna hoeveel water en mest verschillende typen tomaten nodig hebben. Ook bekijken zij of de planten dicht op elkaar moeten groeien of ver van elkaar af, zodat de plant genoeg voedsel kan opnemen.

Venezuela is de grootse concurrent voor degenen die op Curacao groenten en dergelijke willen verbouwen. Er bestaan import-beperkende maatregelen voor ondermeer paprika's en komkommers, maar de vraag is voor hoe lang. De huidige regering wil deze regeling opheffen. 'De landbouwsector levert niet genoeg arbeidsplaatsen op', meent het departement voor Economische Zaken en ondermijnt met deze opmerking het bestaansrecht van de boeren. Blijkbaar stimuleert de regering, zo zegt een boer, liever de toeristensector die meer opbrengt.

Echt rooskleurig ziet de landbouw en veeteelt op Curacao er niet uit. Niet ieder terrein is geschikt gezien het tekort aan water, er zijn onvoldoende mensen die willen werken op het land, de Curacaose landarbeider kost) in verhouding tot de Haitiaanse en Dominicaanse arbeiders -veel geld en er is veel import. Door al deze oorzaken blijven de 'fantastische oogsten' uit. Erger, de situatie is blijvend aan het verslechteren. Omdat de Haitiaanse en Santo)Dominicaanse landarbeiders niet veel geld verdienen, is het verloop onder hen groot en de aandacht voor het land gering. De werkloze Curacaoënaar heeft geen enkele zin op het land te gaan werken; hij of zij wordt toch wel onderhouden door de familie.Degenen met kennis, Curacaoënaars die bijvoorbeeld studeren aan een Landbouw Hogeschool in Nederland, merken dat ze met hun studie in andere landen meer geld kunnen verdienen. En de categorie afgestudeerden die wel terug komt, heeft, zo direct na de studie, niet genoeg geld om een bedrijf te starten. En hiermee is de cirkel rond: omdat er geen baan op Curacao voor handen is keert een afgestudeerde liever niet meer terug keren naar zijn eiland.

Het hoofd van Soltuna, de Nederlandse Elly Joubert, zegt: 'Wel of geen landbouw op Curacao komt eigenlijk neer op de vraag hoe lang Curacao het zich veroorloven kan om voor de voedselvoorziening afhankelijk te zijn van andere landen. Maar als ik daarover nadenk, realiseer ik mij dat het nog minstens tien jaar duurt voordat de landbouwsector goed is opgebouwd. En dat is een lange tijd'.

In augustus gaat er een omvangrijk projekt voor landbouwers van start bij Groot Piscadera. Op een stuk land van 23 ha kunnen 'professionele' boeren aan het werk om groenten te verbouwen. Iedere boer krijgt om te beginnen een hectare grond. Over het algemeen zal men er fruit en groenten kweken (landbouw met regenafhankelijke gewassen). Voor de irrigatie wordt gezuiverd rioolwater gebruikt uit Klein Hofje.Het projekt is groots opgezet, want als het lukt, kan Curacao voor een groot deel in zijn landbouwprodukten zelfvoorzienend worden.Omdat de initiator Chris Winkel van de LVV graag wil dat het Groot Piscadera-projekt een succes wordt, moeten de landbouwers aan verschillende eisen voldoen. Ze moeten over vakkennis beschikken en weten hoe een boerenbedrijf 'gemanaged' moet worden.Verder moeten ze de regels navolgen die worden gesteld aan het opbinden van groenten en dergelijke. Daarbij moeten ze hun eigen bedrijf opzetten, met een infrastructuur die er het beste bij past.

MEST

Fransisco Jacinto is met zijn 79 jaar een succesvol landbouwer. Hij gaat niet meer opnieuw beginnen op Groot Piscadera, maar boert lustig verder op zijn eigen hectare land. Deze Portugees is al tientallen jaren op Curacao. In het begin werkte hij als landarbeider bij een boer, later is hij voor zichzelf begonnen. Hij verbouwt het hele jaar door met behulp van 'drip-irrigatie' en heeft goede oogsten papaya, peper, paprika enzovoort. Jacinto houdt van zijn werk en de verkoop van zijn produkten levert hem een financieel extraatje op naast zijn pensioen.Jacinto komt uit een land waar graag wordt geboerd. Hij heeft zijn kennis beetje bij beetje opgepikt in Portugal en op Curacao.

De laatste jaren komt de voorlichter van de LVV geregeld langs. 'Daardoor ben ik gaan diversiviseren, meer soorten groenten gaan verbouwen. Dat is ook gunstiger voor de verkoop. Waneer iedereen pepers heeft, raak ik mijn pepers aan de straatstenen niet kwijt'. Soms gaat Jacinto zelf naar de supermarkten om zijn spullen te slijten. Vaak nemen de winkels de verse groenten af.

Op Curacao is het moeilijk om nu een veeteeltbedrijf op te zetten. Er zijn nauwelijks weidegronden: de terreinen zijn afgegraasd en de oprukkende bebouwing sluit veebedrijven in. Zelfs het terrein van de LVV, dat eerst vrijwel alleen in het landschap stond, is langzamerhand door bebouwing ingesloten. Nu heeft de Dienst problemen met de buren. Deze zeggen dat het er naar mest stinkt. Toch is er nog ruimte om een veebedrijf op te zetten. Wie commercieel met vee wil bezig zijn kan volgens Murray Joubert het beste een varkensmesterij opzetten. Sinds vier jaar worden varkens voor commerciële doeleinden gefokt. Momenteel zijn er twee fokkerijen en vier mesterijen met ondermeer landras Yorkshire en Duroc varkens en kruisingen daarvan. De twee fokkerijen hebben elk rond de honderd fokzeugen. De mesterijen leveren elk gemiddeld honderd varkens per maand aan de slachterij. Het idee is dat de varkensmesterijen na tien jaar vijftien procent van de invoer (jaarlijks 1,2 miljoen kilo varkensvlees) overnemen. Dat zou een besparing opleveren van drie miljoen gulden.In het algemeen houden de bewoners van Curacao de varkens niet uit commercieel oogpunt. Joubert: 'Ze vinden het is leuk om te zien hoe de zeug kleintjes krijgt. Ik vind het jammer dat te weinig mensen hun kennis over de beesten vermeerderen. Ze houden een varken of een koe, maar pakken niet een boek om te begrijpen hoe zo'n dier leeft. Of wat je moet doen om een beest zo optimaal mogelijk te verzorgen. Een ander probleem, maar dit gaat meer op voor een commercieel bedrijf, is dat kennis gecombineerd moet worden met hard werk. En dat leren te weinig mensen'.

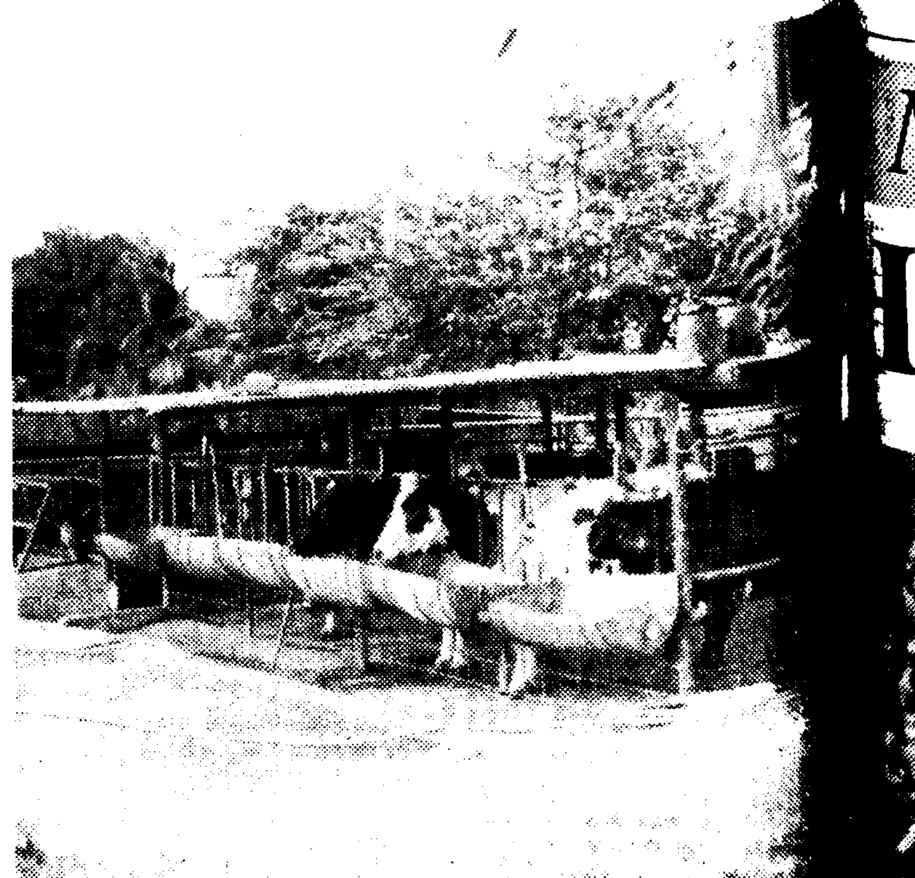
Met varkens kan je nog uit de voeten

GEITEN

Dat Curacaoënaars van geiten houden mag blijken uit het feit dat op iedere honderd inwoners er veertig geiten hebben. Op het eiland lopen ongeveer 55.000 geiten rond. De bewoners van Curacao eten zo'n 600.000 kilo geitenvlees per jaar.Joubert: 'Wij importeren per jaar 200.000 kilogram aan geitevlees. Maar je kunt zoveel geitenvlees aanvoeren als je wilt. Het gaat allemaal op. Ook de LVV heeft te weinig geiten om aan de bewoners te verkopen'.

De 'ras'geiten, worden bij de LVV verkocht voor 7,50 gulden per kilo. In drie maanden wegen de daar gekochte Nubians hetzelfde als een volwassen 'lokale' geit: twintig kilo. In principe pleegt de LVV Curacao geen Kunstmatige Inseminatie. De Dienst gaat ervan uit, dat door kruising met goede rasgeiten er ook gunstige eigenschappen in het 'lokale' dier zijn te ontwikkelen. Wie bijvoorbeeld een Anglo)Nubian bok kruist met een 'lokale' geit, krijgt een groter, vleziger en meer melk producerend beest.De LVV mest geen runderen. Joubert: 'Geiten houden loont meer dan runderen vetmesten. Voor dezelfde hoeveelheid voer krijg je meer vlees terug'.Naast geiten wordt er minstens 130.000 kilo aan schapen gegeten. Het merendeel hiervan wordt geïmporteerd. De schapen die 'onder de boom worden geslacht' zijn in deze getallen niet meegerekend. Op Curacao lopen ongeveer 12.000 schapen rond. Curacaoënaars zijn al jaren gewend aan Blackbelley schapen, die in 1975 naar Curacao zijn gehaald.Een van de personen die zich nu vijftien jaar intensief met het fokken van schapen bezig houdt is, A. Debrot. Op zijn terrein heeft hij regen-afhankelijk en droogte-resistent gras buffelgras geplant. Zijn weidegrond ziet er bij de minste regenbui goed uit. Debrot heeft de laatste jaren Blackbelly schapen gehad. Hij is met dit ras dik tevreden. Een paar maanden terug is hij begonnen met Blackhead schapen. Hij merkt nu dat Blackbellys groter zijn en de Blackbellys meer jongeren werpen dan de Black Heads. 'Daarentegen hebben Blackbellys meer problemen bij het werpen. De placenta blijft af en toe vastzitten'. Debrot kent al zijn schapen: 'Ik moet zeggen dat ik ze voor de hobby heb. Elke dag haal ik ze uit de wei en breng ze naar de koraal, maar daar gaan ze niet in voordat ze zijn geteld. En dan loo[p] wei nog eens door [...] kijken of er niet een [...] is achtergebleven. S[...] voor dat een pasgebor[...] achterblijft en de wild[...] den vinden het en vre[...] op. Dan komen de hond[...] volgende dag terug o[...] rest van de groep op te[...] Nee, daar kijk ik wel [...] uit'.Debrot doet zijn d[...] altijd in de nachtkoraal[...] hij veertien jaar geleden [...] wde. Het is een stevig [...] met een betonnen vloer[...] hoef niet aan schapen [...] beginnen als ik geen n[...] hok hebt. Mijn dieren z[...] nachts nooit doodgeb[...] door de verwilderde hon[...]

Joubert: 'Het loont om [...] Curacao op een renda[...] manier schapen te fok[...] maar het vereist een [...] grond van veertig tot vij[...] hectare voor 400 tot [...] dieren. Zo kan de b[...] bepaalde stukken grond [...] en toe braak laten liggen [...] 'uit te rusten'. Murray J[...] bert, als hoofd van de af[...] ling veeteelt op de LVV [...] denkt dat de veeteelt op Cu[...] cao altijd een belangrijke [...] plaats zal innemen en nooit [...] zal verdwijnen. De hoeveel[...] heid runderen, geiten en sch[...] pen is al tientallen jaren [...] hetzelfde. En dat is bela[...] rijk, omdat het moeilijk is [...] toeristenindustrie van [...] grond te krijgen.'Wij [...] namelijk niet gewend om [...] vice te verlenen', zegt J[...] bert, 'En dat is van het gr[...] ste belang in deze sector'. [...] moeilijk het soms ook [...] Joubert gaat in ieder ge[...] door met zijn werk in [...] veeteelt. 'Het kan mij niet schelen wat anderen ervan vinden. Zolang ik mij kan inzetten, doe ik dat'.

Het is mogelijk om op Curacao op een winstgevende manier een veeteelt bedr[ijf op] te zetten.

ING.MURRAY JOUBERT
....commercieel denken....

Mannen spreken reserves veel sneller aan

...et koppige lijf van de hardloper

LOPEN, DAT is toch de ...ns? Wat is de mens meer ...gebakken dan voortbewe... op twee benen? ...isch dus dat het lichaam ...h tegen verandering ver... en uiterst efficiënt rea...ert op inspanning. Dat is ...' resultaat van een eeu...lange evolutie.
...Gerwin Meijer, in een ...k van het bewegingslabo...torium van het universi...re Biomedisch Centrum Maastricht, ziet er zelf uit ...of hij constant beweegt en ...stens de helft van zijn ...je tijd aan het joggen of ...nen besteedt. Lang, ...ger, smal van bouw met ...n hoekig gezicht.
...e, echt niet, ik loop niet, ... zit van nature zo in ...ar; heel weinig vet.'
...n een figuur als Gerwin Meijer te krijgen tobben dage...n en wekelijks horden men...n zich af langs wegen en ...den, met de stopwatch aan ... pols en trainingsschema's ... het achterhoofd.
...e jog-manie is voor Meijer ... reden geweest om het ...dje van de kous te weten ...komen in de vorm van een ...motie-onderzoek. Is het ...rkelijk zo, dat je van dië... uiteindelijk alleen maar ...ker wordt, en dat alleen ...weging helpt bij het afval...n? Wetenschappelijk ver...ld: wat is het effect van ...chamelijke activiteit op de ...fwisseling van de mens? ...g maar: op de vertering ...n voedsel met behulp van ...urstof en het gebruik van ...edingsstoffen voor onder...ud en opbouw van het ...chaam?

TOELOOP

...et die vragen bleek een ...ote groep Limburgers te ...rstelen. Binnen een week ...lden zich driehonderd proef...rsonen gemeld. Toen ...oest de deur op de knip, ...ders was zelfs de grootste ...versitaire ruimte in Maas...richt niet groot genoeg ...weest om de toeloop te ...rgen.
...p het eerste gezicht lijkt ...t onderzoek van Meijer de ...le serieuze joggers een ...ap na te geven. Het ...chaamsgewicht van 32 man...en en vrouwen, de proefko...nen van het onderzoek, ...randerde nauwelijks in de ...erste twintig weken van het ...ainingsprogramma. Ze vie...n niet af.
...t gaf al aanleiding tot ...sverstanden. Want Meijer ...s koud gepromoveerd of ...n kranteberich meldde, ...t joggen volslagen overbo...g is en nauwelijks gezond...heidszoden aan de dijk zet.
Meijer reageert een beetje ...os: 'Hardlopen is wel dege...lijk ontzettend belangrijk voor de gezondheidstoestand van de mensen. Ze worden er veel fitter van, kunnen geestelijk en lichamelijk veel meer dingen aan. En het allerbelangrijkste is dat mijn onderzoek voor het eerst systematisch is aangetoond dat de hoeveelheid vet in het lichaam drastisch afneemt en wat wij de vetvrije massa noemen toeneemt. Daarmee bedoelen wij de spieren, botten en de organen. Dat is ook de verklaring voor het gelijkblijven van het lichaamsgewicht. Maar dat is ook tegelijkertijd een groot probleem voor de gezondheidswetenschapper. Want hoe maak je iemand duidelijk, dat hij of zij toch baat heeft bij hardlopen, als de weegschaal steeds bij hetzelfde cijfertje blijft staan?
Er worden in de Verenigde Staten congressen gehouden over de vraag hoe we de boodschap moeten overbrengen, hoe we de mensen kunnen duidelijk maken dat verantwoord bewegen wel degelijk goede lichamelijke effecten sorteert.'

AANPASSING

Hij is het onderzoek ook begonnen omdat steeds meer duidelijk wordt dat het streng dieet houden een doodlopende weg is. Het lichaam verzet zich met hand en tand tegen een dieet. Er heeft een aanpassing plaats aan de schaarste, doordat de zogeheten rust-stofwisseling chronisch omlaag gaat. Het lichaam gaat in rusttoestand gewoon veel minder energie verbruiken, zodat er snel een einde komt aan de afvalcijfers.

En wat gebeurt er als mensen na het dieet weer gewoon gaan eten? De lage ruststofwisseling blijft nog een hele tijd in stand, met als gevolg dat de kilo's er weer aan vliegen. 'Ik heb mensen gezien die begonnen te diëten bij 110 kilo en uiteindelijk uitkwamen bij 140 kilo na zoveel maanden tobben.'
Een hele reeks metingen liet Meijer los op 32 proefpersonen: zestien mannen en zestien vrouwen. Tegelijkertijd werden de proefpersonen praktisch vanuit de stilstand van hun kantoor- of keukenstoel getraind voor een halve marathon: 21 kilometer en nog wat, af te leggen binnen veertig weken. Voor de bepaling van de vetmassa binnen het lichaam gebruikte Meijer een geavanceerde badkuip, waarin elke proefpersoon met behulp van een brancard onder water gewogen werd. Met behulp van de befaamde wet van Archimedes over gewichtsvermindering bij verplaatsing van water is precies te berekenen hoeveel kilo vetweefsel een lichaam bevat.
Meijer: 'Mannen bestaan gemiddeld voor ongeveer vijftien procent uit vetweefsel. Bij mijn onderzoeksgroep lag het vetpercentage gemiddeld op 20, 22 procent, omdat ik vooral echte stilzitters genomen heb, met een leeftijd tussen de twintig en de vijftig, en een gewicht tussen de 65 en tachtig kilo.'
Bij die mannen is de hoeveelheid vet na de trainingen afgenomen, soms onder vijftien procent. Voor de vrouwen (leeftijd 20 tot 50, gewicht van 55 tot 80 kilo) zijn deze cijfers anders. Met 31 procent lag het vetpercentage ook ruim boven het gemiddelde van 25 procent. Na de looptrainingen van november 1988 tot september 1989 was de hoeveelheid vet teruggelopen tot ongeveer 25 procent.
Daarmee is een belangrijk verschil tussen mannen en vrouwen vastgesteld: vrouwen blijken behoudender met hun energievoorraad om te springen dan mannen. Mannen blijken ook veel sneller in staat bij het toenemen van de loopoefening hun reserves aan te spreken. Hun energieverbruik steeg de eerste weken met sprongen, terwijl dat bij de vrouwen veel geleidelijker ging.

EVOLUTIE

Je zou daar een evolutionaire verklaring voor kunnen geven: mannen moeten onmiddellijk paraat kunnen zijn om de groep fel te verdedigen. Ze zijn meer op snelle actie gericht, terwijl vrouwen over een veel langere termijn verantwoordelijk zijn voor de (borst)voeding van het kroost.

Om vast te stellen dat deze lichamelijke effecten alleen toe te schrijven zijn aan de toegenomen lichamelijke inspanning bij de looptraining, moest Meijer extra informatie verzamelen over wat de 32 mannen en vrouwen tijdens en voor en na het lopen deden: bij hun werk, tijdens de maaltijden, in rust.
De proeflopers en -loopsters, moesten in een dagboek bijhouden wat ze dagelijks aten. Daaruit bleek dat men niet meer ging eten. Wel werd duidelijk dat vooral mensen met enig overgewicht de neiging hebben om zichzelf een kleinere eetlust toe te dichten dan met de feiten overeenkomt.
In zogeheten respiratiekamers in het Biomedisch centrum verbleven de deelnemers aan het onderzoek twaalf uur om hun ruststofwisseling te laten doormeten. Dat gebeurde op grond van exacte metingen van de hoeveelheid zuurstof die men verbruikt en de hoeveelheid kooldioxide die men uitademt.
Meijer kon geen effect op de rust-stofwisseling aantonen. Alles bleef bij het oude, want het lichaam, zelfs dat van een hardloper, is koppig. Het verzet van het lichaam is heel moeilijk te breken.
Tenslotte wilde de gezondheidswetenschapper weten of zijn mensen zich niet aan compensatie overgaven. Of ze niet minder activiteiten overdag gingen vertonen om bij te komen van de inspanningen, af en toe eens een uiltje knapten. Daarvoor vond hij een apparaatje uit, dat in een gordel om het middel gedragen werd. Met dat toestelletje konden de bewegingen van de ruggegraat ten opzichte van de omgeving worden geregistreerd. Uit die metingen bleek dat de meeste mensen actiever werden, en dat er van inhaal-slaapjes geen sprake was.
De laatste metingen waren de duurste: een selectie uit de onderzoeksgroep kreeg een glaasje water van duizend gulden te drinken. Speciaal water, waarin bepaalde atomen 'gemerkt' zijn door een afwijkende samenstelling van de atoomkern. Door het verdwijnen van deze atomen uit het lichaam te meten, kun je precies zien wat het energieverbruik over een langere periode is.

DOORLOPERS

Het deelonderzoek van het halve-marathonproject leverde en passant een groep van dertig mannen en vrouwen op, die van stilzitters enthousiaste lopers zijn geworden. Onder leiding van dr. E.Janssen werden vijftig mensen getraind voor de halve marathon. Van hen vormden er 32 de onderzoekgroep van Meijer.
Aan de hand van speciale schema's voor beginners begon de lange mars naar de 21,5 kilometer rennen in een redelijk tempo, met trippeluitstapjes van vijf tot tien minuten. Er was iemand die na vier minuten lopen al een beenblessure had.
Na twintig weken liepen de meesten al zonder blikken of blozen vijftien kilometer aan één stuk. Na veertig weken haalden 23 van de 32 met glans de halve marathon. De snelste in iets meer dan anderhalf uur en de traagste in twee uur en een kwartier.

OP CURACAO

Ook op Curacao is het aantal mensen dat is gaan joggen en deelnemen aan wedstrijden ter bevordering van de gezondheid in de afgelopen jaren sterk toegenomen.
Het begon met de Schottegatloop, een wedstrijd over 17 kilometer die morgen voor de twaalfde keer wordt gehouden. Docenten van het Peter Stuyvesant College namen hiertoe het initiatief en organiseerden de eerste jaren deze hardloopwedstrijd. Negen jaar geleden werd de Road Runners Club Korsou opgericht die de organisatie van de Schottegatloop overnam en begon met een jaarprogramma van korte (vijf kilometer) en lange (halve marathons) wedstrijden waarvoor een groeiende belangstelling bestaat.
De Road Runners Club Korsou telt momenteel meer dan tweehonderd leden en maandelijks is er een evenement in de vorm van een race of een 'kareda di grasia', met een paar honderd deelnemers. De vereniging geeft een clubblad uit waarin behalve nieuws over wedstrijden ook informatie wordt verschaft over trainingsmethoden, gezonde voeding, schoeisel e.d. In de lokale boekhandels is het Amerikaanse blad 'Runner' verkrijgbaar, waarin ook maandelijks uitgebreide informatie wordt verschaft diverse aspecten van joggen en hardlopen.

Inactiviteit risicofactor voor hartziekten

Dr. Mosterd: "Medicus speelt in topsport marginale rol"

BIJNA DUIZEND bij de sport betrokken artsen uit zeventig landen (onder wie dokter Mike Snijder en sportarts Best uit Curacao), namen deze maand deel aan het wereldcongres van de Federation Internationale de Medicine Sportive (FIMS). Op het programma stonden lezingen over behandeling en voorkoming van blessures, training en overtraining, voeding en doping, bewegingsanalyses, hormonale veranderingen bij topsporters en plotselinge dood van sporters.
Er werd niet alleen aandacht aan de topsport besteed. De sportgeneeskunde heeft ook aandacht voor sport door chronisch zieken en ouderen.

Dr.W.L.Mosterd, hoogleraar sportgeneeskunde aan de Rijksuniversiteit Utrecht en cardioloog aan het Lichtenbergziekenhuis in Amersfoort, is voorzitter van de stichting die het congres organiseerde. Hij onderzoekt o.a. de oorzaak van het toegenomen aantal 'plotsdoden'. In Nederland heeft dit verschijnsel zich ook bij topsporters en vooral bij wielrenners geopenbaard.
'Wij weten eigenlijk nog niet of het internationaal ook een trend is', aldus Mosterd, 'en dat komt vooral omdat Nederland een ideaal land is voor een goede centrale registratie. Het is goed georganiseerd en niet te groot. Het schijnt dat de Duitsers zeggen dat de toename van sterfgevallen daar niet voorkomt, maar voor ik dat geloof moet ik wel eerst zeker weten dat ze registreren. Het aantal plotsdoden in absolute zin is niet zo groot. Wel is er de afgelopen tien jaar mogelijk een verdubbeling van 100 naar 200 per jaar opgetreden. Persoonlijk veroorzaakt dat groot leed, maar op microniveau is het geen schrikbarend aantal. Er zijn ook sceptici die zeggen: waarom zou je überhaupt nagaan hoeveel mensen er tijdens het sporten dood gaan? Je gaat toch ook niet na hoeveel mensen er tijdens het spitten van de tuin of bij de coïtus overlijden? Ik vind het niet juist. Een praktisch belang voor de sport is natuurlijk al dat een sporter die dood gaat nieuws is.'

BIZAR

In Nederland overlijdt één sporter per 700 duizend sporturen. Dat lijkt bizarre statistiek, maar wie een afweging wil maken, vindt daartegenover winst aan gezondheid. Dat een sporter ook langer leeft is echter niet overtuigend aangetoond.
Mosterd: 'Veel jaren sporten vermindert sterk de risico's op het optreden van hart- en vaatziekten. Uit een beroemde buitenlandse studie, waarbij een grote bevolkingsgroep vele jaren is gevolgd, blijkt dat dagelijkse lichaamlijke activiteit waarbij meer dan een bepaald aantal calorieën wordt verbruikt, goed is. Er zijn meer studies waaruit dat lijkt.
Sportgeneeskunde houdt zich bezig met alle medische aspecten van de sportbeoefening. Zowel het puur wetenschappelijke onderzoek als de heelkunde en de preventieve zorg vallen eronder.
De sportarts moet er allereerst voor zorgen dat iemand binnen zijn of haar trainingstechnische en lichamelijke mogelijkheden zo gezond mogelijk sport.
Mosterd: 'Een consequentie daarvan is dat als een sporter een blessure oploopt, je hem zo snel mogelijk weer op de been helpt. Dat kan iemand zijn met een gewone baan, die zijn werk weer moet kunnen doen. Het kan ook een topsporter zijn. Zijn werk is topsport. Daarvoor kan de arts een andere benadering kiezen dan voor een gemiddelde sporter.'
Steeds vaker gaan chronisch zieken weer sporten. Het wordt gestimuleerd omdat het gezond is, maar sport is tegenwoordig ook een manier om er sociaal bij te horen. Mosterd: 'Dat betekent dat iemand beslist 20bij de golfclub moet, of bij de bodybuilders.'
Het gezonde van normale sportbeoefening en het ongezonde van topsport worden vaak tegenover elkaar gesteld. Speelt de sportarts daar niet een dubbelrol in?
'Wat ik dubbel vind is de manier waarop de topsporter op dat punt wordt benaderd. Aan iemand die schrijft wordt nooit gevraagd wat het hem kost aan psychische spankracht, aan verlies aan relaties. Niemand vraagt aan een pianist hoeveel uur hij per dag speelt. Hier in de buurt 20wonen twee cellisten. Die jongens spelen vijf, zes uur per dag.'
'De keus of het verantwoord is schade op te lopen bij het beoefenen van topsport moet je uit de medische context halen. Dat is in onze cultuur een vrije keus. Er is ook teveel geld mee gemoeid om het een medische zaak te laten zijn. Kijk naar alle t.v.-stations di er in de V.S. zoijn. Die moeten hun zendtijd vullen. Wat kun je beter doen dan een prachtig stadion te pakken en een spannende wedstrijd uit te zenden. Dat kost heel weinig geld. Alleen de artiesten worden steeds duurder. De medicus speelt een hele marginale rol.'
'De sportwereld in de V.S. staat momenteel op zijn kop omdat een van de bekendste basketballers op het veld aan een hartaanval is overleden.' Die had een hartkwaal en kreeg daar een medicijn voor. Van dat geneesmiddel word je trager. Als topper til je dus net iets later je benen op dan je tegenstander, terwijl je vroeger altijd sneller was. Die speler nam dan een dag voor de wedstrijd dat middel niet meer in. Naast het veld was er altijd een defribillator paraat. Hij heeft ventricefibrilleren gekregen en in de paniek vergaten ze te defribilleren.
Zoiets is bij ons niet mogelijk, maar daar gaat het om tientallen miljoenen dollars. Een arts kan daar niet over beslissen.'

ONDER DE LOUPE

Posterijen met WK-zegels op commerciële toer

Pro-Brapex' 91

= door Victor Hafkamp =

HOE ENTHOUSIAST Nederlanders doorgaans ook zijn over de successen van hun sportlieden, van de Nederlandse postzegels valt dat nauwelijks af te lezen. Menig land zou de verovering van het wereldkampioenschap hockey bij de vrouwen zowel als bij de mannen met een speciale postzegel honoreren, maar Nederland vond dat succes zelfs geen poststempel waard. Nederland geeft ook geen speciale zegel uit voor het Wereldkampioenschap voetbal.

Wel verscheen er in september 1989 een zegel ter gelegenheid van het eeuwfeest van de Koninklijke Nederlandse Voetbalbond (KNVB). Bij de presentatie van die zegel in het Olympisch Stadion in Amsterdam beloofde de directeur van de Nederlandse posterijen dat er wel een speciale zegel zou komen, als Nederland wereldkampioen voetbal mocht worden.

De strijd om de wereldbeker in Italië heeft een groot aantal landen tot de uitgifte van een speciale zegel of zegels geïnspireerd. Italië natuurlijk op de eerste plaats. Italië was trouwens het land dat als eerste in de historie van de postzegel zegels ter gelegenheid van een werelskampioenschap voetbal uitgaf. In 1934 organiseerde Italië het tweede toernooi om de wereldtitel. De post gaf er vier zegels voor uit en later nog eens twee exemplaren ter viering van de wereldtitel. De eerste titelstrijd was in 1930 in Uruguay en werd ook door Uruguay gewonnen, maar postzegels kwamen er voor dit evenement toen niet uit.

BEDENKINGNEN

Sommige filatelisten hebben nogal wat bedenkingen tegen bepaalde uitgiften die naar hun smaak teveel op de commercie zijn gericht. Bijvoorbeeld de zes blokjes die Italië aan het WK heeft opgedragen. De Italiaanse post gaf zes blokjes uit met elk zes postzegels. Van die zes zegels zijn er twee met afbeeldingen van stadions, waarin de titelstrijd wordt afgewerkt. De andere vier zegels tonen de logo's van de nationale voetbalbonden van de deelnemende landen.

Het eerste blokje met zes zegels van 450 lire is opgedragen aan de teams van Italië, de Verenigde Staten, Oostenrijk en Tsjechoslowakije en toont de stadions van Rome en Florence. Daarna volgt de combinatie Argentinië, USSR, Kameroen en Roe- [illegible] Costa Rica, Zweden en Schotland met de stadions in Turijn en Genua, Verenigde Arabische Emiraten, West-Duitsland, Colombia en Joegoslavië met de stadions van Bologna en Milaan, België, Uruguay, Zuid-Korea en Spanje met de stadions van Verona en Udine en Engeland, Egypte, Ierland en Nederland met de stadions in Cagliari en Palermo.

De Italiaanse post heeft bij die blokjes dus de groepsindeling gevolgd en ook de stadions gekozen, waar de vier ploegen uit elke groep hun voorwedstrijden afwerken. De blokjes tellen steeds zegels met een identieke frankeerwaarde: resp. zes van 450, 600, 650, 700, 800 en 1200 lire.. Van elk velletje

zijn drie miljoen exemplaren gedrukt.

BRAZILIE

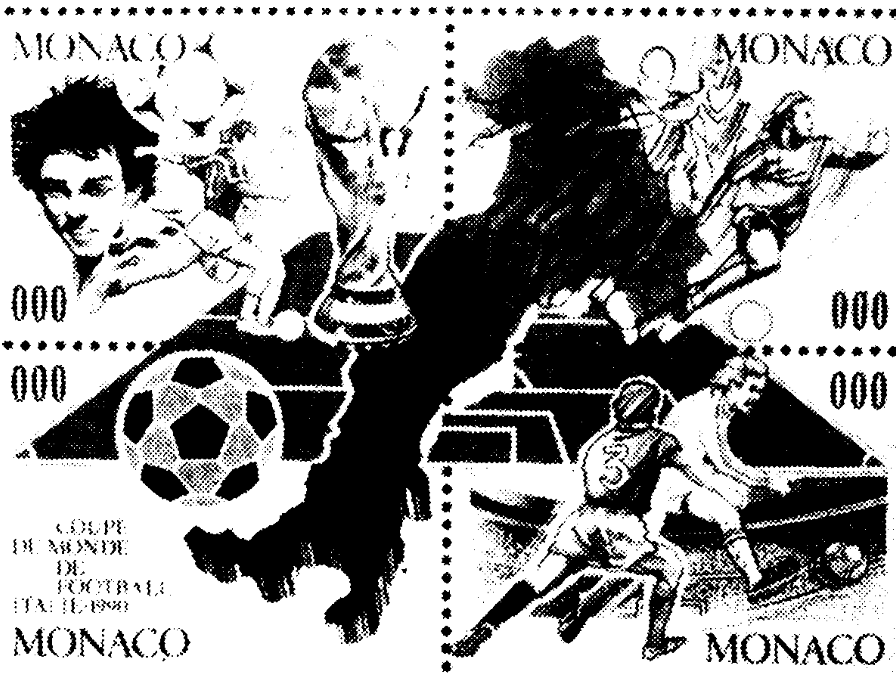
Brazilië heeft in zijn historie al verscheidene zegels en series laten verschijnen die de nationale hartstocht, het voetbal, tot onderwerp hebben. In 1950, toen Brazilië wereldkampioen werd, bracht het de eerste serie voetbalzegels in omloop. Daarna zijn er nog vele gevolgd, onder meer de bekende zegels waarmee het duizendste doelpunt van Pele werd gememoreerd. Dit jaar verscheen op 12 mei in Brazilië een blokje met een zegel van 120 cruzados. Op het blok een voetballer in het Braziliaanse shirt en op de ingewerkte zegel een kaartje van Italië met een voetbal en de vermelding Italia'90. Ook het logo van het WK is er op aangebracht.

Argentinië, wereldkampioen in 1978 en 1986 en tweede in 1930 kwam op 5 mei met een blokje met vier zegels van 2500 austral, waarop twee voetballers in een duel om de bal zijn afgebeeld. De posterijen van andere ex-wereldkampioenen, West-Duitsland en Engeland, gaven geen zegel voor de wereldtitelstrijd uit. De eer van het koninkrijk der Nederlanden wordt op dit gebied gered door Aruba waar 30 mei twee zegels (35 en 200 cent) verschenen. De eerste — [illegible] beelding van een voetb[illegible] — wijst er op dat Aruba het 166ste lid van de FIFA, de internationale voetbalbond, is geworden. Op het tweede exemplaar zien we het logo van de wereldtitelstrijd; de mascotte in de Italiaanse kleuren groen, wit en rood. Het ontwerp is van Nigel Matthew.

De posterijen weten dat voetbal en voetbalzegels grenzeloos populair zijn. Dat is de reden waarom ze behalve losse zegels ook velletjes en blokjes hebben geproduceerd. Ierland, trots op de verrichtingen van zijn voetbalteam, bracht twee zegels van 30 pence uit, maar bovendien velletjes van acht stuks, met in het midden een logo.

San Marino, een bergstaatje in Noord-Oost Italië kwam met een velletje met zes zegels van 700 lire. Op elk van de zegels is een voetballer afgebeeld van een van de zes landen die ooit wereldkampioen werd. Monaco, ook een ministaat, kwam met een blokje van vier zegels van vijf francs elk met een gestileerde kaart van Italië, voetbalbeelden en de Coupe Jules Rimet, de beker waarom wordt gespeeld.

De interesse voor het wereldkampioenschap voetbal blijkt universeel. Zo kwam Niue, een eilandje in de zuidelijke Pacific met vier zegels (80 cents, 1.15, 1.40 en 1.80 dollar), waarvan er drie de portretten laten zien van voormalige aanvoerders

van het Westduitse voetbalteam die als trainer nog actief in hun sport zijn: Fritz Walter, Franz Beckenbauer en Uwe Seeler. Op de vierde zegel het logo van de Westduitse bond. Een serie, gericht op de Duitse markt.

Cuba zorgde voor een stripje van drie zegels van 5 centavos en losse zegels van resp. 10, 30 en 50 c. Ook kwam er een blokje van één peso uit. België was present met een zegel van 14 frank met een voetbal met wereldkaart en de vermelding 'Mondiale 90'.

Malta met Gozo en Comino een eilandgebied in de Middellandse zee gaf dit jaar een andere voetbalzegel uit: een exemplaar van 20 cents ter gelegenheid van het 20ste congres van de UEFA, de Europese voetbalbond dat voor het eerst op Malta werd gehouden. Malta, ooit tegenstander van Nederland in de voorronde van het Europees kampioenschap, werd in 1960 lid van de Europese bond. Tenslotte opnieuw Brazilië. Dat gaf in maart een zegel uit in een reeks, gewijd aan nationale voetbalkampioenen. Ditmaal was Vasco da Gama, kampioen van Brazilië in 1989, aan de beurt.

Voor wat betreft andere sportzegels wijs ik nog op een exemplaar dat 11 juni in Frankrijk uitkomt en dat wijst op de goede verrichtingen in de 'Whitbread'-zeilrace van het zeilschip 'La Poste', de trots van de Franse posterijen. Zweden heeft 15 mei een carnet (boekje) in omloop gebracht met zes zegels van 3.80 Kronen die bekendheid geven aan het wereldpaardesporttoernooi van deze zomer in Stockholm.

De zegels beelden zes verschillende disciplines in deze sport uit, zoals de dressuur, de cross country en de vierspannen. Het is maar een kleine greep uit de vele uitgiften op het gebied van het wereldkampioenschap voetbal en sport in het algemeen.

Dammen

= door Raoul Alias =

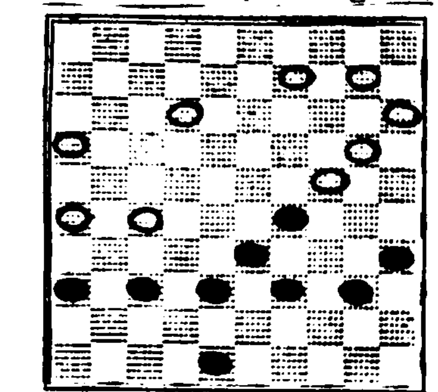
ZOALS BELOOFD volgt hier de oplossing van de tienklapper van Tsjizjov van vorige week: 1.33-29; 35-30; 25-20; 44-40; 49-43; 48-43 en 36x20. Een juweeltje. Twee weken geleden om precies te zijn op vrijdag 8 juni, werd de laatste ronde gespeeld van het Curaçaos damkampioenschap voor teams. Aan dit kampioenschap deden 7 teams mee t.w.: Tosbiba (Montagne), Doe i De Willems, Vesta, Kodela, Libby's en de debutanten Solushon en H.O.C.

Bij het ingaan van deze laatste ronde zag de stand aan kop er als volgt uit: 1. H.O.C. en Kodela 8 puntnen; 3. Libby's 7 punten. Omdat Kodela veel meer bordpunten had verzameld dan H.O.C. en Libby's, had deze aan een gelijk spel voldoende om kampioen te worden, daarentegen moest H.O.C. winnen om de titel te kunnen pakken en Libby's zou met een overwinning zeker zijn van de tweede plaats. Alsof het afgesproken was moesten uitgerekend Kodela en H.O.C. in de laatste ronde tegen elkaar uitkomen, dus een spannender slot voor een kampioenschap kan men zich niet voorstellen. En Libby's, die een ronde daarvoor van H.O.C. had verloren, kon door een overwinning van Kodela op H.O.C., laatstgenoemde alsnog voorbij streven.

De verwachtingen van H.O.C. waren hoog gespannen en men leek gelijk te krijgen toen Kodela door twee snelle winstpartijen van H.O.C. een tweetal remises al gauw op een achterstand van 4 punten werd gezet. Maar Kodela sloeg hard terug en dankzij overwinningnen van W. Lau op Emers, van Alias op R. Wolf (de kampioen van 1989) en van Peter van Harten op Agatha (de kampioen van 1986) ging de kampioenstitel 1990 naar Kodela. Libby's won van Toshiba en werd sub-kampioen en H.O.C. moest genoegen nemen met de derde plaats.

Tijdens dit kampioenschap werden veel mooie partijen gespeeld en in de komende afleveringen van deze rubriek zal ik een aantal van deze partijen aan u laten zien. Ik hoop dat mijn keuze een beetje in de smaak valt. Voor diegenen die een door hun gespeelde partij, een kombinatie- eindspel of een leuk probleem aan mij willen opsturen, geef ik nogmaals mijn adres en telefoonnummer: Klein Sta. Martha 124A, 642606 (na 18.00 uur).

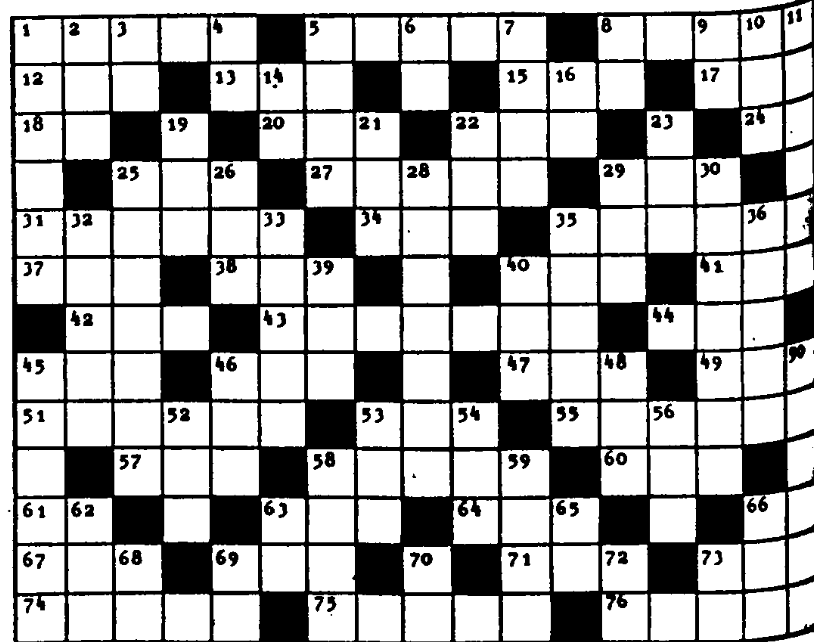
Vandaag laat ik de partij zien, die Peter van Harten in de 2de ronde won van Tom Henriquez van Doe i De Willems. Van Harten speelt met wit en Henriquez met zwart: 1.32-28 18-22 2.37-32 22-27 (een andere mogelijkheid is 13-18; 31-26 16-21 41-37 11-16; 46-41 7-11; 34-29 1-7; 40-34 en 19-23x23, maar kennelijk wil Henriquez zoveel mogelijk bekende openingsvarianten uit de weg gaan).
3.31x22 19-23 4.28x19 17x37 5.41x32 14x23 6.35-30 11-17 7.40-35 7-11 8.45-40 1-7 9.46-41 13-18, persoonlijk vindt ik het opspelen van schijf 10 en 5 beter, 10-42-37, een meer voor de hand liggende zet is 41-37, maar ik denk dat Van Harten met de tekstzet het vervolg 16-21 of 17-21 wilt beletten.
10.... 10-14 11.33-29 8-13 12.39-33 2-8 13.44-39 14-19 14.32-27 4-10 15.50-45 17-22 16.37-31 12-17 17.47-42 7-12 18.30-24 19x30 19.34x14 23x40 (eerst slaan met 10x19 lijkt mij iets beter, immers wit staat dan voor de vraag o9f met 49-44 vervolgen of met 40-34 doorgaan).
20.40x29 10x19 21.29-24 19x30 22.35x24 (zwart staat nu erg bedenkelijk tot vrij moeilijk) 17-21. 23.45-40 21x32 24.38x27 12-17 25.40-35 5-10 26.39-34 10-14 27.34-30 17-21 28.42-38 21x32 29.38x27 11-17 30.48-42 14-20 31.43-38 20x29 32.33x24 17-21 33.49-43 21x32 34.38x27 6-11 35.43-39 9-14 36.30-25 8-12 (zie diagram)

37.39-34 12-17? Zwart staat in deze stand natuurlijk al verloren maar misschien had hij toch nog kunnen redden door meteen een schijf te offeren met 13-19, 18x9, 11x2 en dan proberen op de rechtervleugel van wit door te breken. Zoals hij het in de partij doet versnelt hij echter zijn ondergang.
38.42-37 14-19 39.34-29 19x30 40.35x24 13-19 41.24x13 18x9 42.27x18 9-14 43.18-13 17-22 44.37-32 11-17 45.31-27 22x31 46.36x27 17-21 47.41-37 21-26 48.32-28 15-20 49.28-23 uit.

Morgen wordt het persoonlijk sneldamkampioenschap van Curaçao gehouden in de kantine van Kodela aan de Pater Eeuwensweg 1. Aanvang 14.00 uur.

Kruiswoordpuzzel

HORIZONTAAL: 1. Knaagdier; 5. Bruine verfstof; 9. Gevlochten ring van bloemen; 12. Soort papegaai; 13. Afval van gedorst graan; 15. Universiteit; 17. Amsterdams gebouw; 18. Muzieknoot; 20. Gebogen been; 22. Laag; 24. Verenigde Naties; 25. Standvastig; 27. Kunstmens; 29. Speelgoed; 31. Standaardmaat; 34. Precies; 35. Maangodin; 37. Menig; 38. Doortochtsgeld; 40. Duinvallei; 41. Bitter vocht; 42. Modegek; 43. Cijferen; 44. Duw; 45. Gelofte; 46. Negatief; 47. Gevangenis; 49. Groet met het hoofd; 51. Schei maken; 53. Spinrag; 55. Bijstaan; 57. Drinkgerei; 58. Gebergte in het Midden Oosten; 60. Voor; 61. Rijksmark; 63. Schaakterm; 64. Brandweg; 66. In orde; 67. Boom; 69. Rivier in Rusland; 71. Vogel; 73. Oppervlaktemaat; 74. Slaapmatje (Ind); 75. Zuid Amerikaanse dans; 76. Vlaskam.

VERTIKAAL: 1. Dansuitvoering; 2. Tijdperk; 3. Familielid; 4. Godsdienst; 5. Het goudland; 6. Voorzetsel; 7. Raam; 8. Bijdehante vrouw; 9. Slee; 10. Naar aanleiding van; 11. Slak; 14. Slee; 16. Onbekende; 19. Entree; 21. Betaalbewijs; 22. Insekt; 23. Muur; 25. Voorvechter; 26. Loterijbriefje; 28. Om een aalmoes vragen; 29. Schel; 30. Volksoverlevering; 32. Meubelstuk; 33. Europeanen; 35. Spaanse heer; 36. Staat; 39. Vogeleigenschap; 40. Boom; 45. Vernuft; 46. Vals; 48. Opschudding; 50. Doodsbeen; 52. Keukengerei; 53. Kleur; 54. Slaghout; 56. Titel; 58. Zonder; 59. Meisjesnaam; 62. Maand; 63. Rivier in Italië; 65. Uitroep; 66. Vreemde munt; 68. Paardenkracht; 69. Titel; 70. Reeds; 72. Senior; 73. Amsterdams peil.

WINNAAR VORIGE WEEK

Uit het grote aantal inzendingen van dez Amigoe kruiswoordpuzzel van verleden week is uiteindelijk als gelukkige winnaar van de weekprijs van 25 gulden getrokken:

L. de Cuba
Kam. Onnestraat 38B
Aruba

De winnaar kan zijn/haar prijs na identificatie afhalen op het kantoor van de Amigoe. (tot drie uur)
Oplossingen moeten ingediend zijn op Curaçao vóór donderdagmorgen tien uur en op Aruba vóór woensdagmiddag vijf uur en duidelijk en op enveloppe vermelden:
KRUISWOORDPUZZEL

Curaçao: POB 577, Aruba: Caya G.F. Betico Croes 110 en Bonaire: Kaya Governador Debrot 154 t.n.v. Hubert Linkels

OPLOSSING VORIGE WEEK

HORIZONTAAL: 1. Bef; 4. Vaderland; 10. Alg; 11. Etage; 14. On; 15. E.A.; 16. Orgel; 17. Est; 18. Redeneren; 22. Ada; 23. Te; 25. R.O.; 26. Dr.; 28. E.d.; 29. Noria; 32. Bot; 34. Gaper; 38. Uur; 39. Donor; 41. Rap; 43. Alt; 44. Avon; 45. Norm; 46. Sok; 47. End; 49. Leges; 51. Epe; 53. Broer; 55. Nar; 56. Verne; 58. Ge; 59. Os; 61. De; 62. In; 64. Ank; 66. Rentenier; 70. Abe; 71. Adieu; 72. E.O.; 73. Av.; 74. Enter; 75. Pek; 76. Telegraaf; 77. Erf.

VERTIKAAL: 1. Beet; 2. Etsen; 3. Fat; 4. Ver; 5. Dodo; 6. Ene; 7. Lee; 8. Aard; 9. Don; 10. Aga; 11. Leder; 12. Glad; 19. Era; 20. Neon; 21. Erg; 24. Cru; 27. Opa; 30. Outer; 31. Irade; 32. Bonen; 33. Toner; 35. Armee; 36. Epsen; 37. Fan; 39. Dol; 40. Ros; 42. Aks; 48. Nou; 50. Gade; 52. Pro; 53. Bende; 54. Roe; 56. Vee; 57. Eiber; 58. Gaap; 60. Snel; 61. Diva; 63. Nerf; 65. Kik; 66. Rut; 67. Toe; 68. Nar; 69. Ref.; 70. Ate.